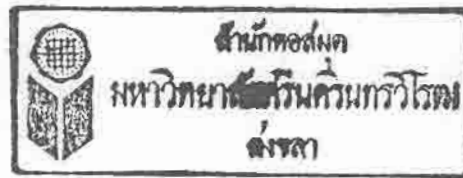


๒๒ ต.ย. ๒๕๓๐



56850

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ปริญญานิพนธ์

ของ

สินวรรณ บุญเกียรติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

หนังสือนี้เป็นสมบัติของสำนัก



หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

หากตกอยู่กับผู้ใดโดยไม่ชอบธรรมผู้พบเห็น


โปรดนำส่งคืนหอสมุดด้วย จักเป็นกุศลสูงส่งยิ่ง

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา


..... ประธาน

..... กรรมการ

คณะกรรมการสอบ


..... ประธาน

..... กรรมการ

..... กรรมการ

ประกาศขอบคุณการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยการให้ความช่วยเหลือแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัช คุ้มทรัพย์ ประทุมทรัพย์ ประธานกรรมการ และอาจารย์อัมรินทร์ ประศาสน์กุล กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.อาคม วัคไชสง และอาจารย์ประคิษฐ์ วังสะวิบูลย์ ที่ได้กรุณาให้ความคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่ง ขอขอบพระคุณ คุณสมพงษ์ กิริเขต คุณวิชาญ สว่างหงษ์ และคุณชาติ หิลปรัศมี ที่ได้ช่วยเหลือในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และคุณสมปอง นิลล้วน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้แบบสอบถามอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะคุณสฤติ จันทร์ และคณะ ที่ได้ช่วยเหลือประสานงานเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณนิษฐิศา นวลศรี เจ้าหน้าที่ศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ฯ ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล และขอขอบคุณ คุณจุฑามาศ อินทองคง ที่ได้ช่วยเหลือในการจัดพิมพ์และเข้ารูปเล่มปริญญานิพนธ์จนสำเร็จเรียบร้อย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณจิรารัตน์ บุษยเกียรติ ที่ได้ความช่วยเหลือในทุกด้าน จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงจะเกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูคาบูกา แก่บิดา มารดา คุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

ชินวรรณ บุษยเกียรติ

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

บทคัดย่อ

ของ

ชินวรณ์ บุญเกียรติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2530

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ว่าอยู่ในระดับใด เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร โรงเรียน ที่มีวิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของ ครูอาจารย์ที่มีเพศ วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ว่าแตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา รวมจำนวน 735 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 42 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าคะแนนเฉลี่ย และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ นั้น ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา มีทัศนะที่สอดคล้องกันคือ โดยส่วนรวมที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับปานกลาง และ ที่ควรปฏิบัติโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มี วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร โดยส่วนรวมทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีเพศ วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู โดยส่วนรวมทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ แตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนที่ได้จาก การวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ควรให้คำปรึกษาที่ดีแก่ครู ทั้งในด้านวิชาการและปัญหาส่วนตัว ตลอดจน การยอมรับความคิดเห็นของครู ควรจัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถ ความถนัด และ มอบหมายงานอย่างทั่วถึง ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ ควรดำเนินการปรับปรุง และส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น และผู้เรียน ควรจัดหาสื่อการเรียน การสอนตามความต้องการของครู และจัดระบบการเก็บรักษาเพื่อให้สะดวกแก่การใช้ ควร ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน และส่งเสริมให้ครูและนักเรียน

เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนตามโอกาส ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่าง
มีหลักการ และควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน ตลอดจนควรจัดให้มีการสัมมนา
เพื่อปรับปรุงงานที่ยังไม่ได้ผลดี

THE SUPERVISION PERFORMANCE OF THE PRIMARY SCHOOL PRINCIPALS
UNDER THE OFFICE OF NAKORN SRITHAMMARAJ PROVINCIAL PRIMARY EDUCATION

AN ABSTRACT

BY

CHINNAWORN BOONYAKIAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University
Southern Campus, Songkhla

February 1987

This research aimed at studying the actual and preferred supervision performances of the primary school principals as perceived by the principals themselves and the teachers under the office of Nakorn Srithammaraj Provincial Primary Education, specifically to know how these performance levels were perceived, at discerning by comparative the school principals of different age groups, qualifications and degrees of experiences in the school administrator position, and also discerning by comparative the teachers of different sex groups, age groups, qualifications and degrees of experiences in their teaching positions. Finally, the purpose of this study was to propose some suggestion of how the supervision performances of those school principals were to be improved.

The research samples were; seven hundred and thirty-five school principals and teachers under the office of Nakorn Srithammaraj Provincial Primary Education. The data gathering instrument was a 42-item rating scale questionnaires. The data were analyzed into arithmetic mean and subsequent applications of t-test hypothesis testing.

The findings of this study were as follows; the actual and preferred supervision performances of the primary school principals according to the opinions of the primary school principals and teachers were compatible to each other, the actual supervision performance was found at the madium level while the preferred one was found at the higher level. The comparison of the primary school principals concerning this issue according to age groups, qualifications and

degrees of experiences in their positions were not significantly different. And so was the comparison of the teachers' opinions according to sex groups, age groups, qualifications and degrees of experiences in their teaching positions.

The suggestion proposed in this study was that the primary school principals should : be available for both academic and personal consultation, seriously consider the teachers' opinions, do the teacher placement on the basis of thier ability, give equal opportunity for the teachers to take care of school assignments, consistently do class observation, enconrage the teachers to adapt the official curriculum to be compatible with the local environment and students, provide and systematize the necessary instructional media recommended by the teachers, enconrage the praticipation of the people from the community in school developing. And also enconrage the teachers and the students to take part in the activities of the community whenever appropriate, recognize the importance of the effective school evaluation and conferences, and be intended to implement the result of the school evaluation and seminars for the purpose of school development.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	5
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	6
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	8
ค่านิยมศัพท์เฉพาะ	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การบริหารโรงเรียน	10
ความหมายของการนิเทศการศึกษา	11
ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา	13
หลักการนิเทศการศึกษา	17
ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษา	22
การนิเทศภายในโรงเรียน	25
ความหมายของการนิเทศภายใน	25
ความมุ่งหมายของการนิเทศภายใน	26
การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา	29
การปฏิบัติงานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู	37
การปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอน	39
การปฏิบัติงานนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร	41
การปฏิบัติงานนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน	42
การปฏิบัติงานนิเทศด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ...	46
การปฏิบัติงานนิเทศด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน	48

บทที่	หน้า
งานวิจัยภายในประเทศ	51
งานวิจัยต่างประเทศ	58
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
วิธีสร้างเครื่องมือ	64
วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	148
ความมุ่งหมายในการวิจัย	148
วิธีดำเนินการวิจัย	148
การวิเคราะห์ข้อมูล	150
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	150
อภิปรายผล	155
ข้อเสนอแนะทั่วไป	179
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป	181
บรรณานุกรม	182
ภาคผนวก	191

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามคุณวุฒิ ของผู้บริหารโรงเรียนและ ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา	63
2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามตัวแปร	71
3 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	73
4 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนด้านเกี่ยวกับตัวครูเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและ ที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	76
5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนด้านการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	79
6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	82
7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	85
8 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน	88

9	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน เป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของผู้บริหารโรงเรียน ..	91
10	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์	94
11	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเกี่ยวกับตัวครูเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์	97
12	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์	100
13	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการพัฒนาหลักสูตรเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์	103
14	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์	106
15	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชนเป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์ ...	109

ตาราง

หน้า

16	แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน เป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์	112
17	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ	115
18	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ	118
19	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ	121
20	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของครูอาจารย์ ที่มี เพศต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ	124
21	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของครูอาจารย์ ที่มี วุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ	127
22	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของครูอาจารย์ ที่มี คุณวุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ	130

ตาราง

หน้า

23	แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้ บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ	133
24	ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน ตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ	136
25	ข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน ตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ	142
26	แสดงการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา	211

ภูมิหลัง

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาในระบบชนิดเดียวที่รัฐพยายามให้ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับเท่าเทียมกัน เพราะการศึกษาในระดับนี้เป็นการศึกษามากับังคับ ซึ่งรัฐบาลจะต้องจัดให้กับประชาชนโดยบริการให้เปล่า และตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ได้กำหนดให้ประชาชนได้รับการศึกษาในระดับนี้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานที่ทุกคนในชาติควรรู้ ปัจจุบันนี้การศึกษาในระดับนี้ส่วนใหญ่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีนักเรียนอยู่ทั้งสิ้นประมาณ 7 ล้านคน มีโรงเรียนในสังกัด 31,232 โรงเรียน มีบุคลากรปฏิบัติงานทั้งครูและเจ้าหน้าที่ประมาณ 4 แสนคน ปรากฏว่า นักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในชนบท และประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนที่จบหลักสูตรประถมศึกษาไม่ศึกษาต่อด้วยเหตุผลสำคัญคือ อยู่ช่วยบิดามารดาประกอบอาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ คู่มือบริหารโรงเรียนประถมศึกษา 2526 : บทนำ) การศึกษาในระดับนี้จึงมีผลต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก บันลือ พุกกะวัน (บันลือ พุกกะวัน 2522 : 24) เน้นว่าการศึกษามากับังคับ หรือการประถมศึกษาของประเทศไทยถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งอาศัยพื้นฐานความรู้ในระดับเบื้องต้นนี้ในการทำหน้าที่เป็นสายผลิตประมาณกำลังร้อยละ 80 ของประเทศ การจะจัดการศึกษาแบบใดก็ตาม จะให้ผลคุ้มค่าหรือไม่จะต้องพิจารณาผู้ได้รับการศึกษาแบบนั้น ในด้านการหัดตนเองได้ การมีอาชีพ และการแสวงหารายได้สูง นอกจากนี้การรู้จักรักษาสุขภาพอนามัยก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะทำให้พลเมืองทำงาน หรือประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมาน แสงมลิ (สมาน แสงมลิ 2525 : 4) สนับสนุนว่าการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาระดับหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับทุกคน เพราะเป็นการศึกษาพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาบุคลิกภาพ และความสามารถเบื้องต้นของบุคคลจึงจำเป็นต้องจัดให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เพราะคุณภาพของการศึกษาจะส่งผลถึงคุณภาพของพลเมืองในอนาคตด้วย เกษม ศิริสัมพันธ์ (เกษม ศิริสัมพันธ์ 2525 : 5) อธิบายว่าการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาของนักเรียนเป็นภารกิจหลักที่ต้องกำหนด

เป็นนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยผู้บริหารและผู้บริหารงานทุกระดับ ตลอดจนครูอาจารย์ผู้รับผิดชอบการเรียนการสอน จะต้องมุ่งเน้นการดำเนินงานให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียนตามที่หลักสูตรกำหนด แต่ในปัจจุบันปรากฏว่ายังมีปัญหาค่อนข้างมากแม้ว่าในระยะของแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2525 - พ.ศ.2529) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจะสูงขึ้นเนื่องจากสามารถลดอัตราการเข้าชั้นลงเหลือเฉลี่ยร้อยละ 5 แต่จากการประเมินคุณภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ คือมีระดับคะแนนอยู่ระหว่างร้อยละ 40 - 55 และกลุ่มที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือกลุ่มทักษะ โดยเฉพาะทักษะคณิตศาสตร์มีนักเรียนเพียงร้อยละ 11 เท่านั้นที่ได้คะแนนสูงกว่าร้อยละ 50 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - พ.ศ.2534) ระดับก่อนประถมศึกษาและประถมศึกษา (ฉบับร่าง) 2529 : 7 - 8)

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เช่นเดียวกัน กล่าวคือ จากผลงานวิจัยโรงเรียนซึ่งสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พบว่าโรงเรียนต่าง ๆ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนในทุก ๆ ด้านอยู่ในระดับมาก (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2526 : 24) และจากการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเมื่อประเมินรวมในทุกกลุ่มประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 66.42 แต่ในกลุ่มทักษะและกลุ่มประสบการณ์ชีวิต อยู่ในเกณฑ์ต่ำ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา 2528 : 19) นอกจากนี้จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ปรากฏว่าคุณภาพของนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ในกลุ่มทักษะ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ กล่าวคือ คุณภาพในกลุ่มประสบการณ์ดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 59.41 เมื่อจัดอันดับของจังหวัดในการประเมินรวมทุกกลุ่มประสบการณ์ จังหวัดนครราชสีมาอยู่ในอันดับที่ 16 (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : ก - 2) จากสภาพดังกล่าวมาแล้ว

มีความจำเป็นต้องพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช เพื่อยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา จำต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างของ กระบวนการจัดการศึกษา ซึ่งมีทั้งกระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ กระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการทั้งสามจะต้องดำเนินการไปพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 130) การนิเทศการศึกษาเป็น กิจกรรมอย่างหนึ่งในหลายอย่างที่จะช่วยส่งเสริมการศึกษาให้มีคุณภาพสูงขึ้น (ชารี มณีศรี 2524 : 19) แต่การบริหารการประถมศึกษาในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท ประสบปัญหาเป็นอย่างมากเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างฝ่ายที่รับผิดชอบ เกี่ยวกับการตรวจเยี่ยม และการนิเทศ กับฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ทำให้การตรวจ เยี่ยมและการนิเทศการศึกษา ไม่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ รายงานการสัมมนาการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียน ประถมศึกษา 2521 : 17) และจากผลการวิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษา นิเทศก์ พบว่า ศึกษานิเทศก์ประสบปัญหามากในการออกนิเทศโรงเรียน (โสภณ รอดทอง 2521 : 110) สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษาของ ฉลอง บุญญานันต์ (ฉลอง บุญญานันต์ 2515 : 6) ซึ่งพบว่า การขาดแคลนงบประมาณเป็นปัญหาของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ระดับจังหวัดและอำเภอยังไม่สามารถทำกรณีศึกษาโรงเรียนได้ทั่วถึง จึงมุ่งที่จะให้ผู้บริหาร โรงเรียนนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง เกี่ยวกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษา นิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ข้อที่ 3 กำหนดให้มีการ ส่งเสริมให้โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษา (ชารี มณีศรี 2524 : 27) และตาม เป้าหมายรายแผน แผนพัฒนาศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ได้กำหนดแผนด้านบริหารและสนับสนุนให้มีการนิเทศ และติดตามผลโดยผู้บริหารโรงเรียน ภายในโรงเรียน (ชั้นเรียน) อย่างสม่ำเสมอและทุกสัปดาห์

การนิเทศภายในโรงเรียน จัดเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการ นิเทศภายในเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการ

ทำงาน ให้ครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ และเป็นงานหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องทำ (สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 88) ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องส่งเสริมด้านการเรียนการสอน การแก้ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู ทั้งส่งเสริมการผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน ลดการสอนแบบครูบอกให้น้อยลง เป็นการช่วยปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของครูอาจารย์ในโรงเรียนได้ (สวัสดิ์ นิเทศวิทย์ 2525 : 25) นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2521 : 16 - 17) กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียนและจำแนกขอบข่ายไว้ว่าต้องกระทำในงานต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ งานพัฒนาหลักสูตร งานจัดวัสดุอุปกรณ์การสอน งานจัดอบรมครูประจำการ งานจัดปฐมนิเทศครูใหม่ งานบริการ งานสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและงานด้านประเมินผลการสอน แต่ในสภาพปัจจุบันการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติกันอย่างจริงจัง ขาดความเป็นระบบและกระบวนการ ขาดการต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนไม่เข้าใจหลักในการนิเทศการศึกษา และไม่ได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างเต็มที่ (เอกชัย กิ่งสุขพันธ์ 2527 : 236) และจากผลการวิจัยของ วินัย ตะสดีชย์ เรื่องการสำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย (วินัย ตะสดีชย์ 2522 : ๑) ส่วนงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย เรื่องการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการด้านนิเทศภายในโรงเรียน อยู่ในระดับน้อยเช่นกัน (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 103) จากปัญหาที่ผู้บริหารโรงเรียนยังปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร ดังนั้นเพื่อให้การปรับปรุงการเรียนการสอนมีคุณภาพตามเป้าหมายหลักสูตรที่แท้จริง การนิเทศการศึกษาต้องเน้นที่การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน (สิปปนนท์ เกตุทัต 2518 : 132)

เป็นที่เข้าใจว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจำเป็นจะต้องปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับโครงการเร่งรัดพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา และเพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - พ.ศ.2534) ที่ได้กำหนดเป้าหมายให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์ ผู้วิจัยใน

ฐานะที่เป็นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งต้องปฏิบัติภารกิจภายในโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาว่า การปฏิบัติงานนี้ของ ผู้บริหารโรงเรียนกำลังเป็นอยู่อย่างไร ควรจะเป็นอย่างไร และจะปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศ ภายในอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงภารกิจดังกล่าวให้มีประสิทธิภาพ สูงขึ้น และมีผลต่อการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์
2. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และ ที่ควรปฏิบัติ ตามลักษณะความแตกต่างกัน ด้านวิทยุฉฉ ฉฉฉฉ และประสพการณ์ในการเป็นผู้บริหาร
3. เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามลักษณะความแตกต่างกัน ด้านเทศ วิทยุฉฉ ฉฉฉฉ และประสพการณ์ในการเป็นครูอาจารย์
4. เพื่อทราบข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ในการปรับปรุง การปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ทำให้ทราบการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์

2. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ช่วยให้ทราบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแตกต่างกัน ด้านวิทยุฉุฉิ คุณฉุฉิ และประสพการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

3. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ช่วยให้ทราบทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแตกต่างกันด้านเพศ วิทยุฉุฉิ คุณฉุฉิ และประสพการณ์ในการเป็นครูอาจารย์

4. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ ช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการนิเทศการศึกษา ทราบข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน และอาจนำไปใช้ปรับปรุงภารกิจนี้ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นต่อไป

5. ผลจากการศึกษาค้นคว้านี้ อาจจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้สนใจที่จะศึกษาวิจัยเพิ่มเติมในด้านใดด้านหนึ่งเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาให้เข้าใจลึกยิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การศึกษาค้นคว้านี้ มุ่งศึกษาเฉพาะการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ใน 6 ด้าน คือ การปฏิบัติงานนิเทศด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการสัมมาหลักสุตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปีการศึกษา 2529 ดังนี้

2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช คือ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว จากจำนวนโรงเรียน 796 โรงเรียน จำนวน

796 คน สุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างประมาณร้อยละ 30 ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 238 คน

2.2 ครูอาจารย์ ได้แก่ ข้าราชการครู ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ทำการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช คือครู และ/หรืออาจารย์ จากจำนวนโรงเรียน 796 โรง ประชากรทั้งสิ้นประมาณ 9,945 คน สุ่มมาเป็นกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 497 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกเป็น

3.1.1.1 วิทยุณี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 35 ปี และตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

3.1.1.2 คุณวุฒิ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.1.3 ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นผู้บริหารโรงเรียนต่ำกว่า 12 ปี และเป็นผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป

3.1.2 ครูอาจารย์ จำแนกเป็น

3.1.2.1 เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เพศชายและเพศหญิง

3.1.2.2 วิทยุณี แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ อายุต่ำกว่า 35 ปี และตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป

3.1.2.3 คุณวุฒิ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ต่ำกว่าปริญญาตรี และตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.2.4 ประสบการณ์ในการเป็นครู แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ เป็นครูอาจารย์มาต่ำกว่า 12 ปี และเป็นครูอาจารย์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน คือ

- 3.2.1 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านเกี่ยวกับตัวครู
- 3.2.2 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านการเรียนการสอน
- 3.2.3 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านการพัฒนาหลักสูตร
- 3.2.4 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านสื่อการเรียนการสอน
- 3.2.5 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชน
- 3.2.6 การปฏิบัติงานนี้เทศด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

สมมติฐานการศึกษาครั้งนี้ว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนที่มี วัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

2. ผู้บริหารโรงเรียนที่มี วัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

3. ครูอาจารย์ที่มี เพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

4. ครูอาจารย์ที่มี เพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในที่ควรปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกัน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. การปฏิบัติงานนี้เทศภายใน หมายถึง การดำเนินการ หรือกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในโรงเรียน เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง การจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น การช่วยเหลือขวัญและกำลังใจในการทำงาน และร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ

2. ทักษะ หมายถึง ความคิดที่ประกอบด้วยเหตุผลของผู้บริหารโรงเรียน และครู เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการที่มาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการ ประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช

4. ครูอาจารย์ หมายถึง ข้าราชการครู ตามมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการครู พ.ศ. 2523 ที่ได้รับบรรจุแต่งตั้งให้ทำการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในตำแหน่งครู และ/หรืออาจารย์

5. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

6. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง หน่วยงานทางการศึกษาที่มีฐานะเป็น กอง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำหน้าที่บริหารการศึกษาระดับ ประถมศึกษา ภายในจังหวัด ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษาต้องประกอบด้วย 3 กระบวนการใหญ่ ๆ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา กระบวนการทั้งสามต้องดำเนินการไปพร้อมกันให้มีประสิทธิภาพ สำหรับการนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติต่อเนื่องกันมาเป็นเวลานาน รูปแบบ กระบวนการ และวิธีการนิเทศ ได้ปรับปรุงให้เหมาะกับเวลาที่ผ่านไปและการนิเทศการศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา นับเป็นความพยายามอย่างหนึ่งในหลายอย่างที่จะช่วยส่งเสริมให้การศึกษามีคุณภาพสูง ทั้งด้านการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร การเลือกและปรับปรุงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ตลอดจนขวัญและกำลังใจ และบริการต่าง ๆ ที่จะทำให้ครูทำงานในหน้าที่ของตนได้ผลดียิ่งขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิด และรู้ปัญหาต่าง ๆ ของครูดีที่สุด มีความจำเป็นต้องปฏิบัติการกิจการนิเทศซึ่งเรียกว่าการนิเทศภายใน บทนี้จะกล่าวถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านการบริหารโรงเรียนและเรื่องความหมาย ความมุ่งหมาย หลักการนิเทศการศึกษาผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษา ความสำคัญ ความหมายและความมุ่งหมายในการนิเทศภายใน การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านที่เกี่ยวกับตัวครู ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ตลอดจนผลงานการวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่เยาวชนและผู้สนใจ เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความสามารถ เจตคติ ค่านิยม พฤติกรรมและคุณค่าต่าง ๆ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและชาติ (วิจิตร วรุฒบางกูร 2520 : 3) สมบูรณ์ พรหมภาพ (สมบูรณ์ พรหมภาพ 2521 : 8)

อธิบายว่า การบริหารโรงเรียน หมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลในส่วนตัวเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตามหน้าที่ความรับผิดชอบของโรงเรียน อันให้แก่ การบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของชุมชน หรือสังคม ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และนิพนธ์ กีนาวงศ์ (นิพนธ์ กีนาวงศ์ 2523 : 12) บันทึกลงไว้ว่า การบริหารโรงเรียน คือกระบวนการต่าง ๆ ในกรรดำเนินงานของกลุ่ม บุคคลซึ่งเรียกว่าผู้บริหาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริการทางการศึกษาแก่สมาชิกในสังคม สำหรับ พันัส หันนากินทร์ (พันัส หันนากินทร์ 2524 : 3) เห็นว่าการบริหารโรงเรียน เพิ่งเล็งถึงการบริหารภายในโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็นหน่วยงานหน่วยงานหนึ่ง อันมีความรับผิดชอบ ต่อการพัฒนาตัวนักเรียนเป็นหลักสำคัญ และหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวนี้เป็นภารกิจของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะต้องบริหารงานให้บรรลุไปตามจุดมุ่งหมายดังกล่าว

ภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียน คือบริหารงานที่รับผิดชอบหรืองานในหน้าที่ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 88) ให้มี ประสิทธิภาพ ตามภาระหน้าที่ดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีเทศครูผู้สอน เพื่อให้ สามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีสัมฤทธิ์ผล ตามจุดหมายของหลักสูตร และเป็นการสร้างสรรค์ความรู้ลึกของครูว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ บริหาร ชารี มณีศรี (ชารี มณีศรี 2524 : 60) สนับสนุนว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการควบคุมดูแลโรงเรียนทั้งหมดในฐานะผู้บริหารการศึกษาที่ได้รับแต่งตั้งโดยนิตินัยและ โดยพฤตินัย ต้องทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนด้วย

พอจะสรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนเป็นการบริหารในขอบเขตของหน่วยงานหนึ่ง ซึ่ง บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ โดยมีจุดหมายเพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่สมาชิกของสังคม และเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องบริหารงานและนี้เทศภายในไป พร้อมกันให้มีประสิทธิภาพ

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

มีผู้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ในที่ต่าง ๆ กันหลายแห่ง ที่น่าจะนำมาพิจารณา ศึกษาให้เข้าใจมีดังนี้

บาร์ เบอร์ตัน และ บรัคเนอร์ (A. S. Barr, W. H. Burton and L. J. Bruckner 1947 : 11) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือการบริหารทางวิชาการ ซึ่งเกี่ยวกับการศึกษาและปรับปรุงสภาพต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้และความเจริญเติบโตของนักเรียน

แมคเนอริ (Chester T. Mc Nerney 1951 : 1) ให้นิยามไว้ว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการการให้คำแนะนำและการให้การประเมินผล ในกระบวนการเรียนการสอน ผลสุดท้ายของการนิเทศการศึกษา คือผลการให้บริการที่แก่เด็กนักเรียนในทุกระดับ

บรักส์ และ จัทส์แมน (T. H. Briggs and Joseph Justman 1952 : 12) อธิบายไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึงความร่วมมือ การกระตุ้น และการชี้แนะให้ครูเจริญก้าวหน้า เพื่อให้ครูเกิดพลังที่จะกระตุ้นและชี้แนะนักเรียนของตน โดยใช้สติปัญญาให้นักเรียนเข้าร่วมในกิจกรรมอย่างเฉลียวฉลาดในสังคมที่เขาอาศัยอยู่

ไวล์ (Wiles, Kimball 1967 : 6) ให้คำจำกัดความว่า การนิเทศการศึกษา คือการแนะนำกันและกัน การวางแผนร่วมกัน และการปรึกษาหารือกัน เพื่อหาทางปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

สาย ภาณุรัตน์ (สาย ภาณุรัตน์ 2517 : 25) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือการช่วยเหลือให้ครูเติบโตพึ่งตนเองได้ แล้วนำผู้ที่พึ่งตนเองได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์แก่สังคมต่อไปนั่นคือการนิเทศเพื่อไม่ต้องนิเทศ

และ ชาญชัย อาจันสมาจาร (ชาญชัย อาจันสมาจาร 2525 : 5) ได้สรุปคำจำกัดความของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา คือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำ และการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูและนักเรียนเพื่อการปรับปรุงตัวเขา และสภาพการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สำหรับ ประหยัด หาสีตะพันธ์ (ประหยัด หาสีตะพันธ์ 2528 : 1) ได้สรุปความหมายการนิเทศการศึกษาไว้ว่า คือการแนะนำ การช่วยเหลือ การปรับปรุง การประสานงาน และการประเมินผล ด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ครูมีความสามารถในการสอนสูงขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณสมบัติในด้านการเรียนสูงขึ้น และเพื่อให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ดีขึ้นนั่นเอง

จากการให้ความหมายของนักการศึกษาที่ได้นำมากล่าวไว้ข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าแม้การใช้ถ้อยคำจะแตกต่างกัน แต่สรุปเนื้อหาสาระเป็นไปในทำนองเดียวกันคือ การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความพยายามของผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทางการศึกษาในอันที่จะแนะนำ สนับสนุน ช่วยเหลือ ร่วมมือ ตลอดจนลงมือกระทำเองต่อบุคคล หรือวัสดุสิ่งของ เพื่อปรับปรุงการเรียน การสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมุ่ง พัฒนาผู้สอนให้มีสมรรถภาพสูงขึ้น อันจะช่วยส่งผลไปยังผู้เรียน เพื่อที่จะออกไปเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมต่อไป

ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

สาย ภาดูร์ธน์ (สาย ภาดูร์ธน์ 2517 : 30 - 33) ได้แบ่งความมุ่งหมายการนิเทศการศึกษาในลักษณะดังนี้

1. ช่วยให้ครูเห็นและเข้าใจต่อแง่ในวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่โดยเฉพาะของโรงเรียน ที่จะดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ของการศึกษานั้น
2. ช่วยให้ครูได้เห็นและเข้าใจความต้องการของนักเรียน และปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน และช่วยจัดสนองความต้องการของนักเรียนอย่างดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนช่วยแก้ไขและป้องกันภัยอันจะพึงมีแก่นักเรียน
3. ช่วยสร้างครูให้มีคุณลักษณะแห่งความเป็นผู้นำ และลักษณะผู้นำที่ดี คือช่วยส่งเสริมความสามัคคี และรู้จักทำงานร่วมกับครูอื่น ๆ ช่วยส่งเสริมให้ครูเข้าใจดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน รู้จักรับผิดชอบทำงานในหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และรวดเร็วโดยไม่ต้องอาศัยการกระตุ้นเตือนจากใคร และมีความรู้ในเรื่องปรัชญาการศึกษา เข้าใจวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา ความรู้ในด้านหลักสูตรและประมวลการสอน ความรู้ในด้านพัฒนาการของเด็กและจิตวิทยา ความรู้ในด้านระเบียบวิธีสอน ความรู้ในด้านประเมินผล ความรู้ในด้านบริหารการศึกษา และการนิเทศการศึกษา
4. ช่วยเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่คึกและเข้มแข็ง และรวมหมู่คณะให้เป็นทีมที่ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยกำลังสติปัญญาอันสูง เพื่อบรรลุจุดประสงค์อันเดียวกัน
5. ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของงาน ให้ถูกต้องกับความสามารถของครูแต่ละคน และมอบงานนั้น ๆ ให้ครูแต่ละคน แล้วช่วยประคับประคองให้ครูผู้นั้นใช้ความสามารถของตนปฏิบัติ

งานนั้นให้ก้าวหน้าอยู่เรื่อย ค้นหาลักษณะดีของคนในตัวครูแล้วส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น มนุษย์ย่อมมีความสามารถในบางอย่างและหย่อนในบางอย่าง

6. ช่วยให้ครูได้พัฒนาการสอนของตน สนับสนุนให้ครูได้พิจารณาวิธีสอนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ว่าตรงไหนเข้มแข็งดี และตรงไหนเป็นส่วนอ่อนซึ่งจะต้องแก้ไข โดยอาจใช้แบบสำรวจหรือแบบสอบถามเจตคติ โดยอาศัยหลักเกณฑ์การสอน การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาสอน การสร้างโครงการสอน การสร้างหน่วยแบบต่าง ๆ การหาอุปกรณ์การสอน ตลอดจนสอดแทรกทัศนศึกษา การให้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ในการเรียนรู้ การทำงานและการควบคุม การพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การวัดและประเมินผล ตลอดจนการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของนักเรียน

7. ช่วยฝึกครูใหม่ให้เข้าใจงานในโรงเรียนและงานอาชีพครู ครูใหม่แม้จะได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการมาเป็นอย่างดี แต่ยังขาดประสบการณ์ในงานธุรการต่าง ๆ การช่วยฝึกครูใหม่อาจจะทำก่อนโรงเรียนเปิด ทั้งด้านธุรการและการปกครองชั้น รวมทั้งด้านสังคม และการทำงานร่วมกัน

8. ช่วยประเมินผลงานของครู โดยอาศัยความเจริญงอกงามของนักเรียนไปตามแนวทางที่ได้ตกลงกันไว้ การประเมินผลงานของครูมีหลักเกณฑ์ เช่นบันทึกการสังเกต หรือสังเกตเวลาที่ครูเข้าร่วมประชุม หลักฐานการแสดงความกตริเริ่ม การวางแผน ความขยันหมั่นเพียร เจตคติ ปริมาณและคุณภาพของงาน เป็นต้น ความมุ่งหมายในการวัดผลก็เพื่อที่จะได้ทราบว่าอะไรบ้างที่มีความก้าวหน้าอะไรที่ควรปรับปรุง และนำผลมาวิเคราะห์ หาทางแก้ไขแต่ละบุคคล เพื่อให้การเรียนรู้นักเรียนดีขึ้นเป็นลำดับ

9. ช่วยให้ครูรู้จักกันหาจุดคล้ายกันในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน และช่วยครูวางแผนให้เหมาะสม ในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ การเรียนรู้ของเด็กในวิชาเดียวกัน ที่ครูสอนอย่างเดียวกันนั้น อาจแตกต่างกัน

10. ช่วยในด้านประชาสัมพันธ์ บอกเล่าชี้แจงให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษาที่โรงเรียนในท้องถิ่นได้ดำเนินการไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือโรงเรียน ลักษณะที่เป็นไปส่วนมากประชาชนไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดโรงเรียน บางครั้งอาจมีการกล่าวคำพินิจ และแสดงเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน การ

ประชาสัมพันธ์ อาจจะเป็นได้ทั้งการติดต่อส่วนตัว การเยี่ยม การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อประชาชนเข้าใจกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อความเจริญงอกงามของบุตรหลานแล้ว ก็จะเกิดเรี่ยวเร้าให้ความร่วมมือช่วยเหลือทั้งกำลังใจ กำลังกาย และกำลังทรัพย์

11. ช่วยหยิบปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน ที่ทางโรงเรียนไม่สามารถจะแก้ไขได้ โดยลำพัง เสนอข้อความกิดเห็น และเสนอแนะที่จะแก้ไขให้ลุล่วงไป

12. ช่วยป้องกันครูให้พ้นจากการถูกใช้งานจนเกินขอบเขต และช่วยป้องกันครูจากการถูกตำหนิติเตียน หรือถูกลงโทษโดยไม่เป็นธรรม

บริกส์ และ จัสต์แมน (T. H. Brigg and Joseph Justman. 1952 : 35)

ได้สรุปความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ข้อ คือ

1. เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่าง ๆ การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสัมมนาปัญหาต่าง ๆ การไปเยี่ยมศูนย์ทดลองต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ ทำการทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน วิธีสอน และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา

2. เพื่อส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่ ส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ ส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูสนใจอยากทำ เปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ ส่งเสริมให้ครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่งโดยเฉพาะ ส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศและของนานาชาติ

3. เพื่อปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำการสอน การจัดงานและมอบหมายงานที่ถูกต้องและตรงกับความสามารถของครู ให้ครูมีโอกาสสังเกตการสอน เปิดประชุมอบรมเพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน ทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู และส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ

4. เพื่อส่งเสริมแนะนำครู และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ผู้ปกครอง และประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองในการแก้ปัญหา

ต่าง ๆ ทางการศึกษา ส่งเสริมในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนสนใจต่อโรงเรียน จัดทำโรงเรียน ให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน และส่งเสริมให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนในการนำชุมชนนั้น ๆ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ 2526 : 1)

ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของงานนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูดำเนินการสอนตามหลักสูตร และให้ได้ผลตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติ
 2. เพื่อช่วยให้ครูได้ตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และการจัดการศึกษา หวังให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน
 3. เพื่อให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการ
 4. เพื่อรักษา ส่งเสริม ควบคุม คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ
 5. เพื่อให้ความช่วยเหลือ และประสานงานในทางวิชาการแก่สถานศึกษาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมเจ้าสังกัดหรือกระทรวง ตลอดจนงานขององค์การระหว่างประเทศ
- ยง วิชวัลคุ (ยง วิชวัลคุ 2524 : 4 - 15) ได้สรุปความมุ่งหมายสำคัญของการ นิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้คือ
1. เพื่อช่วยให้ครูได้มองเห็นและเข้าใจวัตถุประสงค์ของการศึกษา และหน้าที่ของ โรงเรียนที่จะดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว
 2. เพื่อช่วยให้ครูได้มองเห็นปัญหา และความต้องการของนักเรียน รวมทั้งการจัด การสนองความต้องการของนักเรียน ตลอดจนช่วยแก้และป้องกันปัญหาอันสิ่งจะมีต่อนักเรียนด้วย
 3. เพื่อช่วยสร้างความเป็นผู้นำที่ดี ตามวิถีทางแบบประชาธิปไตยให้แก่ครู
 4. เพื่อช่วยสร้างกำลังใจของคณะครูให้อยู่ในสภาพที่ดี เข้มแข็ง และร่วมปฏิบัติ งานเป็นคณะ ด้วยกำลังสติปัญญาเพื่อบรรลุจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน
 5. เพื่อช่วยพิจารณาการมอบหมายงานให้เหมาะสมด้วยความสามารถของครูแต่ละคน และช่วยปรับปรุงส่งเสริม ประคับประคองให้ผู้นั้นสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้ก้าวหน้า อยู่เสมอ
 6. เพื่อช่วยให้ครูได้พัฒนาความสามารถทางด้านการสอน

7. เพื่อช่วยประเมินผลงานของครู โดยดูจากความเจริญเติบโตของเด็ก
8. เพื่อช่วยให้ครูใหม่ได้เข้าใจโรงเรียน งานของโรงเรียน และงานอาชีพครู
9. เพื่อช่วยให้ครูทราบปัญหาในการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน และช่วยครูในการวางแผน
และ เพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวให้เหมาะสม
10. เพื่อช่วยประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้ทราบและเข้าใจโครงการของ
โรงเรียน ทั้งนี้เพื่อแสวงหาความร่วมมือ และการให้ความช่วยเหลือ
11. เพื่อประสานงานกับผู้บริหารการศึกษา ในพื้นที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ซึ่งโรงเรียนไม่
อาจกระทำได้ตามลำพัง
12. เพื่อช่วยให้ครูได้ใช้เวลาและความสามารถไปในทางที่เป็นประโยชน์

จากความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาที่นำมากล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นว่า การนิเทศการ
ศึกษามุ่งที่จะพัฒนาครูเป็นหลักใหญ่ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากปรัชญาการนิเทศการศึกษามีความเชื่อว่า ครู
เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดในกระบวนการจัดการศึกษา เพราะครูเป็นผู้นำกระบวนการและองค์-
ประกอบอื่น ๆ มาใช้เพื่อให้เกิดผลการเรียนรู้แก่เด็ก เพราะฉะนั้นความมุ่งหมายของการนิเทศ
การศึกษาก็คือ มุ่งที่จะช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ส่งเสริม ครูให้พัฒนาในด้านต่าง ๆ อย่าง
เต็มที่ และเพื่อที่จะดึงเอาความสามารถของครูออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
และการพัฒนาการศึกษา อันจะเป็นผลต่อคุณภาพการเรียนการสอน ความเจริญก้าวหน้าของ
นักเรียนและโรงเรียนในที่สุดด้วย

หลักการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ผู้นิเทศก์จำเป็นต้องมีความรู้ความ
เข้าใจในเรื่องของการนิเทศการศึกษา และมีประสบการณ์ในการนิเทศการศึกษา เป็นเรื่องของ
การดำเนินงานที่ประกอบด้วยหลักการและเหตุผล หลักการนิเทศการศึกษาจึงเป็นแนวทางให้ผู้บริหาร
การศึกษาได้ประสบผลสำเร็จในการช่วยครู นักเรียน และโรงเรียน ให้เป็นครู นักเรียน และ
โรงเรียนที่มีคุณภาพ ให้มีผู้สรุปหลักการนิเทศการศึกษาเอาไว้หลายท่าน ดังนี้

วิจิตร (ธีระกุล) วรุตบางกูร กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา ธีระกุล (วิจิตร
(ธีระกุล) วรุตบางกูร กาญจนนา ศรีภาพสินธุ์ และสุพิชญา ธีระกุล 2520 : 22 - 23)

ได้สรุปหลักการนิเทศการศึกษา ไว้ดังนี้คือ

1. การนิเทศการศึกษาช่วยหาทางให้ครูได้พึ่งตนเอง ไม่ใช่อคอยหวังพึ่งศึกษานิเทศก์ หรือคนอื่นอยู่ตลอดเวลา
2. การนิเทศการศึกษาช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเอง และสามารถวิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเองได้
3. การนิเทศการศึกษามุ่งทราบความต้องการของครูและวางแผนการนิเทศให้ตรงกับความต้องการนั้น
4. การนิเทศการศึกษามุ่งศึกษาปัญหาต่าง ๆ ของครู และทำความเข้าใจปัญหาเหล่านั้นพร้อมกับพิจารณาหาทางช่วยแก้ไข
5. การนิเทศการศึกษามุ่งชักจูงให้ครูวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน
6. การนิเทศการศึกษามุ่งแก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน และเปิดโอกาสให้ครูได้ใช้ความคิดและลงมือกระทำเองให้มากที่สุด
7. การนิเทศการศึกษามุ่งรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของครู
8. การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยค้นหาแหล่งวิทยากร อุปกรณ์การสอน ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ให้แก่วุฒิก
9. การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยให้ครูรู้จักจัดหาหรือประดิษฐ์ วัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ขาดแคลนด้วยตนเอง โดยพยายามใช้วัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น
10. การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยเหลือครูในการจัดหาเอกสาร หนังสือและตำราต่าง ๆ
11. การนิเทศการศึกษามุ่งหาทางให้โรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานที่ใกล้เคียงมีความสัมพันธ์กัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
12. การนิเทศการศึกษามุ่งด้านการยอมรับนับถือบุคลากรที่ร่วมงานในโรงเรียนนั้น ๆ และแสดงให้เขาเห็นว่าเขามีความสำคัญต่อสถาบันนั้น ๆ ด้วย
13. การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยให้ครูได้แสดงกิจกรรมและผลงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ชุมชนทราบโดยสม่ำเสมอ
14. การนิเทศการศึกษามุ่งทำความเข้าใจกับผู้บริหาร โรงเรียนในส่วนที่เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของกันและกัน

15. การนิเทศการศึกษามุ่งช่วยประสานระหว่างโรงเรียนกับองค์กรหรือหน่วยงานอื่น ๆ
16. การนิเทศการศึกษามุ่งรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่เห็นว่าเข้าประโยชน์มาทำการวิจัย
17. การนิเทศการศึกษามุ่งทำความเข้าใจกับเรื่องต่าง ๆ ของการศึกษาอย่างแจ่มแจ้ง

เพื่อจะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2521 : 41 - 44) ได้ให้หลักการนิเทศการศึกษาเอาไว้ 5 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษา คือปรัชญา ถือว่าการนิเทศการศึกษาเป็นการแสวงหาความจริงใจความเป็นอยู่ของสังคม พร้อมทั้งประเมินผลวัตถุประสงค์และสิ่งพึงประสงค์ รวมทั้งทำหน้าที่ประสานความคิดของครูให้กลมกลืนกันได้
2. การนิเทศการศึกษา ถือความร่วมมือในระหว่างผู้นิเทศกับผู้นิเทศ หรือผู้นิเทศกับครู ต่างก็ทำงานเพื่อจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน ดังนั้นความร่วมมือจึงเป็นสิ่งสำคัญอันจะทำให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้
3. การนิเทศการศึกษา คือการสร้างสรรค์ การนิเทศการศึกษามุ่งค้นหาความสามารถที่แฝงอยู่ในตัวครู เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ ส่งเสริมให้ครูแสดงความคิดใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา รวมทั้งการคัดแปลงสิ่งแวดล้อมให้คำนวยประโยชน์ต่อการดำเนินการหรือต่อการจัดการศึกษา
4. การนิเทศการศึกษา คือวิทยาศาสตร์ การนิเทศการศึกษานำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ เช่น การค้นคว้าทดลองที่อยู่ภายใต้การควบคุมที่ถูกต้อง ให้มีการประเมินผลอย่างมีหลักเกณฑ์ ทั้งการเรียนของเด็ก และการสอนของครู
5. การนิเทศการศึกษาก่อให้เกิดผล การนิเทศการศึกษามีหลักการเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับปฏิบัติ เมื่อมีการเรียนรู้ทฤษฎีแล้ว ต้องนำเข้าสู่ปฏิบัติเพื่อให้ได้ผลที่แน่นอนจริง ๆ และต้องมีการปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ซารี มณีศรี (ซารี มณีศรี 2524 : 31 - 33) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการนิเทศการศึกษาไว้อย่างน่าสนใจว่า

1. การนิเทศเป็นการช่วยกระตุ้น การประสานงาน และแนะนำให้เกิดความเจริญงอกงามแก่ครูโดยทั่วไป ซึ่งอาจจะทำได้โดยจัดให้มีฝ่ายศึกษานิเทศศาสตร์ เพื่อให้ครูได้ทราบ

หลักวิธีการสอนทั่วไป พัฒนาหลักวิชาความรู้ ใช้เทคนิควิธีสอนให้มีประสิทธิภาพ ให้ความเชื่อมั่นในการสอน ให้ความสำคัญในการใช้วัสดุอุปกรณ์การสอน พัฒนาเจตคติในการทำงานให้อยู่ในเกณฑ์ดี และปรับปรุงแบบประมวลการเรียนรู้การสอน โครงการสอน ทั้งจัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร อันเป็นส่วนหนึ่งในการเสริมสร้างประสบการณ์แก่ผู้เรียน จัดทำวัสดุอุปกรณ์การสอนชนิดต่าง ๆ ทั้งที่ทำได้ในโรงเรียนและในท้องถิ่น ให้ความเข้าใจเทคนิคการประเมินผล และช่วยให้มีประสบการณ์ในการเตรียมเครื่องมือประเมินผลชนิดต่าง ๆ สรุปผลการวัด และการวางแผนช่วยเด็กที่เรียนล่าช้า

2. การนิเทศตั้งอยู่บนรากฐานของประชาธิปไตย ถือว่าครูใหญ่เป็นผู้นำทางการศึกษา (ด้านวิชาการ) มากกว่าที่จะเป็นโดยตำแหน่ง การนิเทศยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ครูได้ใช้ความสามารถเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของเด็กให้ดีขึ้น เปิดโอกาสให้ครูมีอิสระ กระตุ้นให้มีความคิดริเริ่ม มีส่วนร่วมในการวางแผนและกำหนดนโยบาย การนิเทศช่วยให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และก่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ คือการช่วยแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน

3. การนิเทศเป็นกระบวนการ ส่งเสริม สร้างสรรค์ ซึ่งควรหลีกเลี่ยงการบังคับ การปฏิบัติไม่ชัดเจน การประเมินค่า เข้มงวดตรวจตรา จัดมาตรฐานและพิธีรีตอง การนิเทศพึงสร้างบรรยากาศให้ครูได้พยายามคิดหาวิธีทำงานแบบใหม่ และอยากคิดสร้างสรรค์หากเขามีความรู้สึกมั่นคงพอ การนิเทศต้องปล่อยให้ครูได้คิดสร้างสรรค์ตามสติปัญญาของแต่ละคน

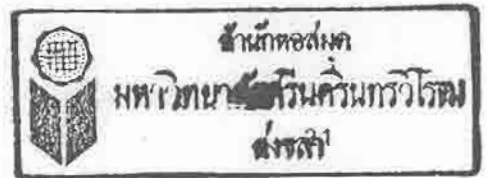
๔. การนิเทศกับการปรับปรุงหลักสูตรเป็นงานที่เกี่ยวข้องกัน และถือว่าการนิเทศเกี่ยวข้องกับการพัฒนาการใช้หลักสูตร การพัฒนาวัสดุ อุปกรณ์ การใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนพัฒนาหลักสูตร

5. การนิเทศคือการสร้างมนุษยสัมพันธ์ และยอมรับนับถือบุคคลอื่น เห็นอกเห็นใจคนอื่น ตรงไปตรงมา และหาโอกาสให้ความร่วมมือช่วยเหลือเพื่อสร้างมิตรไมตรีกับคนอื่น

6. การนิเทศมุ่งส่งเสริมบำรุงขวัญและกำลังใจของครูให้สูง ซึ่งช่วยให้การสอนดีตามไปด้วย การนิเทศไม่ขอร้องให้ครูทำในสิ่งที่แม้ตัวเองก็ไม่ปรารถนาจะทำ

7. การนิเทศมุ่งจัดช่องว่างระหว่างโรงเรียนและชุมชนโดยเฉพาะในชนบท ด้วยการศึกษาวางแผนเพื่อทราบความต้องการและปัญหาในชุมชนชนบท ช่วยเหลือเร่งเร้าครู ให้

๒๓
๒๓๖
๒๓๖
๒๓๖
๒๓๖



สำรวจการใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ ร่วมมือกับผู้นำในชุมชนในการวางแผน ปรับปรุงโรงเรียน และช่วยในการพัฒนาหลักสูตรให้เข้ากับสภาพชุมชน บริบูรณ์เทคโนโลยีการสอนให้เหมาะสมกับเด็กชนบท ทั้งส่งเสริมให้ครูจัดแสดงกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การสาธิตทางการเกษตร สืบาคาที่ลปวัฒนธรรม การอยู่ค่ายพักแรม และการทัศนศึกษา เป็นต้น

สำหรับนักการศึกษาต่างประเทศที่เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการนี้เทศการศึกษเอาไว้ มีหลายท่าน ที่น่าสนใจมีดังนี้

มาร์ค สตูปล์ และจิงสตูปล์ (James R. Marks Emery Stoops and Joice King Stoops 1971 : 40 - 41) มีความเห็นว่าหลักการนี้เทศการศึกษ ควรเป็นดังนี้

1. การนิเทศการศึกษเป็นโครงการทางการศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
2. ครูต้องการบริการด้านการนิเทศการศึกษ และครูใหญ่ต้องรับผิดชอบในการบริการ
3. การนิเทศการศึกษควรปรับให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียน
4. การนิเทศการศึกษจะช่วยชี้ให้เห็นความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนเด่นชัดขึ้น
5. การนิเทศการศึกษจะช่วยให้อุดม่งหมายทางการศึกษชัดเจนขึ้น
6. การนิเทศการศึกษจะช่วยเสริมสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคลากรในโรงเรียน

ด้านนี้

กับชุมชน

7. การนิเทศการศึกษจะช่วยในการจัดและบริหารกิจกรรมการเรียนการสอน
8. การนิเทศการศึกษขึ้นอยู่กับครูและผู้บริหารการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียน
9. การนิเทศการศึกษควรมีงบประมาณประจำปีสนับสนุน
10. โครงการนิเทศการศึกษควรได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย
11. โครงการนิเทศการศึกษควรได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายบริหาร
12. การนิเทศการศึกษควรเผยแพร่ผลการวิจัยใหม่ ๆ ทางการศึกษาและสนับสนุนให้มีการนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ

การนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ

13. ควรมีการประเมินผลโครงการนิเทศการศึกษโดยผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องจากภายนอกโครงการ

ส่วนอาดัมส์ และดิกคีย์ (Harold P. Adams and Frank G. Dickey 1953 :

22 - 23) ได้กล่าวถึงหลักการนี้เทศไว้ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูเป็นผู้รู้จักคิดค้นหาวิธีทำงานด้วยตนเอง
2. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูรู้จักวิเคราะห์ปัญหาด้วยตนเอง
3. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยครูให้รู้สึกมั่นคงและมั่นใจในความสามารถของตนเอง
4. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ครูคุ้นเคยกับแหล่งวิชาการ และสามารถนำมาใช้

ให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้

5. การนิเทศการศึกษาต้องช่วยให้ชุมชนเข้าใจแผนการศึกษาของโรงเรียน
เบอร์ตัน และ บรัคเนอร์ (William H. Burton and Leo J. Bruckner

1953 : 71 - 72) ให้หลักการนิเทศการศึกษาไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศการศึกษาควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา
2. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นวิทยาศาสตร์
3. การนิเทศการศึกษาควรจะเป็นประชาธิปไตย
4. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการสร้างสรรค์

จากหลักการนิเทศการศึกษา ตามแนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษาเป็นหลักการในการช่วยเหลือ แนะนำ สร้าง (Establishing) เสริม (Strengthening) เพิ่ม (Increasing) และต่อ (Continuing) ในส่วนที่เกี่ยวกับการพัฒนาตัวครู นักเรียน และโรงเรียน ตามลำดับ การนิเทศการศึกษามีความสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นอย่างมาก เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับครูมากที่สุด และสามารถปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาให้เป็นไปตามหลักการดังกล่าวได้ เพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นทั้งผู้กำหนดนโยบาย ผู้มีอำนาจตัดสินใจ และเป็นผู้ที่จะต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือครูในโรงเรียนด้วย

ผู้บริหารโรงเรียนกับการนิเทศการศึกษา

โรงเรียนเป็นหน่วยงานย่อยที่สุดในแผนภูมิการบริหารการศึกษา แต่มีความสำคัญมากที่สุด ในแผนปฏิบัติการ นโยบายแผนงานจะดีเลิศเพียงใด หากมิได้นำเข้าสู่การปฏิบัติในโรงเรียน แผนงานนโยบายนั้น ๆ ก็คงสภาพเป็นเพียงตัวหนังสือ หรือความฝันเท่านั้น โดยปกติผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเรียกกันว่า ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน มีภารกิจหลัก

คือการบริหารงานที่รับผิดชอบ หรืองานในหน้าที่ อันได้แก่ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ให้มีประสิทธิภาพตามภาระหน้าที่ดังกล่าว ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการควบคุมดูแลโรงเรียนทั้งหมดในฐานะผู้บริหารการศึกษาที่ได้รับการแต่งตั้งโดยนิตินัยและโดยพฤตินัย (การปฏิบัติงาน) ต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำแห่งการศึกษา ขณะนำครูทางด้านวิชาการช่วยเหลือครูให้พัฒนาการสอนให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น (ซารี มุฮัมมัดรี 2524 : 60)

สำหรับการบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษา คณะอาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา (คณะอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528 : 42) ได้ประมวลข้อเปรียบเทียบให้เห็นไว้อย่างชัดเจน ดังนี้

การบริหารการศึกษา	การนิเทศการศึกษา
1. เกี่ยวข้องกับการอำนวยความสะดวกในการใช้อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และการปฏิบัติงานภายในโรงเรียน	1. เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครู
2. เป็นการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยทางอ้อม	2. เป็นการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนโดยตรง
3. เป็นการจัดเตรียมโครงการ	3. เป็นการนำโครงการไปปฏิบัติ
4. เป็นการสั่งการ	4. เป็นการบริการ
5. ควบคุมงานทั้งหมด	5. เป็นเพียงส่วนหนึ่งของงานทั้งหมด
6. จะแยกการนิเทศการศึกษาออกไปไม่ได้	6. จะแยกออกจากการบริหารการศึกษาไม่ได้

จึงเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษากับการนิเทศการศึกษา มีความสัมพันธ์กันมากในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาคู่กันไป การนิเทศการศึกษามีได้เป็นภารกิจของศึกษานิเทศก์ฝ่ายเดียวเท่านั้น ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนของตนด้วย (เอกชัย กี่สุ่นพันธุ์ 2527 : 236) จากที่กล่าวมา

จะเห็นได้ว่าการนิเทศการศึกษาทั้งสองส่วน คือ การนิเทศภายนอก หมายถึง การนิเทศที่ได้รับจากศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารการศึกษาระดับต่าง ๆ ที่อยู่ภายนอก และการนิเทศภายใน ได้แก่ การนิเทศที่โรงเรียนดำเนินการเอง โดยมีผู้บริหารโรงเรียนและคณะครู (ชารี มณเฑียร 2524 : 60) และจากเอกสารการอบรมครูใหญ่ ประธานกลุ่มสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ครั้งที่ 6 ก็ระบุไว้ว่า ที่จริงแล้วการนิเทศการศึกษาเป็นงานของผู้บริหารโรงเรียนด้วย ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับครูในโรงเรียน เป็นผู้ที่มีขีดขอบในกิจการของโรงเรียนทั้งหมด และเป็นผู้ที่ทราบดีว่าโรงเรียนมีปัญหาและความต้องการอย่างไร ศึกษานิเทศก์แม้จะช่วยเหลือครูตามหน้าที่แล้วก็ตาม แต่เนื่องจากเป็นบุคคลที่อยู่ภายนอกโรงเรียน จึงช่วยเหลือครูไม่ได้เต็มที่ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนนอกจากจะต้องมีความรู้ในเรื่องการบริหารโรงเรียนแล้วยังจำเป็นต้องมีความเข้าใจ เรื่องการนิเทศการศึกษาด้วย รวมทั้งสามารถที่จะนิเทศครูภายในโรงเรียนของตน และควบคุมกิจการภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้ โดยใช้หลักวิชาการนิเทศในอันที่จะส่งเสริมสมรรถภาพในการทำงานของครู การสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงานตลอดจนการประเมินผลในโรงเรียน (อ้างจาก ชลธ จันทรกุล 2524 : 29)

สำหรับการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาปัจจุบัน รวมทั้งโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ประสบปัญหาเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจเยี่ยมและการนิเทศ กับฝ่ายที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการบริหารงานบุคคล ทำให้การตรวจเยี่ยมและการนิเทศการศึกษาไม่ส่งผลต่อการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอนเท่าที่ควร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2521 : 17) กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ออกระเบียบว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ให้ศึกษานิเทศก์อำเภอและกิ่งอำเภอ มีหน้าที่ในการส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนิเทศการศึกษาได้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524 หนังสือเวียน ม.ป.ท.) ดังนั้นจึงเป็นข้อยุติได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนรวมทั้งที่สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จะต้องปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเช่นเดียวกับศึกษานิเทศก์ แต่การนิเทศของผู้บริหารโรงเรียนเป็นการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเท่านั้น

การนิเทศภายในโรงเรียน

การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน เป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา เพราะการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้ การเรียนการสอนมีคุณภาพ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ (สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2523 : 68) การนิเทศภายในโรงเรียนจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนโดยตรง สุจริต เพียรชอบ (เอกสารอัครสำเนา ประกอบการสอน) อธิบายความรับผิดชอบในด้านการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนไว้ดังนี้

1. ช่วยครูแต่ละคนในการทำการสอนให้ได้ผลดี แก้ปัญหาของครูแต่ละคนทั้งในด้านการสอนและปัญหาส่วนตัว นอกจากนั้นยังช่วยส่งเสริมให้ครูแต่ละคนมีความเจริญงอกงามในอาชีพอีกด้วย
2. ประสานงานและให้บริการแก่ครูทุก ๆ คนในด้านการสอน คือต้องช่วยเหลือครูทั้งด้านเนื้อหาที่จะสอน วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการวัดผลการสอน
3. เป็นวิทยากรที่ดีในทุกโอกาส คือ สามารถให้คำปรึกษาแนะนำ ชี้แจง หรือชี้แหล่งวิทยากรที่เหมาะสมแก่ครู
4. ประเมินผลการเรียนการสอนและโปรแกรมของโรงเรียนทั้งหมดเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

ความหมายของการนิเทศภายใน

กฤษณี น้ำเพชร (กฤษณี น้ำเพชร 2521 : 16) อธิบายว่า การนิเทศภายใน หมายถึง ความพยายามทุกชนิดของผู้บริหารโรงเรียนในอันที่จะปรับปรุงส่งเสริมประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนภายในโรงเรียนให้ดีขึ้น ทำให้เกิดการเพิ่มผลงในการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ และก่อให้เกิดผลขั้นสุดท้าย คือการศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ

อาคม จันทสุนทร (อาคม จันทสุนทร 2522 : 36 - 38) ได้ให้ความหมายของการนิเทศภายในไว้ว่า เป็นกิจกรรมที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ และเพิ่มผลงในการปฏิบัติงานให้แก่ครู ให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพ อันเป็นผลให้การศึกษาของเด็กก้าวหน้าด้วย

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิ่งคารวัฒน์ (อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิ่งคารวัฒน์ 2528 : 32) ได้บันทึกไว้ว่า การนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง

กระบวนการทำงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน ซึ่งมีการดำเนินการเป็นขั้นตอนและมีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายที่แท้จริง คือ ได้ผลงาน (เด็ก) ที่มีคุณภาพสูง มีการพัฒนางาน (การเรียนการสอน) พัฒนาคณ (ครู) ให้มีความพอใจและมั่นใจในการทำงาน

สำหรับสำนักงานรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงการนิเทศภายในโรงเรียน ในโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 88) ได้สรุปไว้ว่า การนิเทศภายใน เป็นการนิเทศการศึกษาที่ดำเนินการโดยบุคลากรของโรงเรียนเอง เพื่อที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ

จากความหมายดังกล่าว เป็นที่เข้าใจว่า การนิเทศภายใน คือ พลังแห่งความร่วมมือของบุคลากรภายในโรงเรียนในอันที่จะช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้สูงขึ้น ด้วยความเต็มใจและพอใจ ทั้งนี้โดยการนำของผู้บริหารโรงเรียนเอง

ความมุ่งหมายในการนิเทศภายใน

เนื่องจากการนิเทศการศึกษาจากภายนอกนั้น มีปัญหาและอุปสรรคมากมาย เช่น การขาดแคลนบุคลากร และงบประมาณ การหวังพึ่งการนิเทศจากภายนอกแต่เพียงประการเดียวนั้นไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนิเทศภายในโรงเรียนของตน ซึ่งจากผลการสัมมนา นิธิศปริชญานี ไชยสาขานิเทศการศึกษา และพัฒนาหลักสูตร แผนกวิชาบริหารการศึกษาคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (อ้างจาก วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2524 : 67) ได้กล่าวถึงความจำเป็นในการนิเทศภายในไว้ดังนี้

1. การนิเทศภายในเป็นการส่งเสริมคุณภาพทางการเรียนการสอน เพราะถ้าไม่มีการนิเทศภายในโรงเรียน ครูอาจจะนำแบบอย่างการสอนที่ผิด ๆ จากครูคนอื่น เช่น ดูเขยอย่างจากครูที่สอนมานาน ๆ โดยไม่มีการปรับปรุงประสบการณ์ที่มีอยู่เดิม ครูบางคนสอนมา 10 ปี มีประสบการณ์ 10 ปี บางคนสอนมา 10 ปี แต่มีประสบการณ์ 1 ปี เท่านั้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะครูประเภทหลัง ไม่มีการปรับปรุงการเรียนการสอนของตนให้ก้าวหน้าทันสมัยขึ้นเลย

2. ครูควรได้รับการนิเทศเพื่อพัฒนาความเจริญทางการเรียนการสอน และทางวิชาการ ถ้าครูไม่ได้รับการนิเทศอาจแสดงออกในทางที่ผิด เช่น มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ มีการขัดแย้ง หรือมีเจตคติแบบเสรีนิยมในการทำงาน ก็จะทำอะไรหรือสอนอย่างไรก็ได้ตามใจตนเอง ดังนั้นจึงมีความจำเป็นต้องจำแนกความต้องการของครูแต่ละคน และวางแผนเพื่อดำเนินการไปสู่เป้าประสงค์ในสิ่งที่ถูกที่ควร

3. โรงเรียนต้องมีการนิเทศ เพราะโครงการที่ประกอบด้วยข้อมูลจากการนิเทศจะสามารถช่วยในการจำแนกคุณภาพของครู และความต้องการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน นอกจากนี้หลักฐานและข้อมูลต่าง ๆ ยังสามารถช่วยในการตัดสินใจปัญหาบางอย่างของโรงเรียนได้

4. การนิเทศสามารถกระตุ้นแนะนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครูในโรงเรียน โดยเฉพาะในกรณีที่น่าเอาเทคนิคและวิธีการใหม่ ๆ ตลอดจนการวิจัยมาใช้ จะเป็นการช่วยในการเก็บข้อมูลในการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

5. โรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องอบรมครู โดยกระทำต่อเนื่องกันไป เพราะไม่มีหลักประกันได้ว่า ครูที่ผ่านสถาบันฝึกหัดครูมาแล้วจะเป็นครูที่มีคุณภาพที่อยู่ตลอดไป โดยไม่ต้องมีการนิเทศ เพราะความก้าวหน้าทางวิชาการเพิ่มพูนขึ้นเรื่อย ๆ

6. การนิเทศช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป ตลอดจนปรัชญาของโรงเรียน วัตถุประสงค์เฉพาะของโรงเรียน และเพื่อช่วยให้ครูดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ๆ

7. การนิเทศช่วยเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู และก่อให้เกิดความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงาน ให้บรรลุจุดหมายปลายทางอันเดียวกัน มีความสามัคคีกันเป็นน้ำหนึ่งใจเดียว มีความรักและภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่

ซารี มดีห์รี (ซารี มดีห์รี 2524 : 61) ย้ำให้เห็นว่า ความมุ่งหมายที่ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ หรือผู้อำนวยการโรงเรียน ปฏิบัติงานนิเทศภายใน คือ

1. เพื่อช่วยให้ครูเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ ของเด็กที่กำลังจะสอนอยู่ และพยายามให้ครูเห็นและเข้าใจอย่างชัดเจนว่าเด็กในวัยนั้นมีลักษณะ พฤติกรรม และความต้องการอย่างไร เพื่อที่จะให้ดำเนินการสอน และจัดโปรแกรมต่าง ๆ ของโรงเรียนให้สนองความต้องการของเด็กให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

2. เพื่อช่วยให้ครูได้ทราบถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคน ทราบจุดอ่อนในการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนว่าเป็นอย่างไร และช่วยให้สามารถวางแผนการสอนให้เหมาะสมเพื่อแก้ไขจุดอ่อนเหล่านั้น การเรียนการสอนก็จะได้รับผลเต็มเม็ดเต็มหน่วย

3. เพื่อช่วยให้ครูได้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้งถึงวัตถุประสงค์ของการศึกษาโดยทั่วไป และของโรงเรียน ตลอดจนปรัชญาของโรงเรียนและช่วยให้ครูกำหนดการสอนให้บรรลุจุดประสงค์นั้น ๆ

4. เพื่อช่วยให้ครูมีลักษณะเป็นผู้นำ และเป็นนักประชาธิปไตย

5. เพื่อช่วยให้ครูใหญ่ได้สำรวจและค้นพบความสามารถพิเศษของครูแต่ละคนเพื่อที่จะได้มอบหมายงานให้เหมาะสมตามความสามารถและความถนัดนั้น ๆ นอกจากนั้นยังจะได้สร้างเสริมให้ความสามารถพิเศษนั้น ๆ ได้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไปอีกด้วย

6. เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพดียิ่ง ๆ ขึ้น

7. เพื่อสร้างเสริมขวัญของคณะครูให้อยู่ในสภาพสูง เพื่อที่จะได้ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายปลายทางเดียวกัน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มีความรัก และภาคภูมิใจในอาชีพครูที่ตนกำลังปฏิบัติอยู่

8. เพื่อช่วยให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน เพื่อป้องกันครูจากถูกตำหนิ หรือการกล่าวโทษที่ไม่เป็นธรรม

9. เพื่อประเมินผลการเรียนของเด็ก การสอนของครู และหาจุดทางที่จะให้ผลการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงที่สุดที่จะทำได้

สำหรับสำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กล่าวถึงความสำคัญและความจำเป็น หรือความมุ่งหมายในการนิเทศภายใน ไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องดำเนินการนิเทศครูผู้สอน เพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับปรุงหรือพัฒนาวิธีการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมายของหลักสูตรในด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน การที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดกับครูได้ปรึกษาหารือ ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ หรือร่วมมือกันแก้ไขปัญหาก็จะช่วยให้เกิดความอบอุ่น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติดียิ่งขึ้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ บทบาทในฐานะผู้นำเทศของผู้บริหารโรงเรียน เป็นการสร้างสรรค์ความรู้สึกของครูว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพราะกิจกรรมในกระบวนการนิเทศโดยทั่วไปนั้น ผู้นิเทศกับครูต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน ต้อง

ร่วมมือกันทำงาน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป การร่วมมือกันวางแผนปรับปรุงและบริหารงานต่าง ๆ เช่น วางแผนปรับปรุงแผนการสอน การวัดผล หรือการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ทำให้ครูมีโอกาสเสนอความคิดและทางเลือกในการแก้ปัญหา ดังนั้น เมื่อถึงขั้นตอนลงมือปฏิบัติก็จะก่อให้เกิดความร่วมมือ และปฏิบัติด้วยความเต็มใจ สรุปได้ว่า การนิเทศภายในมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงาน และครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ

จากความมุ่งหมายการนิเทศภายในที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนมีหน้าที่ในการนิเทศ และต้องปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนของตน เพื่อที่จะมุ่งช่วยเหลือครูในทุกทาง เพื่อให้ครูมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองได้ ช่วยเหลือตนเองได้ มีขวัญและกำลังใจในการทำงานในหน้าที่ของตน อันจะเป็นการส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก็ย่อมจะสูงตามไปด้วย นั่นคือ การจัดการศึกษาของประเทศชาติบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรและแผนการศึกษาแห่งชาติที่วางไว้

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา

จากความหมายซึ่ง อากม จันทสุนทร (อากม จันทสุนทร 2522 : 36) ได้กล่าวไว้พอจะสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายใน หมายถึง การจัดกิจกรรมที่ทำให้การสอนมีประสิทธิภาพ เพิ่มพลังการปฏิบัติงานแก่ครู ให้ครูก้าวหน้าในวิชาชีพและการศึกษาของนักเรียนจะได้ก้าวหน้าด้วย ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 88 - 89) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา พอจะสรุปความหมายได้ว่า เป็นการดำเนินการนิเทศครูผู้สอนโดยบุคลากรของโรงเรียน เพื่อที่จะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพ ครูมีขวัญกำลังใจในการทำงานและครูร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนเป็นการดำเนินการ หรือกิจกรรมทุกอย่างที่จัดขึ้นภายในโรงเรียนเพื่อ ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น มีขวัญกำลังใจในการทำงาน และร่วมมือกันทำงานด้วยความเต็มใจ การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเป็นการปฏิบัติงานในฐานะผู้นิเทศการศึกษาตนเอง

แฮร์ริส (Ben M.H. Harris. 1975 : 201 - 212) แบ่งงานนี้เพื่อออกเป็น 10 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไป หมายรวมทั้งการพัฒนาเค้าโครงหลักสูตร การทำประมวลการสอน กำหนดหัวข้อผู้สอน โครงการสอน วัน เวลา และวางแผนวิธีการสอน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานและบรรจุหน่วยวิชาต่าง ๆ ลงในการสอน

2. ด้านการดำเนินการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำแผนการเกี่ยวกับหลักสูตร แปลความหมายของหลักสูตรเข้าสู่ภาคปฏิบัติ จักระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนรู้ เช่น การแบ่งกลุ่มนักเรียน และการจัดตารางสอน

3. ด้านการเลือกสรรบุคลากร หมายถึง การจัดให้มีคณาจารย์ผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งการคัดเลือกบรรจุ การทดสอบและการเก็บรักษาระเบียบในแต่ละบุคคล

4. ด้านการจัดบริการความสะดวก หมายถึง การจัดให้มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้เพียงพอ เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การวางแผนจัดหาวัสดุ วัสดุอุปกรณ์ และดูแลรักษา พัฒนา รวมถึงการวางแผนอาคารสถานที่ การแนะนำการใช้ และการหยิบบริษมีให้สะดวกนำไปใช้ง่าย

5. ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หมายถึง การตรวจคัดเลือกอุปกรณ์การสอน รวมถึงการจัดหาการซื้อ และการส่งเสริมให้มีการผลิตอุปกรณ์มาใช้เอง

6. ด้านการจัดฝึกอบรมประจำการ เป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้แก่ครูประจำการ เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรมจะช่วยให้ผู้รับพ้นต่อเหตุการณ์และมีความก้าวหน้า

7. ด้านการปฐมนิเทศ หมายถึง การช่วยเหลือครูผู้บรรจุใหม่ เพื่อให้สามารถปรับตัวเพื่อทราบข้อมูล สถานที่ บุคคล และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ

8. ด้านการพัฒนาหลักการ นโยบายการปฏิบัติงาน บริษัทยาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ รวมทั้งการจัดบริการพิเศษต่าง ๆ

9. ด้านการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน หมายถึง การเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจอันดีระหว่างกัน เป็นการแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ เพื่อความเข้าใจอันดีและแสวงหาความช่วยเหลือด้วย

10. ด้านการประเมินผล หมายถึง การจัดทำให้มีการประเมินผลทางการเรียนการสอนหรือด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องหรือมีผลต่อการสอน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดแนวปฏิบัติงานสำหรับภาระงานพิเศษทางการศึกษา โดยจัดทำแผนปฏิบัติงาน ปีงบประมาณ 2526 ประกอบด้วยงานที่เห็นว่าสอดคล้องภาระงานพิเศษทางการศึกษาในโรงเรียน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2526 : 24 - 26) ดังนี้

1. งานปรับปรุงการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดบริการสนับสนุนการสอน โดยมุ่งเน้นหนักให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ซึ่งมุ่งเน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ
 2. งานพัฒนาหลักสูตรและปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การศึกษาพิเศษ และการศึกษาสงเคราะห์
 3. งานโครงการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมในโรงเรียน
 4. งานโครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัยในโรงเรียน
 5. งานโครงการส่งเสริมให้กลุ่มโรงเรียนเป็นแกนนำในการขยายความคิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ
 6. งานโครงการปรับปรุงโรงเรียนให้เป็นแหล่งกลางในการพัฒนาชุมชน และให้ชุมชนร่วมมือในการพัฒนาการศึกษา
 7. งานโครงการทดลองสร้างนวัตกรรม และสื่อการเรียนสำหรับในโรงเรียนในชนบท
 8. งานโครงการส่งเสริมการแนะแนว
 9. งานพัฒนาหน่วยศึกษานิเทศก์
- งานพิเศษตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ ซึ่งกีดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ได้กล่าวถึงงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ ซึ่ง เป็นหน่วยนิเทศก์ที่ใกล้ชิดกับโรงเรียนมากที่สุด 13 ข้อ คือ

1. ร่วมวางแผนและดำเนินการนี้เพื่อ คณะฯ สก๊อโบ ปรับปรุ้ง และติดตามผลการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียนให้บังเกิดผลตามมาตรฐานรางวัลวิชาการ และงานโครงการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมนักเรียนเป็นที่สนใจในเรื่องอนามัยโรงเรียน ศูนย์ศึกษาสายการศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด กีฬา จริยธรรม วัฒนธรรมและอื่น ๆ
2. เป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน
3. ส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนนี้เพื่อการศึกษาได้
4. ส่งเสริมการทดลองค้นคว้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน การใช้นวัตกรรมทางการศึกษา
5. รวบรวมข้อมูลและสถิติทางการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอ หรือกิ่งอำเภอให้เป็นปัจจุบัน
6. วางแผนพัฒนาการศึกษาของอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ
7. ประสานงานทางวิชาการระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน จังหวัด
8. ร่วมมือในงานวิจัยและส่งเสริมการนำผลวิจัยมาใช้ในโรงเรียน
9. เสนอแนะการจัดตั้งงบประมาณ เพื่อการศึกษาของอำเภอหรือกิ่งอำเภอ
10. ศึกษาเพื่อเสนอแนะ การจัดตั้งรวม หรือเลิกตั้งโรงเรียน
11. ปฏิบัติงานเลขานุการคณะกรรมการการประณตศึกษาอำเภอ หรือกิ่งอำเภอ
12. ปฏิบัติงานโครงการพิเศษ
13. ปฏิบัติงานวิชาการอื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

จากการที่นางงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ และงานของศึกษานิเทศก์มากกว่าไว้ในที่นี้ด้วย ก็เพื่อจะได้เป็นค้ำชีในการพิจารณาถึงงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนว่าควรมีความสัมพันธ์สอดคล้องเพียงใด อย่างไร และการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนควรมีลักษณะอย่างไร

สายหยุด จำปาทอง (อ้างจาก คณะอาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528 : 37 - 38) ได้จำแนกงานของผู้นิเทศเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

1. เกี่ยวกับตัวครู ช่วยจัดประชุมนิเทศครูใหม่ ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงาน ช่วยครูตามที่ขอร้องมาและเปิดโอกาสให้พบปะอยู่เสมอ

2. เกี่ยวกับหลักสูตร ส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรและประมวลการสอนให้เข้าใจ ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอน ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตร ประมวลการสอน และ ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้มากที่สุดสำหรับปรับปรุงหลักสูตร

3. เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน แนะนำให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ และสามารถจัดหาได้ ใ้ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด พยายามจัดบริการเกี่ยวกับอุปกรณ์เท่าที่ สามารถจะทำได้ ส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย และส่งเสริมใ้ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

4. เกี่ยวกับการปรับปรุงงานอาชีพของครู ส่งเสริมให้ครูสังเกตการสอนของกันและกันและของโรงเรียนอื่น ร่วมปรึกษากับครูเกี่ยวกับการปรับปรุงการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูเข้าอบรมสัมมนาทางวิชาการ และส่งเสริมให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

5. เกี่ยวกับการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมให้ครูวางแผนการเรียนการสอนร่วมกัน และส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ๆ ในการปรับปรุงโรงเรียน

6. เกี่ยวกับการค้นคว้าทดลอง ส่งเสริมให้ครูทดลองสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เช่น วิธีสอน ส่งเสริมให้ครูค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ และส่งเสริมครูในทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะได้ทำการค้นคว้าทดลองได้สะดวก

ซารี มณีศรี (ซารี มณีศรี 2524 : 61 - 68) ใ้ศึกษาดูงานนิเทศการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนอาจทำได้ว่ามีดังนี้

1. การช่วยเหลือทางด้านวิชาการและด้านบริหาร

1.1 ปฐมนิเทศครูใหม่ ผู้บริหารควรวางแผนปฐมนิเทศครูใหม่ก่อนโรงเรียนเปิด เพื่อช่วยให้ครูคุ้นเคยกับโรงเรียน และงานในหน้าที่ใหม่ที่จะต้องทำ ในกรณีนี้ควรช่วยให้ครูใหม่มีความรู้เกี่ยวกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของโรงเรียน ประวัติความเป็นมาของโรงเรียน การจัดงานของฝ่ายบริหาร กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ระเบียบข้อบังคับ สวัสดิการต่าง ๆ ที่ครูจะได้รับ และในระยะปฐมนิเทศนี้ครูใหม่ควรจะได้มีผู้ช่วยให้คำแนะนำเกี่ยวกับโครงการสอน แผนการสอนระยะยาว บันทึกการสอนประจำวัน บัญชีเรียกชื่อ สมุดประจำชั้น ตลอดจนใ้มีการสังเกตการสอนของครูอื่น ๆ และได้ศึกษาประวัติความเป็นมาของชุมชนด้วย

1.2 การจัดการประชุมก่อนเปิดเรียน เพื่อชี้แจงถึงงานที่จะต้องทำเมื่อเปิดเรียนแล้ว ชี้แจงโครงการใหม่ ๆ ที่ครูยังไม่ทราบ ประชุมให้ความรู้ใหม่ ๆ แก่ครูที่จะนำไปใช้เมื่อเปิดเรียนแล้ว ประชุมตามสายวิชา หรือตามชั้น เพื่อร่วมกันทำประมวลการสอนหรือโครงการสอนระยะยาว การสังเกตการสอนในชั้น

1.3 การเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ ถ้าปรากฏว่าหลังจากที่ครูใหญ่ได้ทำการนิเทศให้คำแนะนำต่าง ๆ แล้ว การสอนของครูยังไม่ดีขึ้นเท่าที่ควร ครูใหญ่ก็ควรที่จะให้จัดบริการให้ครูได้มีโอกาสไปเยี่ยมชั้นเรียนอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นโรงเรียนเดียวกันหรือโรงเรียนอื่น ๆ ก็ได้

1.4 การสังเกตการสอนในชั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรได้สังเกตการสอนในชั้นต่าง ๆ ทั้งนี้มิใช่เพื่อจับผิดครู แต่เพื่อจะได้หาทางช่วยเหลือครูทั้งด้านเนื้อหาวิชา วิธีสอน การใช้อุปกรณ์ การวัดผลและการประเมินผล การควบคุมชั้น เมื่อมีปัญหาในด้านใดก็จะได้แนะนำให้คำปรึกษาเพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น

1.5 การสาธิตการสอน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ดูการสาธิตการสอนตามสมควร ทั้งนี้เพื่อครูจะได้เห็นขั้นตอนในการดำเนินการสอน และวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยครูใหญ่อาจหาครูที่มีความสามารถ มีความตั้งใจ มีการสอนที่เด่นมาทำการสาธิตการสอน หรือศึกษานิเทศก์ก็ได้ หลังจากที่ได้ชมการสาธิตแล้ว ก็ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ซักถามข้อข้องใจได้อย่างกว้างขวาง

1.6 การนิเทศด้วยการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นหมู่ ครูใหญ่ควรจะแจ้งให้ครูทราบว่า เมื่อครูมีข้อข้องใจเกี่ยวกับการสอน การบริหาร หรือการจัดกิจกรรมใดก็ตาม อาจมาปรึกษาหารือกับครูใหญ่ได้ ถ้าจะให้ได้ผลที่ครูใหญ่จะต้องทำตารางเวลาที่ว่างไว้เป็นประจำ ให้ครูได้มีโอกาสเข้าขอคำปรึกษาได้จริง ๆ

1.7 นิเทศด้วยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการแบบต่าง ๆ เพื่อให้ครูได้ศึกษาหาความรู้ และปฏิบัติจริงในเรื่องที่น่าสนใจโดยเฉพาะ

1.8 การอบรมครู ผู้บริหารโรงเรียนอาจจัดการอบรมครูในโรงเรียนของตนเอง หรือกับโรงเรียนใกล้เคียง โดยใช้วันเสาร์ อาทิตย์ สัปดาห์วันหยุดหลายสัปดาห์ เรื่องที่จะอบรมกันแล้วแต่ความต้องการของครู หากผู้บริหารไม่อาจจัดขึ้นเองได้ด้วยเหตุผลใดก็ตาม ถ้าสถาบันใดหรือหน่วยงานใดจัดขึ้น เช่น สมาคมการศึกษา กุศลสภา หรือหน่วยงานใดควรส่งครูไปร่วมรับการอบรมด้วย

1.9 จัดสัมมนาครู ผู้บริหารโรงเรียนที่มีโรงเรียนใกล้เคียงกันอาจร่วมกันจัดสัมมนาครูชั้น สัมมนากันในปัญหาเกี่ยวกับวิธีสอน การพัฒนาการของเด็ก การใช้อุปกรณ์หรืออื่น ๆ ก็ได้

1.10 จัดหาหนังสือที่มีคุณค่าทางเนื้อหาวิชาการ วิชาการศึกษาและอื่น ๆ มาไว้ และส่งเสริมให้ครูอ่านอย่างกว้างขวาง

1.11 เพื่อความเจริญงอกงามในอาชีพ ครูใหญ่ควรปรับปรุงห้องสมุดให้มีสภาพที่ทันสมัยแนะนำครูให้ใช้ห้องสมุดให้ถูกต้องและสม่ำเสมอ เพื่อครูจะได้แนะนำนักเรียนให้ใช้ห้องสมุดอีกด้วย

1.12 นิเทศด้วยการจัดโสตทัศนศึกษาให้แก่ครูเป็นอย่างดี สนับสนุนให้ครูใช้อุปกรณ์เหล่านั้น ถ้าปรากฏว่าครูใช้ไม่เป็น ทำอุปกรณ์ไม่เป็น ผู้บริหารโรงเรียนก็ควรแนะนำหรือสาธิตการใช้ให้ดู

1.13 สนับสนุนให้ครูไปเรียนเพิ่มเติมในระหว่างปีภาคเรียน หรือตอนค่ำหรือสามารถสอบชิงทุนมาเรียนได้เต็มเวลาก็ยิ่งเป็นการดี

2. การช่วยครูในด้านปัญหาส่วนตัว

เพื่อให้การเรียนการสอนในโรงเรียนได้เป็นที่น่าพอใจ ผู้บริหารโรงเรียนควรที่จะได้สอดส่องดูแลทุกข์สุขของครูที่อยู่ในปกครอง ควรให้ความเป็นกันเอง มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีจนกระทั่งครูสามารถปรับปรุงทั้งในด้านส่วนตัว และปัญหาการทำงาน

3. การสร้างขวัญของคณะครูในโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเสริมสร้างเจตคติของบุคคลแต่ละคนในโรงเรียนให้มีความรู้สึกปลอดภัย อบอุ่น รักอาชีพ รักหมู่คณะ และพยายามทำงานด้วยความเต็มใจและพอใจ ให้แก่ช่วยให้ครูในโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในด้านวิชาการ การเรียนการสอนเป็นอย่างดี ส่งเสริมสภาพการทำงานที่ดี จัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่ครู สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้กับครู ส่งเสริมให้ครูรู้สึกพอใจและเต็มใจที่จะทำงานร่วมกัน

4. การประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

การปฏิบัติงานในโรงเรียนที่ได้ผลดีนั้นจะต้องร่วมมือกันหลายฝ่าย ครูเข้าใจในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี เพราะฉะนั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้นนั้น จึงต้องร่วมมือกันหลาย ๆ ฝ่าย ทั้งครูใหญ่ ครู และนักเรียน เกี่ยวกับการประเมินผลนั้นอาจทำได้ดังนี้

4.1 ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำคู่มือหรือกล่องรับฟังความคิดเห็นของครูภายในโรงเรียน ผู้หรือกล่องนี้ต้องให้เหมาะสม มีน้ำหนักแข็งแรง เก็บความลับได้เป็นอย่างดี เปิดได้เฉพาะผู้บริหารโรงเรียนเท่านั้น ก่อนจะเปิดควรจะต้องให้มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับคณะครูเสียก่อน

4.2 จัดให้นักเรียนอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน และหาทางแก้ไขได้ดียิ่งขึ้นได้ ข้อสำคัญคือนักเรียนจะต้องได้รับคำชี้แจงจากครูว่า ควรจะไปศึกษาและรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ มาก่อน ก่อนลงมืออภิปราย

4.3 ทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นเรื่อง ๆ ไป เช่น วิจัยผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร วิจัยประมวลการสอนที่ใช้ภายในโรงเรียน และหาทางปรับปรุง

4.4 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องช่วยครูให้ประเมินการสอนของตนเอง อาจทำได้ด้วยการสังเกตการเรียนการสอนของนักเรียน พฤติกรรมของนักเรียน ใช้แบบสอบถามให้นักเรียนตอบให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเมื่อเรียนวิชาต่าง ๆ ในภาคหนึ่งแล้ว

4.5 ผู้บริหารโรงเรียนช่วยให้ครูรู้จักประเมินผลการเรียนและความก้าวหน้าของนักเรียน เช่นครูควรจะได้ทราบหลักเกณฑ์ และความมุ่งหมายในการประเมินผล การเตรียมโครงการประเมินผล การสร้างข้อทดสอบต่าง ๆ และเทคนิคการประเมินผลอื่น ๆ

จากงานวิจัยของ จำเนียร กุณาศล เรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมนิเทศ การศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา และงานวิจัยของ ชลล จันทกุล เรื่อง บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ (อ้างจาก ชลล จันทกุล 2524 : 32) ได้ประมวลงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามแนวความคิดของ เบน เอ็ม แฮร์ริส จำแนกได้ 5 ด้าน คือ

1. งานด้านหลักสูตรและการสอน
2. งานเกี่ยวกับการจัดและพัฒนาบุคลากร
3. งานเกี่ยวกับการจัดอุปกรณ์การสอน
4. งานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
5. งานด้านการประเมินผล

งานนี้เพิกภายในของผู้บริหารโรงเรียนที่นักการศึกษาหลายฝ่ายให้กล่าวมาข้างต้น มีความเห็นว่าการปฏิบัติงานนี้เพิกภายในโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาชั้น เพื่อให้ครอบคลุมแนวคิดที่กล่าวมาแล้ว และให้เหมาะสมกับสภาพโดยทั่วไปของโรงเรียนประถมศึกษา พอดีประมวลให้เป็น 6 ประการ คือ

1. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านที่เกี่ยวกับตัวครู
2. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านการเรียนการสอน
3. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านการพัฒนาหลักสูตร
4. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านสื่อการเรียนการสอน
5. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. การปฏิบัติงานนี้เพิกด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

การปฏิบัติงานนี้เพิกภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน ดังที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียน จะต้องดำเนินการเพื่อที่จะปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น โดยการส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุง ให้ครูทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะได้ใช้ความสามารถดังกล่าวให้เกิดผลต่อการเรียนการสอนอย่างแท้จริง สำหรับรายละเอียดในการปฏิบัติงานนี้เพิกภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สามารถที่จะอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

การปฏิบัติงานนี้เพิกเกี่ยวกับตัวครู

เป็นที่ยอมรับกันว่า ครู คือผู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาการโดยรอบด้านขึ้นในตัวผู้เรียน ฉะนั้นเพื่อให้ครูทำหน้าที่และบทบาทดังกล่าวได้อย่างสมบูรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถพัฒนาตนเอง ช่วยเหลือตนเองได้ในทุก ๆ ด้าน จึงเป็นภารกิจหลักที่สำคัญในการปฏิบัติงานนี้เพิกภายในโรงเรียน ซึ่ง ฌารี มดีห์รี (ซารี มดีห์รี 2524 : 119) กล่าวว่าผู้ที่เข้าใจปัญหาของครู และช่วยเหลือได้ดีที่สุด คือผู้บริหารโรงเรียน เพราะผู้บริหารโรงเรียนมีความใกล้ชิดกับครูมากที่สุด รู้ปัญหาต่าง ๆ ของครูอย่างลึกซึ้ง การนี้เพิกภายในเกี่ยวกับตัวครูจึงควรเน้นทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยเฉพาะเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัว ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาชีพและขวัญกำลังใจในการทำงาน

สามหยุด จำปาทอง ไก่กล่าวถึงงานของผู้นำใหม่เกี่ยวกับตัวครูไว้ว่า ผู้มีบทบาทเกี่ยวกับตัวครู จะต้องปรุมนิเทศครูใหม่ ช่วยครูใหม่ในการปฏิบัติงาน ช่วยเหลือครูตามที่ขอเรื่องมา และเปิดโอกาสให้ครูได้พบปะอยู่เสมอ สำหรับ ชาญชัย อาจินสมาจาร (ชาญชัย อาจินสมาจาร 2525 : 43) ไก่กล่าวไว้ว่า การนำโปรแกรมการนิเทศออกปฏิบัติ จะไม่ประสบผลสำเร็จ ถ้าหากขาดการพัฒนาในตัวครู การพัฒนาคุณภาพของครูเพื่อก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ มาตรการที่ผู้นำหรือผู้บริหารโรงเรียนจะพัฒนาครูให้มีสิ่งนี้ คือ

1. ดำเนินการจัดวางตัวบุคคลของครู เป็นที่ทราบกันว่าแต่ละบุคคลต้องการทำงานที่ตัวเองสนใจและตัวเองสามารถทำได้ดี เพราะฉะนั้นการวางตัวบุคคลของครูในด้านการสอนหรือปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับความสามารถและสติปัญญาและในหน้าที่ที่เขาารู้สึกสบายใจ ตลอดถึงการช่วยเหลือครูในการปรับตัวด้วย มิฉะนั้นครูไม่สามารถทำประโยชน์ให้กับโปรแกรมและกิจกรรมของโรงเรียนได้อย่างเต็มที่

2. ต้องจัดให้มีการประชุมบ่อย ๆ เพื่อเป็นการปรับปรุงการสื่อความหมายของคณะครู การประชุมเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในกลุ่ม ได้อภิปรายถึงเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของโรงเรียน นโยบาย การพัฒนาหลักสูตร เทคนิคการสอน ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนแต่ละคน และปัญหาที่เกิดขึ้นในการวัดผล ทะเบียน และรายงานที่ได้มอบให้ผู้ปกครองของเด็ก การเข้ามามีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางเสรีภาพในการแสดงออก ความฉิคริเริ่มของครู และความเป็นกันเองจะทำให้การประชุมประสบความสำเร็จ และถ้ามีการวางแผนการประชุมเป็นอย่างดีก็จะสามารถพัฒนาคณะครูได้มากที่สุด

3. แนะนำและจัดให้มีเอกสารใหม่ ๆ ทางการศึกษาแก่ครูอยู่เสมอ เอกสารทางวิชาชีพจะมีผลดีต่อการพัฒนาตัวครูเป็นอันมาก โรงเรียนทุกโรงเรียนจะต้องมีตำราและวารสารทางการศึกษาไว้อย่างเพียงพอ นอกจากนั้นผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีสิ่งอ้างอิงที่พร้อมจะแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับเทคนิคใหม่ ๆ ตลอดจนการแก้ปัญหาทั่วไปและปัญหาเฉพาะต่าง ๆ

4. จัดโปรแกรมการฝึกอบรมให้แก่ครู การฝึกอบรมจะทำให้ครูเกิดการพัฒนาด้านวิชาชีพอยู่เสมอ ครูจะเกิดความเจริญงอกงามถ้าเขามีโอกาสได้ใช้ภาวะผู้นำในการแก้ปัญหา พัฒนาวิธีการแก้ปัญหา ยอมรับในหน้าที่และมีส่วนในการตัดสินใจ การฝึกอบรมจะให้โอกาสอันดีแก่ครูในการติดต่อสื่อความหมายได้อย่างอิสระ ช่วยก่อให้เกิดความฉิคริเริ่ม และช่วยสมาชิกทุกคนให้พัฒนาในทุก ๆ ด้านด้วย

ส่วนการสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครูในโรงเรียน เป็นภารกิจที่จำกัของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่ง ชาร์ล ฆัดดีรี (ชาร์ล ฆัดดีรี 2524 : 66) ได้กล่าวถึงวิธีการสร้างขวัญของหมู่คณะให้แก่ครู อาจทำได้ดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับงานวิชาการ งานบริหาร และการดำเนินการสอนอย่างเพียงพอ ซึ่งอาจทำได้โดยการประชุมพิเศษ การอบรม การประชุม การสัมมนา และการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น
 2. ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดบรรยากาศต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ให้ครูมีความคล่องตัวในการทำงาน เช่น ห้องทำงาน สถานที่พักผ่อน ห้องรับประทานอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้แก่ครู
 3. เป็นที่ปรึกษาที่ดีของครูในทุกโอกาส ส่งเสริมให้ครูรู้สึกอบอุ่น และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข
 4. สร้างลักษณะความเป็นผู้นำให้กับครู ด้วยการเปิดโอกาสให้ครูได้มีโอกาสทำงานใช้ความคิดริเริ่มของตนเองให้มาก ควรพยายามให้ครูรู้สึกว่าตนเองเป็นคนสำคัญ
 5. ให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน แสวงงาน และการดำเนินงานของโรงเรียน การดำเนินงานต่าง ๆ ในโรงเรียนมีลักษณะเป็นประชาธิปไตย
 6. ผู้บริหารโรงเรียนควรมีความยุติธรรมต่อครูทุกคน ไม่ลำเอียง มีระบบกฎเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบ การลงโทษและการให้รางวัล และทำตามนั้น
- สรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนี้เทศภายในเกี่ยวกับตัวครู เป็นการช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงเกี่ยวกับปัญหาส่วนตัวของครู ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาชีพของครู และการสร้างขวัญกำลังใจแก่หมู่คณะของครูในโรงเรียนด้วย

การปฏิบัติงานนี้เทศด้านการเรียนการสอน

แฮร์ริส (Ben M. Harris 1975 : 13) ได้กล่าวถึงการจัดระบบการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง การนำหลักสูตรที่วางไว้มาใช้ ได้แก่ การจัดกลุ่มนักเรียน การจัดชั้นเรียน และการจัดการรายสอน การจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจของการบริหารโรงเรียน ผลของการจัดการเรียนการสอนจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ผู้บริหาร

โรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนิเทศภายในโรงเรียน โดยเพราะการเรียนการสอนที่ครูจัดขึ้น ผู้บริหารจะต้องเป็นทั้งผู้ช่วยเหลือ และผู้ควบคุมติดตามผลให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการจัดการนิเทศการศึกษาในสมัยใหม่นี้จะเป็นการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดสภาพ การเรียนการสอนทั้งสิ้น

ในการปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียนการสอนนี้ โคแกน (Cogan อ้างจาก Thomas J. Sergiovanni 1977 : 373 - 375) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดการนิเทศการเรียน การสอนโดยเป็นวัฏจักรของการนิเทศแบบคลินิกไว้ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศหรือผู้บริหารโรงเรียน
- ขั้นที่ 2 การวางแผนการสอนร่วมกับครู
- ขั้นที่ 3 การร่วมกันวางแผนยุทธศาสตร์การสังเกตการสอนระหว่างครูกับผู้นิเทศ
- ขั้นที่ 4 การสังเกตการสอน
- ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์กระบวนการเรียนการสอน
- ขั้นที่ 6 การวางแผนการประชุม
- ขั้นที่ 7 การประชุมร่วมกัน
- ขั้นที่ 8 การวางแผนการสอนต่อเนื่อง

การปฏิบัติงานนิเทศแบบคลินิกทั้ง 8 ขั้นตอนดังกล่าว อาจมีการลดขั้นตอนไม่จำเป็นต้อง ใช้ตามลำดับขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครูและการสร้างความสัมพันธ์ความเข้าใจอันดี ด้วยการปฏิบัติหรือนิเทศตามวัฏจักรดังกล่าว จะช่วยให้ครูเข้าใจและปรับปรุงการเรียนการสอนให้ ดีขึ้น และช่วยให้ครูเรียนรู้มากยิ่งขึ้นเกี่ยวกับทักษะการสอน และการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับการ สอน

นอกจากนี้ สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้สรุปวิธีการนิเทศภายในที่ผู้บริหาร โรงเรียนควรปฏิบัติในเอกสาร โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 91 - 95) ไว้ว่า การปฏิบัติงาน นิเทศภายในด้านการเรียนการสอน ที่สามารถปฏิบัติได้มีประสิทธิภาพ และน่าสนใจโดยทั่วไปของ โรงเรียนประถมศึกษา คือ

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน
2. การสังเกตการสอนในชั้นเรียน
3. การให้ศึกษาจากตำรา
4. การสาธิตการสอน
5. การพาครูไปศึกษานอกสถานที่
6. การให้คำปรึกษาหารือ
7. การสนทนาวิชาการ และ
8. การบริการเอกสารวิชาการ

การเรียนการสอนจะมีคุณภาพเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครู ผู้บริหารโรงเรียนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องนิเทศ ส่งเสริม ช่วยเหลือและปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา ซึ่งอาจจะทำเป็นรายกลุ่ม หรือเป็นรายบุคคลก็ได้

การปฏิบัติงานนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การวางโครงการสร้างหลักสูตร ทำประมวลการสอน โครงการสอน โดยกำหนดตัวผู้สอน วันเวลา และวางแผนวิธีการสอน ตลอดจนการสร้างเกณฑ์มาตรฐานและบรรจุหน่วยวิชาต่าง ๆ ลงในการสอน (Ben M. Harris 1975 : 13)

ลำดับขั้นในการพัฒนาหลักสูตร จะเริ่มจากการพิจารณา ตรวจสอบหลักสูตรเดิมที่ใช้อยู่ แล้วจึงดำเนินการวางแผนโครงการสร้างหลักสูตรใหม่ รวบรวมผู้เกี่ยวข้องประกอบด้วยครูผู้สอนในระดับต่าง ๆ ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรได้ร่วมกันพิจารณาหลักสูตร ทำการทดลองหรือตรวจสอบทฤษฎี หรือหลักเกณฑ์ที่ได้วางไว้ ดำเนินการพิจารณาโครงการสร้างหลักสูตร

สำหรับ ยง วัชวัลลภ (ยง วัชวัลลภ 2524 : 139) ได้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า หมายถึงการปรับปรุงหลักสูตรที่มีอยู่เดิมให้เหมาะสมกับสังคมและนักเรียนมากยิ่งขึ้น และการนำเอาหลักสูตรซึ่งได้กำหนดไว้ไปจัดทำเป็นเอกสารประกอบหลักสูตร อันมีแผนการสอนประมวลการสอน คู่มือครู กำหนดการสอน ตารางสอนและแบบเรียน เพื่อให้การใช้หลักสูตรเป็นไปด้วยความสะดวกในทิศทางเดียวกันและได้ผลตามจุดหมายของหลักสูตร และผู้เขียนคนเดียวกันนี้ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้คือ จัดทำหลักสูตร

การจัดทำหลักสูตรนั้นอาจจะเป็นการจัดทำใหม่ทั้งหมด หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรเดิม ที่ใช้อยู่ก็ได้ ต่อมาเป็นการจัดทำแผนการสอน คู่มือครู และแนวการใช้หลักสูตร ทดลองหลักสูตร ประเมินผลการทดลองเพื่อจะได้แก้ไขและปรับปรุงจัดพิมพ์หลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ ให้เพียงพอ อบรมครูและผู้บริหารการศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่จะใช้ จัดทำ กำหนดการสอนและตารางสอนซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้าย ในขั้นตอนนี้จะเห็นได้ว่ามีความเกี่ยวข้องกัน โรงเรียนมากที่สุด จะเห็นได้ว่าตามหลักสูตรประถมศึกษาปี พ.ศ. 2521 นั้น โรงเรียนจะต้อง ดำเนินการในการพัฒนาหลักสูตร โดยเฉพาะการนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น โดยเฉพาะหลักสูตรเกี่ยวกับกลุ่มวิชาการทำงานและพื้นฐานอาชีพ และกลุ่มประสบการณ์ชีวิต

สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศด้านการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศภายใน โรงเรียน จะต้องดำเนินการดังนี้คือ (สุพิชญา อธิกุล และวิจิตร อธิกุล 2519 : 48)

1. ส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน
2. ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอน และบันทึกการสอนร่วมกัน
3. ส่งเสริมให้ครูปรับปรุงหลักสูตร และประมวลการสอน
4. ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในห้องเรียนให้มากที่สุด สำหรับปรับปรุงหลักสูตร
5. เป็นผู้ประสานงานในการขอความร่วมมือกับบุคคลที่ส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษา

สรุปได้ว่า การนำหลักสูตรซึ่งเป็นมวลประสบการณ์ที่จะจัดให้กับนักเรียนนั้น จำเป็นที่จะต้องพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสภาพท้องถิ่นด้วย ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร เพื่อช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่แท้จริง

การปฏิบัติงานนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน

แฮร์ริส (Ben M. Harris 1975 : 13) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ตรวจสอบและคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์การสอนที่จะนำมาใช้ส่งเสริมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัสดุอุปกรณ์การสอนหรือที่เรียกว่า สื่อการเรียนการสอน เป็นสิ่งจำเป็นต่อโรงเรียนทุกแห่ง โรงเรียนต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน โรงเรียนประถมศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีผู้เรียนอยู่ในวัยเด็กเล็กเป็นส่วนใหญ่ ความเข้าใจต่อเรื่องที่เป็นนามธรรมในบทเรียนในบางเรื่อง จำเป็นที่ต้องใช้สื่อประกอบการเรียนการสอน ช่วยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

ยง วัชวัลลขุ (ยง วัชวัลลขุ 2524 : 143 - 145) ได้กล่าวถึง สื่อการเรียน การสอนไว้ว่า เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนในฐานะผู้ินเทศ จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องอุปกรณ์การสอนต่าง ๆ รวมทั้งสามารถทำได้ใช้เป็นอย่างดี เพื่อช่วย-เหลือแก่ครูที่มีปัญหา ผู้บริหารจึงต้องปฏิบัติงานนี้เทศด้านสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องอุปกรณ์การสอน การให้ความรู้ดังกล่าวทำให้หลายวิธี เช่น แจกเอกสารให้อ่าน แนะนำตัวต่อตัว ให้การอบรมและประชุมปฏิบัติการ ถึงแม้ว่าครูทุกคนในปัจจุบันนี้พอจะมีความรู้ในเรื่องนี้มาพอสมควร แต่การปฏิบัติยังมีน้อย ฉะนั้นการให้ความรู้และได้ปฏิบัติในเรื่องอุปกรณ์การสอนยังมีความจำเป็นอยู่ สำหรับเรื่องสื่อการเรียนการสอนนั้น เอกคำ เศล ได้แบ่งออกเป็น 10 ประเภท เรียกว่า กรวยประสบการณ์ โดยถือหลักความเป็นรูปธรรมและนามธรรม เรียงตามลำดับ ได้แก่ ประสบการณ์ตรง ประสบการณ์จำลอง การแสดงละคร การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ โทรทัศน์และภาพยนตร์ ภาพนิ่งวิทยุ เทป แผ่นเสียง ทัศนสัญลักษณ์ และสัญลักษณ์ทางวาจา คือการพูด เป็นต้น

2. ประชุมทำอุปกรณ์การสอน เพื่อที่จะจูงใจให้ครูเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนการสอน และร่วมมือกันทำเพื่อที่จะแบ่งเบาภาระของกันและกัน

3. บริการตัวอย่างอุปกรณ์การสอน อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนบางอย่างเป็นเรื่องใหม่ ครูส่วนมากยังไม่รู้และเข้าใจใช้ ก็ควรที่ผู้ินเทศหรือผู้บริหารโรงเรียนจัดทำเป็นตัวอย่างไว้ให้ครูได้ศึกษาเพื่อจัดทำต่อไป การที่ครูได้รับการช่วยเหลือแนะนำให้ได้เห็นของจริง และการปฏิบัติจริง ได้รับความแนะนำวิธีทำและวิธีใช้ ช่วยให้การนำสื่อการเรียนการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ประสานงานขอความร่วมมือจากสถาบันฝึกหัดครูหรือมหาวิทยาลัย ให้ช่วยผลิตอุปกรณ์ เพราะสถาบันดังกล่าวมีนักศึกษาที่ห้องเรียนเรื่องอุปกรณ์การสอนอยู่แล้ว แต่จะต้องจัดหาในการจัดหาทำให้ ก็พอจะช่วยแก้ปัญหาการขาดสื่อการเรียนการสอนได้บ้าง

5. แนะนำแหล่งที่จะได้วัสดุอุปกรณ์ฟรี ปกติโรงเรียนจะไม่ทราบว่าสถานที่ใดจะบริการวัสดุอุปกรณ์โดยไม่คิดมูลค่า ผู้บริหารโรงเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาหาแหล่งดังกล่าวมาบริการแก่ครู เพื่อที่จะขอความร่วมมือต่อไป

6. จัดนิทรรศการสื่อการเรียนการสอน เพื่อที่ส่งเสริมยู่ยู่ให้ครูได้จัดทำ เพราะจะให้เห็นตัวอย่างจริง ๆ พร้อมกับคำอธิบายก็สามารถทำเองได้ การจัดนิทรรศการผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ออกนิเทศจะต้องดำเนินการกระตุ้นให้ครูได้ผลิตอุปกรณ์การเรียนการสอนต่าง ๆ และรวบรวมตัวอย่างสื่อการเรียนการสอนที่เห็นว่าน่าจะเป็นประโยชน์แก่ครู โดยประสานงานติดต่อกับโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้จัดทำอุปกรณ์การเรียนการสอน หรือการนำเทคโนโลยีในการจัดทำสื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ มาเผยแพร่ด้วย

สำหรับการปฏิบัติงานนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอนนั้น เป็นเรื่องเน้นที่จะให้ครูได้ทำไว้ใช้ และได้เก็บรักษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสายหยุด จำปาทอง (สายหยุด จำปาทอง อ้างจาก ชารี มณีเสรี 2524 : 29) ได้กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศด้านสื่อการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนควรดำเนินการดังนี้

1. แนะนำให้ครูทราบถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่และพอสามารถจัดทำได้ และให้ใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

2. พยายามจัดบริการเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน เท่าที่สามารถทำได้

3. ส่งเสริมให้ครูผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ เท่าที่จะทำได้

4. ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในห้องให้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอน

อีริกสัน (P.H. Carl Erikson 1968 : 10 - 12) ยังได้เสนอหลักการในการจัดสื่อการเรียนการสอนที่ดีไว้ด้วยคือ

1. การบริหารอุปกรณ์ การสอนที่ดีจะต้องอยู่ในความรับผิดชอบของผู้นำที่มีความรู้ความชำนาญ และสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านหลักสูตรได้เป็นอย่างดี ตลอดจนได้รับความสนับสนุนทางด้านงบประมาณ กำลังคน และเครื่องมือเครื่องใช้อย่างพอเพียง

2. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ สามารถนำไปใช้ได้บ้างสะดวกตรงกับความต้องการของครูผู้สอน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการคัดเลือก หรือจัดซื้อ และผู้บริหารโรงเรียนจะต้องกำหนดวิธีไปใช้อย่างเหมาะสม เช่น กำหนดตารางเวลาการยืม สื่อการเรียนการสอนแต่ละชั้นในขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนควรจะได้สนใจ คอยดูแลให้ความกระจ่างแก่ครูเมื่อเกิดปัญหาการใช้อุปกรณ์การสอน

3. สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ครูจะต้องสามารถนำไปใช้ได้ง่ายขึ้นคือ อุปกรณ์จะต้องมีคุณภาพดี มีคนช่วยเหลือ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนทำได้ โดยตั้งศูนย์สื่อการเรียนการสอน เป็นส่วนกลาง มีเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีความรู้ด้านนี้ประจำอยู่ ควรมีการตรวจสอบเพื่อซ่อมแซม ปรับปรุงอยู่เสมอ ถ้าซ่อมไม่ได้ควรเปลี่ยนหรือจัดหาแทน

4. ควรจัดสื่อการเรียนการสอนไว้หลายชนิด เพื่อสนองความต้องการของครูทั้งที่เป็น วัสดุสิ้นเปลือง วัสดุกึ่งสิ้นเปลือง และอุปกรณ์อื่น ๆ เช่น กระดาษสี อุปกรณ์วิทยาศาสตร์ ลูกโลก แผนที่ หนังสือ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้โรงเรียนควรจัดหาไว้ให้พร้อม ผู้บริหารโรงเรียน ควรประชุมปรึกษาหารือกับครู เกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน กำหนดโครงการทดลอง อุปกรณ์หรือสื่อการเรียนการสอนใหม่ ตลอดจนวางแผน ประสานงาน กับหน่วยงาน เพื่อนำทรัพยากร ในท้องถิ่นมาใช้ให้เป็นประโยชน์

5. โครงการจัดสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ควรส่งเสริมและพัฒนาครูประจำ การไปด้วย โดยเปิดโอกาสให้ครูได้เพิ่มพูนความรู้และทักษะ ในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วมในการวางแผน ซึ่งเป็นการส่งเสริมบรรยากาศการปฏิบัติงานของครูให้ดีขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนควรสำรวจความสามารถเฉพาะตัวของครู ในขณะเดียวกันผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประสานงานกับครู มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อหาทางจัดประชุมสัมมนาครูประจำการ จัดสถิติการใช้อุปกรณ์การสอนและการปรับปรุงห้องสมุด วิชาชีพ เพื่อจะช่วยพัฒนาความรู้และทักษะของครูประจำการได้ด้วย

การปฏิบัติงานนี้เทศด้านสื่อการเรียนการสอน จึงมีความจำเป็นในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น

การปฏิบัติงานนี้เกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

แฮร์ริส (Ben M. Harris 1975 : 13) ได้ให้ความหมายการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้ว่า หมายถึง การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนแจ้งข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการศึกษาให้ชุมชนทราบ แสวงหาความช่วยเหลือจากชุมชน ตลอดจนการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

สำหรับแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2517 (กระทรวงศึกษาธิการ คำสั่งที่ ส.ศ. 729/2517 อ้างจาก พันธุ์ หันนาภินทร์ 2524 : 316) ได้กล่าวถึงแนวทางในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ไว้ดังนี้

1. โรงเรียนจะต้องสร้างและรักษาเกียรติประวัติของโรงเรียนให้เป็นเกียรติของชุมชน
2. โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน ทั้งในการให้บริการหรือความร่วมมือแก่ชุมชน และรับการช่วยเหลือหรือส่งเสริมจากชุมชน
3. โรงเรียนดำเนินการประชาสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับหน่วยงานหรือสถาบันอื่นในชุมชน
5. โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์อันดีกับศิษย์เก่าหรือนักเรียนเก่าทุกรุ่น
6. โรงเรียนจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครอง เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีและแสวงหาความร่วมมือ

เอลส์บรี แมกแนลลี่ และ วินน์ (S. Willard Elsbree, Harold J. McNally and Richard Wynn 1971 : 356 - 371) ได้เสนอหลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ผู้บริหารโรงเรียนควรพิจารณานำไปใช้ตามความเหมาะสม ดังนี้

1. จะต้องดำเนินการกิจการภายในโรงเรียนให้ได้ผลดี ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นก่อนที่จะชักชวนให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกิจการของโรงเรียน

2. จะต้องรู้จักชุมชนอย่างดี ครูทุกคนโดยเจตนาผู้บริหารโรงเรียน จะต้องเข้าใจ สภาพสิ่งแวดล้อมของนักเรียนที่ตนสอน ก็จะต้องเข้าใจสภาพเศรษฐกิจ วัฒนธรรม ความเชื่อ ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษา ทั้งนี้เพื่อโรงเรียนจะได้จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในการดำเนินชีวิตของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดให้มีการสำรวจชุมชนในลักษณะ การเยี่ยมบ้านของผู้ปกครอง เพื่อสร้างความคุ้นเคยและยังเป็นการศึกษาสภาพที่แท้จริงของเด็ก ได้ลึกซึ้ง ซึ่งจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการสอนการเรียนเป็นอย่างมาก

3. จัดบริการให้แก่ชุมชน ในฐานะที่โรงเรียนสร้างขึ้นและใช้งบประมาณดำเนินการโดย ภาษีอากรจากรายรัฐ จึงควรให้ใช้โรงเรียนให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดนอกเหนือจากการเปิดสอน ในแต่ละวัน ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป นอกเวลาเรียน เช่น ให้ยืมสถานที่และอุปกรณ์เพื่อจัดงานหรือเพื่อการอพยพพิภัยต่าง ๆ เช่น เมื่อเกิดอุทกภัยและ อัคคีภัย บริการทางด้านวิชาการก็เป็นสิ่งที่โรงเรียนสามารถทำได้เช่น จัดการศึกษาผู้ใหญ่ เปิด สอนวิชาชีพระยะสั้น เป็นต้น

4. ใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอน ทรัพยากรเหล่านั้นมี ทั้งเป็นวัสดุสิ่งของ สถานที่ บุคลากร ตลอดจนสถาบันหรือองค์การต่าง ๆ ที่สามารถนำมาเป็น ประโยชน์ต่อการเรียนการสอนได้ อาจจะเชิญบุคคลที่มีความรู้ความสามารถเป็นวิทยากรใน โรงเรียน ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ได้รับเชิญ และผู้ที่ได้รับเชิญก็จะมีความรู้ลึกซึ้งที่ ต่อโรงเรียน

5. อำนวยความสะดวกในเรื่อง ระบบสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน ถือเป็นหน้าที่ ของโรงเรียนที่จะต้องแจ้งข่าวสารทางโรงเรียนไปให้ชุมชนทราบ และต้องเปิดโอกาสให้โรงเรียน ได้รับข่าวสารจากทางชุมชนด้วย จะต้องเป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นสองทาง โรงเรียนสามารถใช้ได้หลายวิธี เช่น วัสดุสิ่งพิมพ์ บุคลากรในโรงเรียนที่สำคัญ คือ นักเรียนจะเป็นผู้แจ้งข่าวคราว ความเคลื่อนไหวของโรงเรียนให้ผู้ปกครองได้ทราบ

6. เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชมกิจการของโรงเรียน เช่นในการ จัดงานต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ การแข่งขันกีฬา เป็นต้น หรือแม้ในวันปกติอาจจะเชิญผู้ปกครอง นักเรียนมาดูการเรียนการสอน ผู้บริหารโรงเรียนอาจจะให้ผู้ปกครองได้แสดงความคิดเห็นให้ข้อ เสนอแนะ หลังจากที่มีการสังเกตการเรียนการสอนแล้วก็ได้

7. ป้องกันปัญหาบางประการที่จะกระทบกระเทือนกลางคืนหรือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ได้แก่ การลงโทษนักเรียน การใช้งานเด็กจากเกินไป หรือ น้อยเกินไป การสอนในบางวิชาที่ผู้ปกครองไม่เห็นด้วย สิ่งเหล่านี้อาจแก้ไขได้โดยที่ทางโรงเรียน จะห้องวางกฎเกณฑ์ระเบียบ หรือรายละเอียดต่าง ๆ แจ้งให้ผู้ปกครองทราบก่อนเป็นการล่วงหน้า

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานพิเศษในด้านเกี่ยวกับการ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชน เพื่อให้ครูสามารถวางแผน ฝึกต่อประสานงาน เผยแพร่ข่าวสาร การให้ความร่วมมือช่วยเหลือและร่วมกิจกรรมซึ่งกันและกันทั้งนี้เพื่อแสวงหา ความร่วมมือซึ่งกันและกัน

การปฏิบัติงานพิเศษด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

การประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การวางโครงการประเมินผลและดำเนินการ ประเมินผลในกิจการทุกอย่างที่มีผลต่อการเรียนการสอน (Ben M. Harris 1975 : 14) และ ภิญโญ สาธร (ภิญโญ สาธร 2520 . 378) กล่าวว่า การประเมินผลการปฏิบัติ งาน คือการตรวจสอบว่างานที่ทำไปแล้วนั้นได้ผลดีเพียงใด โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ ของงานที่ตั้งไว้ก่อนลงมือทำงาน

บรูเนอร์ (Jerome S. Bruner 1966 : 153 - 157) ได้เสนอแนวทางของการ ประเมินผลการสอนในโรงเรียนเอาไว้ 5 ประการ คือ

1. การประเมินผลที่จะต้องเป็นแนวทางสำหรับกำหนดหลักสูตรและการสอน
2. การประเมินผลที่จะต้องประเมินทั้งการเรียนการสอนและชววมการเรียนการสอน
ทั้งหมด
3. การประเมินผลที่ดี จะต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ การเรียนการสอน
4. การประเมินผล นอกจากจะตัดสินว่าอะไรดีหรือไม่ดีแล้ว ควรจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ให้ดีขึ้น ดังนั้นการประเมินผลจะต้องเป็นแนวทางในการดำเนินงานขั้นต่อไปด้วย
5. การประเมินผลหลักสูตรและการสอนในโรงเรียน จะต้องคำนึงถึงผู้สอนและผู้เรียน เป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

ส่วน ชาร์ มดีเฟรี (ชาร์ มดีเฟรี 2524 : 203 -- 204) ได้กล่าวถึงการปฏิบัติงาน นิเทศด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ไว้ดังนี้

1. เกี่ยวกับตัวเด็ก ว่ามีความเจริญงอกงามทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มากน้อยเพียงใด การประเมินใช้การตรวจสอบสภาพ การพบปะสนทนากับเด็ก ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง การสังเกต การทำบันทึก การตรวจผลงานของเด็ก และการสอบข้อเขียน หรือปากเปล่า เป็นต้น
 2. เกี่ยวกับครู จะประเมินผลความเจริญงอกงามของครูโดยอาศัยจากนักเรียนผู้ปกครอง การบริหารการศึกษาและการนิเทศการศึกษา และจากตัวครูเอง อาจทำการประเมินโดยการสังเกต การพบปะสนทนากับเด็ก ผู้ปกครอง เพื่อนครู และผู้เกี่ยวข้อง การใช้แบบสอบถาม การอภิปรายร่วมกัน และการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ เป็นต้น
 3. เกี่ยวกับโรงเรียน โดยพิจารณาจากครู นักเรียน และชุมชน เครื่องมือในการประเมินผล ได้แก่ การสังเกตการสอน การอภิปรายร่วมกัน การประชุมทางวิชาการ การใช้แบบสอบถาม และการพบปะสนทนากับผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น
 4. ประเมินผลโดยทั่วไป การประเมินผลอาจจะพิจารณาจาก การปฏิบัติงานตามแผน ปฏิบัติงานประจำปี รายงานความดีความชอบของครู และรายงานของผู้บังคับบัญชา เป็นต้น
- นอกจากนี้ จากเอกสารประกอบคำบรรยายการอบรมครูใหญ่ ปรระธานกลุ่ม สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด รุ่นที่ 13 ได้เสนอแนะวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษามีทำได้ ไว้ดังนี้
1. จัดทำผู้รับความคิดเห็น โดยให้ครูและนักเรียนได้แสดงความคิดเห็นของตน เพื่อผู้บริหารโรงเรียนจะได้เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน รวมทั้งความต้องการของบุคคลเหล่านั้นที่จะให้โรงเรียนจัดทำอะไรบ้าง
 2. จัดให้มีการอภิปรายปัญหาต่าง ๆ ของโรงเรียน เพราะลำพังผู้บริหารโรงเรียนคนเดียวไม่สามารถเข้าใจปัญหาหรือมองเห็นปัญหาของโรงเรียนได้ทุกแห่งทุกมุม การให้มีการอภิปรายในเรื่องเหล่านี้จะทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจปัญหามองโรงเรียนได้ดี และจะได้ช่วยกันแก้ปัญหาและหาทางปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น

3. จัดให้มีการเยี่ยมชมโรงเรียนในกลุ่มหรือโรงเรียนอื่น ทำให้ครูได้มีโอกาสศึกษาปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการปฏิบัติงานกับคณะครูในโรงเรียนที่ไปเยี่ยมชมได้เปรียบเทียบการปฏิบัติงานระหว่างกันและกัน รวมทั้งสามารถหาสิ่งที่ดี ๆ ที่ได้พบเห็นมาปรับปรุงงานของตนเองได้

4. ผู้บริหารโรงเรียนต้องช่วยให้ครูในโรงเรียนได้ประเมินผลงานของตนเอง ทั้งในด้านการสอน และการเรียนของเด็ก ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกตผลการเรียนของเด็ก การใช้แบบสอบถามความคิดเห็น การสัมภาษณ์ และอื่น ๆ

5. การจัดทำรายงานประจำปี การจัดทำรายงานประจำปีจะเป็นการรวบรวมผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ความก้าวหน้าของโรงเรียนในรายงานประจำปี จะประกอบด้วยสถิติต่าง ๆ เช่น จำนวนครู จำนวนนักเรียน ผลการสอบวัดผลปลายปี โครงการต่าง ๆ ตลอดจนผลงานของหมวดวิชาหรือของฝ่ายต่าง ๆ

เป็นที่เข้าใจว่า การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นวิธีการหนึ่ง ซึ่งจัดทำเพื่อจะได้ทราบถึงการปฏิบัติงานของบุคลากรว่าได้ผลเพียงใด บรรลุเป้าหมายหรือไม่ โดยเปรียบเทียบจากผลงานที่พำกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องนิเทศให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานทั้งในด้านเกี่ยวกับตัวเด็ก เกี่ยวกับตนเอง และเกี่ยวกับโรงเรียน อย่างต่อเนื่องและมีหลักการ

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาทั้ง 6 ด้าน จะเป็นแต่ช่วยเหลือ แนะนำ ปรับปรุงการปฏิบัติงานของครูให้มีคุณภาพสูงขึ้น เพราะการศึกษาคณะศึกษาระดับประถมศึกษา ย่อมอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญ แต่การจัดการนิเทศการศึกษาเพื่อให้ทั่วถึงทุกโรงเรียน โดยศึกษานิเทศก์ หรือผู้บริหารการศึกษาภายนอกโรงเรียน ยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย เช่น ด้านกำลังคน ด้านงบประมาณ ด้านการประสานงาน ตลอดจนความเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ การนิเทศการศึกษาในปัจจุบันนี้ จึงมุ่งที่จะให้ผู้บริหารโรงเรียนนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง

จะเน้นการปฏิบัติงานนี้เฉพาะภายในโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ดังกล่าวมา ได้รวบรวมมาจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนี้เฉพาะภายในโรงเรียนของ เบน เด็ง แฮร์ส และนักการศึกษาท่านอื่น ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาคงจะต้องรับผิดชอบในการปฏิบัติงานนี้พิเศษภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง ที่เป็นเช่นนั้นเพราะว่า โดยปกติผู้บริหารโรงเรียนย่อมเป็นทั้งผู้บริหารและผู้นิเทศการศึกษาในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้เนื่องจากงานบริหารการศึกษาและงานนิเทศการศึกษาแยกออกจากกันได้ยาก ซึ่ง ชาร์ มณีเร่ (ชาร์ มณีเร่ 2524 : 26) สรุปว่า ถ้างานนิเทศการศึกษา = A งานบริหารการศึกษา = B และงานวิชาการ = C แล้วจะเขียนเป็นสูตรได้ว่า $A = B + C$

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาค้นคว้า

งานวิจัยภายในประเทศ สำเร็จ มุรชัย (สำเร็จ มุรชัย 2519 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งกักต้งการบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ" โดยมีความมุ่งหมายที่จะทราบความคิดเห็นและความเข้าใจเกี่ยวกับงานวิชาการ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของครูใหญ่ กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษา คือ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 130 คน ผลปรากฏว่า

1. ครูใหญ่มีความเข้าใจงานวิชาการในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ หลักสูตรและวัสดุหลักสูตร จิตวิทยาการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก การนิเทศภายในโรงเรียน การศึกษาทั่วไป หลักการสอนและวิธีการสอน

2. ครูใหญ่ที่มีวุฒิสอง มีความเข้าใจงานแตกต่างจากครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่า

3. ครูใหญ่ที่มีอายุสูง อายุราชการสูง เป็นครูใหญ่มานานเข้าใจงานวิชาการต่ำ

4. ปัญหาและอุปสรรคที่มีต่องานวิชาการจากมากไปหาน้อย ตามลำดับ คือ ครูไม่ได้รับสวัสดิการดีเหมือนครูกรมกองอื่น ขาดงบประมาณในการจัดห้องสมุด อุปกรณ์หนังสือไม่เพียงพอ ขาดแคลนเอกสารและตำราวิชาการ ห้องเรียนไม่พอ

นิคม ทองพิทักษ์ (นิคม ทองพิทักษ์ 2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา "บทบาทของ วิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี" เพื่อ ศึกษารายความนึกเห็นของผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่และครู ซึ่งต้องหมายทางวิชาการของ ครูใหญ่และเพื่อต้องการทราบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานวิชาการของครูใหญ่ ผลการวิจัย ปรากฏว่า

1. ผู้บริหารวิชาการและครูเห็นว่าครูใหญ่ปฏิบัติงานหมวดหลักสูตร และวัสดุประกอบ หลักสูตรอยู่ในระดับน้อย ส่วนครูใหญ่เห็นว่าปฏิบัติงานหมวดนี้ในระดับปานกลาง
2. ผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่และครูมีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า ครูใหญ่ปฏิบัติงาน หมวดการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง
3. ผู้บริหารวิชาการเห็นว่า ครูใหญ่ปฏิบัติงานหมวดการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับ น้อย ส่วนครูใหญ่และครูเห็นว่า ครูใหญ่ปฏิบัติงานหมวดนี้ในระดับปานกลาง
4. ผู้บริหารวิชาการ ครูใหญ่และครูมีความเห็นคล้ายคลึงกันว่า ครูใหญ่ปฏิบัติงาน หมวดนิเทศการศึกษายภายในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนปัญหาและอุปสรรคมีดังนี้คือ นักเรียนขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษา โรงเรียนขาดกลน งบประมาณในการจัดซื้อหนังสือสำหรับห้องสมุด ครูไม่พอ นักเรียนมีปัญหาทางครอบครัว และผู้ บกครองไม่เอาใจใส่ในการเรียนของนักเรียน

จำเนียร กุณาผล (จำเนียร กุณาผล 2521 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาความคิดเห็นของครูใหญ่เกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศ การศึกษาของครูใหญ่ โดยใช้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 183 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลที่ได้จากการวิจัยปรากฏว่า

1. ครูใหญ่มีความเห็นว่า ให้ปฏิบัติเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาในด้านการจัด อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมาก
2. พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาที่ครูใหญ่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างมาก คือพฤติกรรมทาง ด้านการบริหารงานบุคคล

3. พฤติกรรมการนิเทศที่ครูใหญ่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย การจัดหลักสูตรและการสอน ก็กับการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน

ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ก็คือครูใหญ่ไม่มีเวลาเพียงพอ สำหรับการนิเทศการศึกษา เพราะต้องทำงานเกี่ยวกับการบริหารมาก

วินัย ตะสลิศย์ (วินัย ตะสลิศย์ 2522 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สำรวจ การปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2" โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษากระบวนการในการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ศึกษาโครงการและกิจกรรมที่ปฏิบัติจริงในโรงเรียนประถมศึกษา พร้อมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจากผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษา 2 โดยแยกเป็น ผู้บริหาร 155 คน ครูผู้สอน 507 คน ผลที่ได้จากการวิจัย พบว่า

1. ครูและผู้บริหารมีความเห็นสอดคล้องกันว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนอยู่ในเกณฑ์น้อย
2. การปฏิบัติงานด้านโครงการต่าง ๆ ในการนิเทศการศึกษาผู้บริหารมีความเห็นว่าปฏิบัติ น้อย แต่ครูเห็นว่าปฏิบัติมากที่สุด
3. การปฏิบัติงานนิเทศการศึกษา โดยสรุปแล้วอยู่ในเกณฑ์น้อยเกือบทั้งหมด มีบางอย่าง ที่ผู้บริหารและครูมีความเห็นแย้งกัน คือการปฏิบัติงานด้านสื่อทัศนูปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก และห้องสมุด ผู้บริหารเห็นว่าปฏิบัติมาก แต่ครูเห็นว่าปฏิบัติ น้อย
4. ปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศภายในโรงเรียน คือการขาดงบประมาณ ขาดวัสดุ อุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน ขาดแคลนวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางการนิเทศ การศึกษา และขาดบุคลากรที่รับผิดชอบงานนิเทศโดยตรง

เสาวภา เขาวงษ์ลากร (เสาวภา เขาวงษ์ลากร 2524 : บทคัดย่อ) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง "การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยม ศึกษา" เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง เกี่ยวกับแนวการ จัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 53 โรงเรียน จาก จำนวน 104 โรงเรียน โดยแบ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ 39 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดกลาง

14 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งหมด 689 คน แยกเป็นผู้บริหาร 318 คน และครู 371 คน ผลการวิจัย พบว่า

1. ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่สอดคล้องกัน และอยู่ในระดับที่เห็นด้วย

2. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูในโรงเรียนขนาดใหญ่ เกี่ยวข้องงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการจัดการนิเทศการศึกษา ด้านการจัดระบบการสอน และด้านการประเมินผล

3. ความคิดเห็นของผู้บริหารกับครูในโรงเรียนขนาดกลาง เกี่ยวข้องงานนิเทศการศึกษาภายใน 8 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 3 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร ด้านการจัดระบบการสอน และด้านการจัดบริการพิเศษอื่น ๆ

4. แนวปฏิบัติในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง สังกัดกองการมัธยมศึกษาทั้งขนาดใหญ่และขนาดกลาง โดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน สามารถจะใช้ร่วมกันได้ แต่การนำวางเรื่องไปปฏิบัติในโรงเรียน ควรจะพิจารณาความความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเสียก่อน

ชลอ จันทกุล (ชลอ จันทกุล 2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ" โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา และครูเกี่ยวกับบทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ พร้อมทั้งศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดศรีสะเกษ ใช้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 461 คน ผลการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า

1. บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในการนิเทศการศึกษาทางด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดและพัฒนาบุคลากร ด้านการจัดอุปกรณ์การสอน ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน และด้านการประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความกึกกั่นของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการที่มีต่อบทบาทการนิเทศการศึกษของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการจัดและบริหารบุคลากร ด้านการจับคู่กรณีการสอน และด้านการประเมินผล ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการ มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการมีความเห็นว่าปัญหาที่กำกวมได้ 14 ข้อ เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการนิเทศการศึกษของผู้บริหารโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความกึกกั่นของผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำการที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศการศึกษของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ปัญหาที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครูประจำการ เห็นว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคในการนิเทศคือ ปัญหาการขาดงบประมาณ ปัญหาครูผู้สอนขาดความรับผิดชอบ และปัญหาผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้

โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องทัศนคติของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งศึกษานักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 559 คน พบว่า

1. ทัศนคติของครูต่อบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในด้านงานบริหารวิชาการ บริหารบุคลากร งานบริหารกิจการนักเรียน งานบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนงานบริหารธุรการและการเงินอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีอายุราชการต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

4. ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาไม่แตกต่างกัน

สุชาติ ตรีสุวรรณ (สุชาติ ตรีสุวรรณ 2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย" โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 37 โรงเรียน จากจำนวน 450 โรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและการศึกษาเอกสารของโรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่า

1. งานนิเทศการศึกษาที่โรงเรียนจัดขึ้น

1.1 งานด้านวิชาการหรืองานการเรียนการสอนโดยตรง งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ครู เรื่องการวางแผนการสอน

1.2 งานพัฒนาครูภายในโรงเรียน งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุด คือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพของครู

1.3 งานด้านการสนับสนุนและบริการ งานที่มีจำนวนโรงเรียนจัดขึ้นมากที่สุดคือ การจัดบริเวณโรงเรียนและห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ให้ได้ผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

2. กระบวนการในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีให้ผู้บริหารร่วมกับคณะครูในโรงเรียนกำหนดและจัดทำแผนงานโครงการขึ้น มีการชี้แจงแผนงานโครงการด้วยการแจกโครงการให้ครูทุกคนอ่าน มีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบแผนงานและโครงการเป็นคณะบุคคล และใช้วิธีปฏิบัติงานร่วมกัน

ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะเรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่คณะครูด้วยการประชุมชี้แจง

การสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้วิธีชมเชยในที่ประชุมและพิจารณาความชอบให้เป็นกรณีพิเศษภายหลังการปฏิบัติงาน และใช้การประเมินผลแผนงานโครงการด้วยการสังเกตและสอบถามจากการปฏิบัติงานของครูในขณะปฏิบัติงานและในที่ประชุม

3. ปัจจัยที่โรงเรียนต้องการนำมาใช้สนับสนุนการจัดการนิเทศการศึกษากายภายในโรงเรียน ได้แก่ ครูที่มีความรู้ความสามารถในการสอนสาขาวิชาต่าง ๆ และต้องการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษากายภายในโรงเรียน เงินงบประมาณและวัสดุหรือสื่อการสอน สำเร็จรูป

4. อุปสรรคและปัญหาในการจัดการนิเทศการศึกษากายภายในโรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขาดแคลนวิทยากรและแหล่งวิทยากรสำหรับให้ครูศึกษาเพิ่มเติม ครูขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการนิเทศการศึกษากายภายในโรงเรียน ครูขาดความมั่นใจในตนเอง และขาดการยอมรับจากคณะครูในโรงเรียน โรงเรียนได้รับงบประมาณน้อย และได้รับซ้ำไม่ทันต่อการจัดดำเนินงานของโรงเรียน และขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณซับซ้อนเกินไป โรงเรียนได้รับวัสดุอุปกรณ์ที่มีคุณภาพต่ำ และไม่ตรงต่อความต้องการของโรงเรียน

สุนทร ไกลมี (สุนทร ไกลมี 2527 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี ใช้แบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิดในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมด ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 435 คน ผลที่ได้จากการศึกษา พบว่า

1. โรงเรียนประถมศึกษาในทุกขนาดและสภาพที่ตั้งของโรงเรียน ระบุว่าปฏิบัติงานหรือจัดให้มีการนิเทศภายในชั้น 3 ประเภท ได้แก่ งานด้านวิชาการ หรือการเรียนการสอน ภายในโรงเรียนโดยตรง งานด้านพัฒนาครูภายในโรงเรียน และงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน

2. กระบวนการจัดดำเนินงานการนิเทศภายในโรงเรียน บรากล่าวว่า โรงเรียนส่วนมากได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้น ดังนี้

การวางแผน ผู้บริหารได้ประชุมครูทั้งหมดเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดงาน โครงสร้างของโรงเรียน และมอบหมายงานให้มีผู้รับผิดชอบนำไปปฏิบัติ

การสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ก่อนปฏิบัติงานผู้บริหารได้มีการประชุมเพื่อสรุปหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

การดำเนินงาน ผู้บริหารเป็นผู้ติดตามการปฏิบัติงานในลักษณะของการประชุมปรึกษาหารือ กำหนดวิธีปฏิบัติงาน ให้การสนับสนุนและบริการด้านวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ได้มีการชมเชยเป็นการส่วนตัว ชมเชยในที่ประชุมครู และให้ความดีความชอบเป็นกรณีพิเศษหลังจากปฏิบัติงานโครงการเสร็จสิ้นแล้ว

การประเมินผลการปฏิบัติงาน ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยไม่มีเครื่องมือประเมินผล แต่ใช้การสังเกต และสอบถามโดยไม่มีรูปแบบ สำหรับการประเมินประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานนั้น ผู้บริหารดำเนินการโดยไม่มีเครื่องมือสำหรับการประเมิน แต่ใช้วิธีการประเมินจากผลสรุปที่ได้จากการสังเกตการปฏิบัติงานมาเป็นระยะ ๆ

3. ปัญหาและอุปสรรคที่พบจากการดำเนินงานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน ที่มีโรงเรียนจำนวนมากที่สุดครบ คือ ปัญหาและอุปสรรคด้านบุคลากรและการจัดการในเรื่องโรงเรียนขาดแคลนวิทยากร หรือแหล่งวิชาการที่จะให้ความรู้แก่ครู เพื่อนำไปใช้ในการจัดดำเนินงานของโรงเรียน โดยโรงเรียนระบุสาเหตุว่าเป็นเพราะวิทยากรหรือแหล่งวิชาการอยู่ห่างไกลโรงเรียนเกินไป สำหรับผลกระทบของปัญหาและอุปสรรคที่มีต่อการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนโรงเรียนจำนวนมากที่สุดระบุว่า จัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้ แต่ไม่มีประสิทธิภาพดีพอ

งานวิจัยต่างประเทศ สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สามารถรวบรวมได้ดังนี้

บราวน์ (Royal Thomas Brown 1974 : 2563 -- A) ได้สำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในมลรัฐทางภาคเหนือของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามควบคู่ไปกับการสัมภาษณ์ เพื่อต้องการทราบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงบทบาทและความรับผิดชอบของครูใหญ่อย่างไร ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นดังนี้

1. ครูใหญ่ควรช่วยเหลือให้ครูได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียน และการพัฒนาเด็กนักเรียนในทุกด้าน ตลอดระยะเวลาที่เด็กกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน

2. ครูใหญ่ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนและบุคลากรภายในโรงเรียน ได้รู้เห็นรับทราบ การปฏิบัติงานของครูใหญ่

3. ครูใหญ่ควรมีส่วนร่วมโดยตรงในขบวนการเรียนการสอน โดยการปฏิบัติงานร่วมกับครูและนักเรียนในชั้นเรียน

ในปีเดียวกัน แดเนียล เจอรัล (Daniel Jeran 1975 : 694 - 695) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "บทบาทที่คาดหวังของผู้ทำกรณีศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาแบบนอกโรงเรียน ที่เน้นการทำงานเป็นทีมและรายบุคคล" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาว่า การให้บริการด้านกรณีศึกษาจะเป็นการช่วยปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาแบบนอกโรงเรียนได้มากที่สุด โดยสอบถามจากกลุ่มศึกษานิเทศก์ ครูใหญ่และครู ในรัฐโคโลราโด ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. ประชากรทั้งสามกลุ่มมีความเห็นตรงกันว่า การให้ความช่วยเหลือและส่งเสริมเป็นบริการที่ต้องมาก่อนสิ่งอื่น

2. ครูใหญ่กับศึกษานิเทศก์มีความเห็นตรงกันมากกว่าครูใหญ่กับครู หรือศึกษานิเทศก์กับครู

3. ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ เห็นความสำคัญของบทบาทผู้นิเทศก์ในอันที่จะติดต่อกับครูใหญ่ เพื่อวางแผนเกี่ยวกับนักเรียนและคณะครูสูงกว่ากลุ่มครู

4. ครูใหญ่มีความเห็นว่า การพบปะกับผู้นิเทศก์เป็นสิ่งสำคัญมากเพื่อจะให้ปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน

5. ครูใหญ่ให้ความสำคัญสูงในเรื่องที่จะให้ผู้นิเทศก์ช่วยเสริมสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน

ได้มีการสรุปและให้ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ

1. การฝึกอบรมใด ๆ ไปสู่โรงเรียน ต้องคำนึงถึงวัฒนธรรมนิยมของชุมชนนั้น ๆ เป็นหลัก
 2. ครูควรมีสติธิในการเลือกสมาชิกเข้ามาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม
 3. ควรนำเรื่องการวางแผนหลักสูตรไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น โดยครูใหญ่หรือศึกษานิเทศก์เป็นผู้รับผิดชอบ
 4. ครูใหญ่และศึกษานิเทศก์ควรพบปะกันบ่อยครั้งเพื่อปรึกษาปัญหาการเรียนการสอน
 5. ครูใหญ่ควรเป็นผู้ริเริ่มในการปรับปรุงการเรียนการสอน
- และในปี ค.ศ. 1980 เวน (Bullis Elmer Wayne 1980 : 1293 - A) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "การรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา" โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่ ในเรื่อง หน้าที่ความรับผิดชอบ และขอบข่ายของงานนิเทศ และวิธีการนิเทศภายใน โดยใช้ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 278 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผลการวิจัยพบว่า
1. ในด้านความรับผิดชอบและขอบข่ายของงานที่มีอันด้วยความสำคัญสูง ได้แก่ งานเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน การแนะแนว งานบริหารและงานวิชาการ และงานนิเทศภายใน
 2. เกี่ยวกับงานนิเทศภายในโรงเรียน ผู้รับผิดชอบมาก คือครูใหญ่และผู้ช่วยครูใหญ่ ครูผู้สอนทำหน้าที่นี้น้อยมาก
 3. เกี่ยวกับเวลาที่ใช้ทำงาน งานที่ครูใหญ่ใช้เวลา น้อยที่สุด คืองานเกี่ยวกับวัสดุ ส่วนงานที่ครูใหญ่ใช้เวลามากที่สุดคือ งานนิเทศภายใน งานเกี่ยวกับหลักสูตร งานการสอน และงานการแนะแนว
 4. เทคนิคการนิเทศที่ได้ผล ได้แก่ วิธีเยี่ยมชั้นเรียน การประชุมร่วมกับครู ส่วนวิธีที่ได้ผลน้อย คือวิธีใช้เอกสาร

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ ตลอดจนงานวิจัยทั้งภายในและต่างประเทศ เท่าที่กล่าวมาแล้วนั้นพอสรุปได้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ยังปฏิบัติอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ทั้งนี้จะเกิดจากปัญหาหลายประการ เช่น ผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ขาดการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและอยู่ในระดับน้อย จึงเป็นเรื่องน่าสนใจที่ศึกษาว่าผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีทัศนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาว่าปฏิบัติอยู่อย่างไร ควรปฏิบัติอย่างไร และมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างไรบ้าง เพื่อจะได้ นำผลการวิจัยไปใช้ในการปรับปรุงภารกิจด้านนี้ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และมีผลต่อการเรียนการสอนยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยเรื่องนี้ มุ่งที่จะศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในบทนี้จะได้กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีสร้างเครื่องมือ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย ความลำดับ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ประกอบด้วยบุคคล 2 กลุ่ม คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่งดังกล่าว จำนวน 796 โรงเรียน จำนวน 796 คน
2. ครูอาจารย์ที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งให้ทำการสอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่ง ครูและ/หรืออาจารย์ จากจำนวน 796 โรงเรียน จำนวนประมาณ 9,945 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษาค้นคว้า จะจัดทำดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน สุ่มจากผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนร้อยละ 30 ของจำนวนผู้บริหารโรงเรียนทั้งหมด โดยใช้วิธีสุ่มตามระดับชั้น (Stratified Random Sampling) เฉพาะด้านคุณวุฒิได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 238 คน
2. ครู สุ่มจากครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนร้อยละ 5 ของจำนวนครูทั้งหมดแต่ละโรงเรียนที่สุ่มผู้บริหารโรงเรียนมาแล้ว โดยใช้วิธีสุ่มตามระดับชั้น เฉพาะด้านคุณวุฒิเช่นกัน ได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 497 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จำนวน 735 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง แบ่งตามคุณวุฒิ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา

ตัวแปรจำแนกตามคุณวุฒิ	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหารโรงเรียน		
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	209	101
วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	587	137
รวม	796	238
ครูอาจารย์		
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	5,978	263
วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	3,967	234
รวม	9,945	497

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้า เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว ของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check-list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ภายใต้อำนาจปกครอง ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 42 ข้อ แต่ละข้อมี 5 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด สำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ เสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

วิธีสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยยึดเนื้อหาสาระภายใต้บังคับประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน คือการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนจากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสร้างเป็นคำถาม

2. กำหนดขอบเขตของข้อคำถามจากตัวแปรที่จะศึกษา ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในทั้ง 6 ด้าน คือ ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท เพื่อตรวจสอบ และแนะนำให้แก้ไขปรับปรุง

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความ ถูกต้องเหมาะสม และเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วครั้งสุดท้าย ไปทดลองใช้กับประชากร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 30 คน ในจังหวัดสงขลา

6. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาตรวจหาค่าความเชื่อมั่น และหาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตร สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริง เท่ากับ 0.9298 และที่ควรปฏิบัติ เท่ากับ 0.9208 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัย และขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วขอนหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล จากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ

2. นำหนังสือแนะนำตัวจาก ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อขอความร่วมมือในการแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ของอำเภอต่าง ๆ ภายในเวลาที่กำหนด คือประมาณ 20 วัน

3. รวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยใช้วิธีการทางสถิติด้วยเครื่อง คอมพิวเตอร์ ตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อคัดเลือกเอาเฉพาะแบบสอบถามที่มี ความสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ตามลักษณะของตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ

2. จำนวนหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายชื่อ และจำนวนหาค่าเฉลี่ยแบบสอบถามการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเรียงรายด้านทั้ง 6 ด้าน และจำนวนหาค่าเฉลี่ยทั้งหมดรวมทุกด้าน

3. เกณฑ์การให้คะแนน

3.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยคิดเป็นร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัย

3.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ได้กำหนดคะแนนเป็นสัดส่วนประมาณค่า แสดงระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

ระดับการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติจริง			ระดับการปฏิบัติงานที่ควรปฏิบัติ		
ได้ปฏิบัติจริง มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5		เห็นว่าควรปฏิบัติ มากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5	
ได้ปฏิบัติจริง มาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4		เห็นว่าควรปฏิบัติ มาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4	
ได้ปฏิบัติจริง ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3		เห็นว่าควรปฏิบัติ ปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3	
ได้ปฏิบัติจริง น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2		เห็นว่าควรปฏิบัติ น้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2	
ได้ปฏิบัติจริง น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1		เห็นว่าควรปฏิบัติ น้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1	

3.3 แบบสอบถามตอนที่ 3 นำข้อเสนอแนะของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน มาจัดลำดับความถี่ในแต่ละประเด็นเพื่ออภิปรายผล

4. การประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานการนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็น (Opinionnaire) ของ เบสต์ (Best, 1977 : 174) คือ

1.00 - 2.33 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในอยู่ในระดับนี้น้อย ทั้งที่ได้ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ

2.34 - 3.67 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนี้พิเศษภายในอยู่ในระดับนั้นปานกลาง ซึ่งที่ได้ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ

3.68 - 5.00 หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนี้พิเศษภายในอยู่ในระดับนั้นมาก ซึ่งที่ได้ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ

5. ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เพื่อดูความเบี่ยงเบนเป็นรายข้อ

6. ทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนี้พิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 หาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

1.2 หาค่าเฉลี่ย ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย

N แทน จำนวนข้อมูล

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 71)

1.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x^2 แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
 $(\sum x)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
 N แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 71)

2. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน การทดสอบสมมติฐาน ใช้ทดสอบค่าที่ (t - test) ใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้พิจารณา t - Distribution

\bar{x}_1, \bar{x}_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

s_1^2, s_2^2 แทน ค่าความแปรปรวนของคะแนนกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

n_1, n_2 แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามในกลุ่มที่ 1 และกลุ่มที่ 2 ตามลำดับ

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 97)

3. การทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ใช้สูตร

$$\infty = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ ∞ แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น

n แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม

s_i^2 แทน คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

s_t^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งหมด

(ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2524 : 171)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทนี้จะกล่าวถึงสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- X แทน ค่าคะแนนเฉลี่ย
- s แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
- S แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- s^2 แทน ค่าความแปรปรวน
- t แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ t - distribution

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตอน ๆ ตามลำดับ ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ แบ่งเป็นผู้บริหาร
โรงเรียน จำแนกตาม วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารและครูอาจารย์
จำแนกตาม เพศ วิทยุณี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในสถานศึกษาในของผู้บริหาร โรงเรียน
ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานใน
โรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการสั่งงานลูกศิษย์ ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบทักษะของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะความแตกต่าง ด้านวิทยุฉวี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบทักษะของครูอาจารย์ จำแนกตามลักษณะความแตกต่าง ด้านเพศ วิทยุฉวี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ

ตอนที่ 6 ประมวลข้อเสนอแนะ ของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ แบ่งเป็น ผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตาม วิทยุฉวี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และ ครูอาจารย์ จำแนกตาม เพศ วิทยุฉวี คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิเคราะห์ครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา รายละเอียดตามตาราง 2

ตาราง 2. แลกเปลี่ยนจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ของสถานศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง			
	ผู้บริหารโรงเรียน	ร้อยละ	ครูอาจารย์	ร้อยละ
เพศ				
ชาย	211	88.66	259	52.11
หญิง	27	11.34	238	47.89
รวม	238	100	497	100
วัยวุฒิ				
อายุต่ำกว่า 35 ปี	72	30.25	308	61.97
อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	166	69.75	189	38.03
รวม	238	100	497	100
คุณวุฒิ				
วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี	101	42.44	263	52.92
วุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	137	57.56	234	47.08
รวม	238	100	497	100
ประสบการณ์				
ประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี	140	58.82	332	66.80
ประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป	98	41.18	165	33.20
รวม	238	100	497	100

จากตาราง 2 แสดงว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 88.66 : 11.34) เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มากกว่าผู้ที่วุฒิต่ำกว่า 35 ปี (ร้อยละ 69.75 : 30.25) เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มากกว่าผู้ที่วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 57.56 : 42.44) เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 58.82 : 41.18)

2. ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่ตอบแบบสอบถาม เป็นครูอาจารย์ที่มีเพศชายมากกว่าเพศหญิง (ร้อยละ 52.11 : 47.89) เป็นครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่า 35 ปี มากกว่าผู้ที่มีวุฒิตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 61.97 : 38.03) เป็นครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมากกว่าผู้ที่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป (ร้อยละ 52.92 : 47.08) เป็นครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี มากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 56.80 : 43.20)

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับที่	การปฏิบัติงานที่มีผลภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	สัมฤทธิ์จริง		พิจารณาปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
4	ดำเนินการเรียนการสอน	3.4070	.5666	4.3553	.3965
5	ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	3.4394	.6741	4.2713	.4917
6	ดำเนินการประเมินผลการทำงาน ในโรงเรียน	3.3319	.5998	4.2099	.4436
	เฉลี่ย	3.3213	.4813	4.2742	.3464

จากตาราง 3 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติในงานในสหภาพไทยของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งกีด
 สำหรับงานการประมัตศึกษาจังหวัดนครหรือธรรมาธิ ตั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ความถี่นะ
 ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งารณาโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานในสหภาพไทยของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวม
 อยู่ในระดัคปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
 ปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เช่นกัน สำหรับด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าด้าน
 อื่น ๆ ได้แก่ด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{x} = 5.4594$) ส่วนด้านที่
 ปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้าน การเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.0613$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานในสหภาพไทยของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวม
 อยู่ในระดัคมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควร
 ปฏิบัติอยู่ในระดัคมาก ทุกด้าน เช่นกัน สำหรับด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ
 ได้แก่ด้าน สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.3553$) สำหรับด้านที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าด้านอื่น ๆ
 ได้แก่ด้าน การเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.1627$)

ตาราง ๕ แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในสหภาพในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเกี่ยวกับ
ตัวครู เป็นรายข้อ ซึ่งปฏิบัติจริง และค่าจริง และค่าจริงของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานในสหภาพเกี่ยวกับตัวครู	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
1	จัดให้มีการประชุมเพื่อรับทราบนโยบายวัตถุประสงค์ และสภาพทั่วไปของโรงเรียน	3.1429	.7439	ปานกลาง	4.1891	.7011	มาก
2	จัดวางตัวครูเข้าส้อมตามความสามารถและความถนัด	3.9328	.7433	มาก	4.6345	.6066	มาก
3	ให้ทำปริญญากับครูในหมู่โอกาส ซึ่งปัญหาทางวิชาการ และมีครูส่วนตัว	3.6579	.8253	ปานกลาง	4.3952	.7148	มาก
4.	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้าอบรม หรืออนุญาตให้ลาศึกษาต่อ	3.9916	.8061	มาก	4.4916	.6671	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานเป็นเทศด้านเกี่ยวกับวิศวกรรม	สัมบูรณ์จริง		สัมบูรณ์เท็จ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
5	จัดให้มีเอกสารใหม่ ๆ ทางการศึกษาหรือเอกสารทางวิชาชีพที่ใช้แก่ครู	2.9118	.8039	4.1933	.5630
6	จัดประชุมครูเพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแผนงานของโรงเรียน	3.8487	.8075	4.5630	.5533
7	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมสมาคมทางวิชาชีพ	2.5630	.9060	3.7773	.7719
	เฉลี่ย	3.4358	.4625	4.3211	.3783

จากตาราง 4 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติสิ่งงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งปฏิบัติจริง และศึกษารับปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาดูเฉพาะด้านเกี่ยวกับตัวครูและรายชื่ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานพิเศษภายในด้านเกี่ยวกับตัวครู อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 2 จัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด ข้อ 4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการเข้าอบรม หรืออนุญาตให้ลาศึกษาต่อ และข้อ 6 จัดประชุมครูเพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบายและแผนงานของโรงเรียน นอกจากนี้ปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการเข้าอบรม หรืออนุญาตให้ลาศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.9916$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 7 สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมสมาคมทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 2.5630$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานพิเศษภายในด้านเกี่ยวกับตัวครู อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 จัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด ($\bar{x} = 4.6345$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 7 สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมสมาคมทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.7773$)

ตาราง 5 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในหน่วยงานผู้บริหารโรงเรียน ด้านการเรียน การสอน เป็นรายข้อ ดังต่อไปนี้

ข้อที่	การปฏิบัติงานมีเทคนิคการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ		ระดับ การปฏิบัติงาน
		\bar{x}	S	\bar{y}	S	
1	วางแผนการสอนร่วมกับครูเป็นระยะ ๆ	3.2857	.8126	4.3855	.5996	มาก
2	ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่	3.9790	.6525	4.5897	.4935	มาก
3	สังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นระยะ ๆ	3.0504	.8749	4.1597	.6558	มาก
4	จัดให้มีการสนทนาระหว่างผู้บริหารโรงเรียน	2.2059	.7873	3.8067	.7606	มาก
5	จัดให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนอื่น ๆ	2.2689	.8228	3.6305	.7560	ปานกลาง

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	หัวข้อ	ทัศนคติจริง			ทัศนคติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
6	<p>การปฏิบัติงานในทัศนคติการเรียนการสอน</p> <p>จัดให้มีการประชุมครูบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อศึกษาหาปัญหาและบริหารจัดการในโรงเรียน</p>	3.3752	.8469	ปานกลาง	4.3025	.6101	มาก
7	<p>จัดให้มีการประชุมครูบุคลากรเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการเพื่อเพิ่มศักยภาพในการจัดการเรียนการสอน</p> <p>จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อศึกษาหาปัญหาและบริหารจัดการในโรงเรียน</p>	3.2647	.6819	ปานกลาง	4.1935	.6200	มาก
	เฉลี่ย	3.0616	.5406	ปานกลาง	4.1627	.4025	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติถึงระดับเหมาะสมในองค์การบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งผู้ปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาเฉพาะด้านการเรียนการสอนและรายอื่น ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนี้เกิดภายในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในข้อ 4 จัดให้มีการสาธิตการสอนชั้นในโรงเรียน และข้อ 5 จัดให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ ($\bar{X} = 3.9790$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 4 จัดให้มีการสาธิตการสอนชั้นในโรงเรียน ($\bar{X} = 2.2059$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนี้เกิดภายในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ในข้อ 5 จัดให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ นอกนั้นควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ ($\bar{X} = 4.5307$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติ น้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5 จัดให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.5303$)

ตาราง 6 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ พัฒนาหลักสูตร เป็นรายชื่อ ทั้งปฏิบัติจริงและทำการปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตพัฒนาหลักสูตร	ปฏิบัติจริง		ทำการปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ส่งเสริมให้ครูที่เชี่ยวชาญหลักสูตร ปรชมเวลาการ สอน แผนการสอน และเอกสารเกี่ยวกับ หลักสูตร	3.6176	.7297	4.4790	.6276
2	ส่งเสริมให้ครูทำระยะเวลาการสอน และ เป็นที่กการสน	3.8319	.7936	4.4032	.6733
3	จัดให้มีคู่มือการใช้หลักสูตรหรือบริการแก่ครู	3.4874	.9035	4.2099	.7320
4	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการ พัฒนาหลักสูตร	3.3739	.8412	4.2941	.6477

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตสำนักงานพัฒนาหลักสูตร	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ทวนปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
5	ชี้แจงให้ครูทราบเกี่ยวกับ การเปลี่ยนแปลง ใหม่ ๆ ทางการศึกษาและหลักสูตร	3.5378	.7496	4.2899	.5918
6	จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนเกี่ยวกับ กลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร	2.5126	.9311	3.9664	.6742
7	ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบ ใหม่ ๆ	2.4034	.9486	3.9244	.6832
	เฉลี่ย	3.2521	.5470	4.2467	.4246

จากตาราง 6 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ตั้งแต่ปี 2525 ถึง 2530 จะต่ำกว่าปฏิบัติ
ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรและรายชื้อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในชื้อ 2
ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอน และบันทึกการสอน นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกชื้อ
สำหรับชื้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 5. ส่งเสริมให้ครูทำประมวล
การสอนและบันทึกการสอน ($\bar{x} = 3.8319$) ส่วนชื้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 7
ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ($\bar{x} = 2.4034$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายชื้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกชื้อเช่นกัน
สำหรับชื้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 2 ส่งเสริมให้ครูทำประมวล
การสอนและบันทึกการสอน ($\bar{x} = 4.4832$) ส่วนชื้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 7
ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ($\bar{x} = 3.9244$)

ตาราง 7 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน เป็นรายข้อ ซึ่งทั้งปฏิบัติจริงและทบทวนปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานในหน้าที่ตามสื่อการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ทบทวนปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
1	ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องสื่อการเรียนการสอน	3.1639	.7919	ปานกลาง	4.1723	.6228	มาก
2	จัดทำวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครู	3.6429	.8633	ปานกลาง	4.4622	.5706	มาก
3	จัดให้มีระบบในการเก็บรักษาสื่อการเรียน โดยให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง	3.8361	.7865	มาก	4.5420	.6062	มาก
4	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาทำสื่อการเรียนการสอน	3.3782	.8164	ปานกลาง	4.2941	.6278	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเทศบาลด้านการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
5	ขอความร่วมมือจากศูนย์เชี่ยวชาญช่วยเหลือ ครูในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน	2.3109	.8394	3.8361	.6839
6	ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ อย่างเต็มที่	3.8866	.7739	4.6429	.5687
7	จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการแก่ครูและ นักเรียน	3.2857	.9199	4.2269	.6289
	เฉลี่ย	3.4394	.6741	4.2713	.4917

จากตาราง 7 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาเฉพาะด้านสื่อการเรียนการสอนและรายชื่อบุคคล ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 3 จัดให้มีระบบในการเก็บรักษาสื่อการเรียนโดยให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง และข้อ 6 ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างเต็มที่ และปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย ในข้อ 5 ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือครูในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 6 ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.8865$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5 ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.3109$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อ เช่นกัน สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 6 ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 4.6429$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5 ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.8351$)

ตาราง 8 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการสร้าง
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติงานและที่ควรรปฏิบัติงาน ตามที่คณะของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตด้าน การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ควรรปฏิบัติงาน	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อ เผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน	3.8403	.8418	4.6176	.6101
2	จัดบริการชุมชนทางด้านวิชาการและ/หรือ ด้านอาคารสถานที่	3.4958	.8895	4.2143	.6627
3	เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรม ต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.0630	.9636	4.0042	.6719
4	แนะนำให้ผู้ปกครองทราบถึงแนวทางในการ จัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนใช้อยู่	3.4034	.9307	4.1807	.7327

ตาราง ๘ (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเทศาน การสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ทัศนคติ ที่พึงประสงค์		ทัศนคติ ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
5	ให้โอกาสผู้ปกครองนักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการพัฒนาโรงเรียน	3.6134	.9423	4.3235	.6563
6	ให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.3739	.9452	4.3319	.6712
7	ส่งเสริมให้มีการสื่อสารที่ดีระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน	3.2857	.9199	4.2269	.6289
	เฉลี่ย	3.4394	.6741	4.2713	.4917

จากตาราง 8 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานมีเพิกเฉยใจของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาเฉพาะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานมีเพิกเฉยใจในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.8403$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 3 เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{x} = 3.0630$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานมีเพิกเฉยใจในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เช่นกัน สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.6176$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 3 เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{x} = 4.0042$)

ตาราง 9 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ
ประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน เป็นรายข้อ ซึ่งได้แก่ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 4 ตามที่คณะของผู้บริหารโรงเรียน

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตด้าน	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ชี้แจงให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการประเมินผล ทั้งในด้านเกี่ยวกับนักเรียน และเกี่ยวกับครู	3.6050	.7544	4.3950	.5621
2	จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน	3.8235	.6953	4.5588	.5383
3	ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง	3.2563	.8796	4.2731	.6536
4	ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีหลักการเกณฑ์	3.3697	.8305	4.2689	.6899

ตาราง 9 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานที่ทดสอบ	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
5	การประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน	3.3235	.8668	4.2185	.7075
6	จัดให้มีการประเมินผลโครงการต่าง ๆ จากแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน	2.7143	.9471	4.0168	.6748
7	เปิดโอกาสให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการศึกษาในนำผลที่ได้จากการประเมินผลการปฏิบัติงานมาใช้เพื่การปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.2311	.9284	4.2983	.6991
	เฉลี่ย	3.3319	.5998	4.2899	.4435

จากตาราง 9 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนี้เพ็ชรายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน พิจารณาเฉพาะด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานและรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนี้เทศภายในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 2 จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 3.5235$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 6 เปิดโอกาสให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนี้เทศภายใน ($\bar{X} = 2.7143$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนี้เทศภายในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เช่นกัน สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 4.5588$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 6 เปิดโอกาสให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนี้เทศภายใน ($\bar{X} = 4.0168$)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการศึกษาปฏิบัติงานในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการศึกษาเสนอค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นรายด้านและรายชื่อ ซึ่งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ตาราง 10 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนทั้ง 6 ด้าน ซึ่งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ด้านที่	การปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
1	ด้านเกี่ยวกับตัวครู	3.2374	.5950	4.2762	.3907
2	ด้านการเรียนการสอน	2.8876	.6898	4.1584	.4457
3	ด้านการพัฒนาหลักสูตร	3.2090	.6385	4.2768	.4358

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้านที่	การปฏิบัติงานในเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ที่ปฏิบัติงานจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	s	ระดับ การปฏิบัติงาน	\bar{x}	s	ระดับ การปฏิบัติงาน
4	ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.2676	.6842	ปานกลาง	4.3412	.4311	มาก
5	ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน	3.3104	.7636	ปานกลาง	4.2826	.4851	มาก
6	ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานใน โรงเรียน	3.1207	.7431	ปานกลาง	4.2843	.4676	มาก
	เฉลี่ย	3.1721	.6004	ปานกลาง	4.2699	.3595	มาก

จากตาราง 10 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาโดยส่วนรวมและจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ทุกด้าน เช่นกัน สำหรับด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้าน การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ($\bar{x} = 3.3104$) ส่วนด้านที่ปฏิบัติมีน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้าน การเรียนการสอน ($\bar{x} = 2.8876$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เช่นกัน สำหรับด้านที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้าน สื่อการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.3412$) ส่วนด้านที่ควรปฏิบัติมีน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ได้แก่ด้าน การเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.1584$)

ตาราง 11 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้าน
 เกี่ยวกับตัวครู เป็นรายชื่อ ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามที่ทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตด้านเกี่ยวกับตัวครู	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	จัดให้มีการประชุมเขตพื้นที่กับตัวครูเพื่อรับทราบ นโยบาย วัตถุประสงค์ และสภาพทั่วไป ของโรงเรียน	3.0584	.7794	4.1408	.6692
2	จัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถ และความถนัด	3.5594	.8454	4.5976	.5846
3	ให้คำปรึกษาที่แก่ครูในทุกโอกาส ทั้ง ปัญหาทางวิชาการและปัญหาส่วนตัว	3.2435	.9688	4.3380	.6648
4	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติม โดยการเข้าอบรม หรืออนุญาต ให้ลาศึกษาต่อ	3.9457	.8076	4.4366	.6754

ตาราง 11 (ต่อ)

ชื่อที่	การปฏิบัติงานในเขตที่นำมาเกี่ยวกับตัวครู	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
5	จัดให้มีเอกสารใหม่ ๆ ทางการศึกษา หรือเอกสารทางวิชาชีพให้แก่ครู	2.7928	.8703	ปานกลาง	4.1851	.5973	มาก
6	จัดประชุมครูเพื่อเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางนโยบายและแผนงานของโรงเรียน	3.5131	.9313	ปานกลาง	4.4286	.6185	มาก
7	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมสมาคมทางวิชาชีพ	2.5493	.9301	ปานกลาง	3.8068	.7006	มาก
	เฉลี่ย	3.2374	.5950	ปานกลาง	4.2762	.3907	มาก

จากตาราง 11 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ
ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านเกี่ยวกับตัวครูและรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านเกี่ยวกับตัวครู อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในข้อ 4
ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมโดยการเข้าอบรม หรืออนุญาตให้ลาศึกษาต่อ
นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ
ได้แก่ข้อ 4 ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้าอบรมหรืออนุญาตให้ลา
ศึกษาต่อ ($\bar{x} = 3.9457$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 7 สนับสนุนให้ครูเข้า
ร่วมสมาคมทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 2.5493$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านเกี่ยวกับตัวครู อยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เช่นกัน
สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ จัดวางตัวครูเข้าสอนตาม
ความสามารถและความถนัด ($\bar{x} = 4.5976$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 7
สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมสมาคมทางวิชาชีพ ($\bar{x} = 3.3063$)

ตาราง 12 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในบทบาทในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ
เรียนการสอน เป็นรายข้อ ซึ่งได้ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานในบทบาทการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	s	\bar{x}	s
1	วางแผนการสอนร่วมกับครูเป็นระยะ ๆ	2.9678	1.0234	4.3924	.5897
2	ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตาม หลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่	3.8048	.8207	4.4889	.6416
3	สังเกตการสอนในชั้นเรียนเป็นระยะ ๆ	2.8652	.9713	4.1087	.7407
4	จัดให้มีการสาธิตการสอนชั้นในโรงเรียน	2.0382	.8687	3.8551	.7234
5	จัดให้ครูเปิดศึกษาดูงานการจัดการเรียน การสอนของโรงเรียนอื่น ๆ	2.1751	.9330	3.7928	.7668

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานมีเหตุด้านการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติงานจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
6	จัดให้มีการประชุมครูแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการเพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอน	3.1489	1.0673	ปานกลาง	4.2817	.7494	มาก
7	จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่ปรึกษาและบริหารงานวิชาการในโรงเรียน	3.2133	.9151	ปานกลาง	4.1891	.6448	มาก
	เฉลี่ย	2.8876	.6898	ปานกลาง	4.1584	.4457	มาก

จากตาราง 12 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ
ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านการเรียนการสอนและรายข้อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ในข้อ 2
ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ และที่ปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ในข้อ 4 จัดให้มีการสาธิตการสอนชั้นในโรงเรียน และข้อ 5 จัดครูไปศึกษาดูงานการจก
การเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ สำหรับข้อที่
ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนตามหลัก-
สูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ ($\bar{x} = 3.8084$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 4 จัดให้มี
การสาธิตการสอนชั้นในโรงเรียน ($\bar{x} = 2.0382$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก
เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกข้อเช่นกันสำหรับ
ข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 2 ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอน
ตามหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่ ($\bar{x} = 4.4889$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5
จัดให้ครูไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอื่น ๆ ($\bar{x} = 3.7928$)

ตาราง 13 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตพื้นที่ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ พัฒนาหลักสูตร เป็นรายชื่อ ซึ่งปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตพื้นที่การพัฒนาหลักสูตร	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	\bar{x}	S	
					ระดับ การปฏิบัติงาน	
1	ส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาการ สอน แผนการสอน และเอกสารเกี่ยวกับ หลักสูตร	3.4990	.8733	4.4064	.6122	มาก
2	ส่งเสริมให้ครูทำระยะเวลาการสอน และ บันทึกรการสอน	3.9296	.8114	4.4467	.6673	มาก
3	จัดให้มีคู่มือการใช้หลักสูตรซึ่งบริการแก่ครู	3.3662	1.0619	4.3300	.7238	มาก
4	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการ พัฒนาหลักสูตร	3.3461	.9251	4.3702	.5921	มาก

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานในพื้นที่พัฒนาหลักสูตร	ที่ปฏิบัติงานจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
		\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน	\bar{x}	S	ระดับการปฏิบัติงาน
5	ชี้แจงให้ครูทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางการศึกษาและหลักสูตร	3.3803	.8720	ปานกลาง	4.2857	.5981	มาก
6	จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร	2.5614	.9943	ปานกลาง	4.0845	.7106	มาก
7	ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ	2.3803	.9323	ปานกลาง	4.0141	.7027	มาก
	เฉลี่ย	3.2090	.6385	ปานกลาง	4.2768	.4358	มาก

จากตาราง 13 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามที่คณะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตรและรายชื้อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในชื้อ 2 ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอนและบันทึกการสอน นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกชื้อ สำหรับชื้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 2 ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอนและบันทึกการสอน ($\bar{x} = 3.9296$) ส่วนชื้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 7 ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ($\bar{x} = 2.2803$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในด้านการพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื้อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกชื้อ เช่นกัน สำหรับชื้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 2 ส่งเสริมให้ครูทำประมวลการสอนและบันทึกการสอน ($\bar{x} = 4.4467$) ส่วนชื้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าชื้ออื่น ๆ ได้แก่ชื้อ 7 ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ ($\bar{x} = 4.0141$)

ตาราง 14 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านสื่อ
 การเรียนการสอน เป็นรายชื่อ ซึ่งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตสื่อการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ให้ความรู้แก่ครูในเรื่องสื่อการเรียนการสอน	2.8712	.9957	4.1630	.7348
2	จัดทำวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ตามความต้องการของครู	3.2918	.9490	4.4803	.6368
3	จัดให้มีระบบในการเก็บรักษาสื่อการเรียน โดยให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง	3.6720	.9499	4.4628	.6247
4	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาทำสื่อการเรียนการสอน	3.2857	.9063	4.3159	.6621

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานนี้ทางด้านสื่อการเรียนการสอน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่คาดหวัง	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
					ระดับการปฏิบัติงาน
5	ขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องช่วยเหลือครูในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน	2.4366	.9335	3.9557	.7473
6	ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้ อย่างเต็มที่	3.7042	.9241	4.4930	.6901
7	จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการแก่ครูและนักเรียน	3.6117	1.0758	4.6177	.5633
	เฉลี่ย	3.2676	.6842	4.3412	.4311

จากตาราง 14 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ
ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านสื่อการเรียนการสอนและรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับ
ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 6
ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้อย่างเต็มที่ นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ
สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 6 ส่งเสริมให้ครูนำสื่อการเรียน
การสอนไปใช้อย่างเต็มที่ ($\bar{x} = 3.7042$) ส่วนข้อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5
ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือครูในการสร้างและใช้สื่อการเรียนการสอน
($\bar{x} = 2.4366$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับ
มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เช่นกัน
สำหรับข้อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 7 จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการ
แก่ครูและนักเรียน ($\bar{x} = 4.6177$) ส่วนข้อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 5
ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญช่วยเหลือครูในการสร้าง และใช้สื่อการเรียนการสอน
($\bar{x} = 3.9557$)

ตาราง 15 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานในบทบาทผู้บริหารโรงเรียน ด้านการ
สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นรายข้อ ซึ่งปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน	3.7666	.9386	4.5131	.6540
2	จัดบริการชุมชนทางด้านวิชาการและ/หรือด้านอาคารสถานที่	3.3260	1.0503	4.1891	.6872
3	เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น	3.0744	1.0281	4.1268	.6913
4	แนะนำให้ผู้ปกครองทราบถึงแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนใช้อยู่	3.2294	.9523	4.2394	.6847

ตาราง 15 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานเป็นไปตามการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	ที่ปฏิบัติงานจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	s	\bar{x}	s
5	ให้โอกาสผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	3.4266	.9833	4.3179	.6596
6	ให้ผู้ปกครองนักเรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความประพฤติของนักเรียน	3.1851	1.0249	4.3501	.6855
7	ส่งเสริมให้มีการสื่อสารที่ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	3.1650	1.0184	4.2414	.7765
	เฉลี่ย	3.3104	.7636	4.2825	.4851

จากตาราง 15 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน นอกนั้นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ สำหรับชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.7666$) ส่วนชื่อที่ปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 3 เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{x} = 3.0744$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เช่นกัน สำหรับชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติมากกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 1 ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน ($\bar{x} = 4.5131$) ส่วนชื่อที่ควรปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ ได้แก่ข้อ 3 เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ($\bar{x} = 4.1263$)

ตาราง 16 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ห้าการ ประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน เป็นรายชื่อ ทั้งปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์

ข้อที่	การปฏิบัติงานนิเทศด้าน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
1	ชี้แจงให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ของการประเมินผล ทั้งในด้านเกี่ยวกับนักเรียน และเกี่ยวกับครู	3.4507	.8316	4.4064	.6252
2	จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน	3.5332	.9329	4.4708	.6121
3	ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเอง	3.1751	.9459	4.2817	.6453
4	ดำเนินการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้อย่างมีหลักการเกณฑ์	3.2032	.9924	4.3239	.6551

ตาราง 16 (ต่อ)

ข้อที่	การปฏิบัติงานในเขตต้น การประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน	ที่ปฏิบัติจริง		ที่ควรปฏิบัติ	
		\bar{x}	S	\bar{x}	S
5	จัดให้มีการประเมินผลโครงการต่าง ๆ จากแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน	3.1247	1.0320	4.2535	.6661
6	เปิดโอกาสให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงาน ของผู้บริหารโรงเรียนด้านกรณีพิเศษภายใน	2.3561	.9878	3.9738	.7080
7	นำผลที่ได้จากการประเมินผลการปฏิบัติงาน มาใช้ในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.0020	.9949	4.2797	.6601
	เฉลี่ย	3.1207	.7431	4.2843	.4676

จากตาราง 16 แสดงว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ทั้งที่ปฏิบัติจริง และที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์ พิจารณาเฉพาะด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน และรายชื่อ ดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ทุกชื่อ เช่นกัน สำหรับชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าชื่ออื่น ๆ ได้แก่ ชื่อ 2 จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน ($\bar{x} = 3.5332$) ส่วนชื่อที่ปฏิบัติน้อยกว่าชื่ออื่น ๆ ได้แก่ชื่อ 6 เปิดโอกาสให้ครูประเมินการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 2.3561$)

ที่ควรปฏิบัติ พบว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทุกชื่อ เช่นกัน สำหรับชื่อที่ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติมากกว่าชื่ออื่น ๆ ได้แก่ชื่อ 2 จัดประเมินผลการเรียนของนักเรียนว่ามีความรู้ตามเนื้อหาที่เรียน ($\bar{x} = 4.4708$) ส่วนชื่อที่ปฏิบัติน้อยกว่าชื่ออื่น ๆ ได้แก่ชื่อ 6 เปิดโอกาสให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนิเทศภายใน ($\bar{x} = 3.9738$)

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามลักษณะความแตกต่างด้านวิชาชีพ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ t-distribution

ตาราง 17 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีวุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

	ที่ปฏิบัติงานจริง			t	ที่ควรปฏิบัติ					
	อายุต่ำกว่า 35 ปี		อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป		อายุต่ำกว่า 35 ปี		อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป			
	\bar{X}	S^2			\bar{X}	S^2				
การปฏิบัติงานในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน	N = 72	N = 166	N = 72	N = 166	t					
ด้านเกี่ยวกับตัวครู	23.9722	13.5485	24.0843	10.5504	-0.2235	30.8889	4.1293	29.9699	8.0415	2.8256**
ด้านการเรียนการสอน	21.2639	13.4928	21.5060	14.7484	-0.4607	29.7917	5.9137	28.8554	8.5972	2.5533*
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	22.8611	15.5297	22.7229	14.3712	0.2514	29.8057	8.8349	29.6928	8.8808	0.2687
ด้านสื่อการเรียนการสอน	23.9306	14.5444	23.8133	16.3346	0.2140	30.8472	5.4834	30.3133	8.6164	1.4921
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	24.6944	23.8771	23.8072	21.4656	1.3068	30.6528	8.7932	29.5723	12.8765	2.4179*

ตาราง 17 (ต่อ)

	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ			t	
	อายุต่ำกว่า 35 ปี		อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	อายุต่ำกว่า 35 ปี		อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป		
	\bar{X}	S^2		\bar{X}	S^2			
การปฏิบัติงานใน ของผู้บริหารโรงเรียน	23.6528	15.1313	23.1807	18.7429	30.3750	29.8795	9.4278	1.1163
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน	23.3958	11.1960	23.1857	11.4712	30.3935	29.7139	6.6066	2.2106**
เฉลี่ย								

***มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในด้านเกี่ยวกับตัวครู และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการเรียนการสอน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน นอกนั้นแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน

ตาราง 18 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานในเทศ
 ภายใตของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

	ที่ปฏิบัติงานจริง				t	ที่ควรปฏิบัติ				
	ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 101		ผู้ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป N = 137			ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี N = 101		ผู้ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป N = 137		
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2		\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	
การปฏิบัติงานในเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	23.9010	12.6101	24.1606	10.5770	-0.5775	29.9802	8.8396	30.4453	5.6311	-1.2967
ด้านเกี่ยวกับตัวครู	21.3069	12.8148	21.5255	15.5159	-0.4461	28.9703	8.7691	29.2628	7.3569	-0.7802
ด้านการเรียนการสอน	22.7921	13.9063	22.7445	15.3239	0.0925	29.5049	9.9125	29.8905	8.0394	-0.9736
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	23.7426	16.3931	23.9270	15.3476	-0.3521	30.4851	9.8923	30.4672	6.1478	0.0476
ด้านการสร้างความสัมพันธ์	24.0198	23.1996	24.1168	21.7363	-0.1556	29.8812	14.9258	29.9124	9.6687	-0.0668
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน										

ตาราง 18 (ต่อ)

	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
	วุฒิค่ากว่าปริญญาตรี	วุฒิคงแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	t	วุฒิค่ากว่าปริญญาตรี	วุฒิคงแต่ปริญญาตรีขึ้นไป	t
	N = 101 \bar{x} s ²	N = 137 \bar{x} s ²		N = 101 \bar{x} s ²	N = 137 \bar{x} s ²	
การปฏิบัติงานในตำแหน่งในของผู้บริหารโรงเรียน	23.7030	23.0438	1.1853	29.9505	30.0876	-0.3288
ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน	23.2442	23.2530	-0.0198	29.7954	30.0109	-0.6539
เฉลี่ย						

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหาร
โรงเรียนเป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญา
ตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานพิเศษภายในที่ปฏิบัติจริง
ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติแตกต่าง
กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่
ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวม
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานพิเศษภายในที่ควรปฏิบัติ
ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติ
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ตาราง 19 (ต่อ)

	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ			t
	ประสมการต่ำกว่า 12 ปี			ประสมการต่ำกว่า 12 ปี			
	\bar{x}	s^2	$N = 98$	\bar{x}	s^2	$N = 98$	
การปฏิบัติงานใน ของผู้บริหารโรงเรียน							
	23.2929	18.6258	23.3673	30.1857	9.6631	29.8061	0.9283
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน							
	23.1595	12.4648	23.3776	30.1321	5.2688	29.6156	1.5900

จากตาราง 19 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า
12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ปฏิบัติจริง
ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์
ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า
12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติ
ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์
ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบลักษณะของครูอาจารย์ จำแนกตามลักษณะความแตกต่างด้านเพศ วิทยุณี อุณวณี และประสบการณ์ในการ
 เป็นครู ที่มื่อการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ
 การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนที่ เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ t - distribution

ตาราง 20 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของครูอาจารย์ ที่มีเพศต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานในเขตภายใน
 ของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

	ที่ปฏิบัติงานจริง			ที่ควรปฏิบัติ			t
	เพศชาย		เพศหญิง	เพศชาย		เพศหญิง	
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	\bar{x}	s^2	s^2	
การปฏิบัติงานในเขตภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	22.8263	16.6790	22.4832	18.0904	30.0618	29.7941	1.0850
	20.3398	22.5895	20.0756	24.1715	29.2201	28.9874	0.8300
	22.4131	18.9721	22.5168	21.1537	29.9305	29.9454	-0.0541
	22.8535	22.4047	22.8950	23.6134	30.2317	30.5588	-1.2144
	23.1815	28.0173	23.1639	29.2937	29.9768	29.9790	-0.0071

ตาราง 20 (ต่อ)

	ที่ปฏิบัติงานจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
	เพศชาย		เพศหญิง	เพศชาย		เพศหญิง
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	\bar{x}	s^2	t
การปฏิบัติงานในเขตภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	N = 259	N = 238	N = 259	N = 238		
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน	21.6100	26.6574	22.1008	27.4750	10.5417	10.9492
					29.9691	30.0126
						-0.1447
เฉลี่ย	22.2040	17.0543	22.2059	18.4019	6.2289	29.8796
						6.4760
						0.0829

จากตาราง 20 แสดงว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ปฏิบัติ จริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงาน นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควร ปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ตาราง 21 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทักษะของครูอาจารย์ ที่มีวิทยุแตกต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานใน
ของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

การปฏิบัติงานใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ที่ปฏิบัติงานจริง			t	ที่ควรปฏิบัติ			t	
	อายุต่ำกว่า 35 ปี	อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	s ²		อายุต่ำกว่า 35 ปี	อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	s ²		
	N = 308	N = 189			N = 308	N = 189			
	\bar{x}	\bar{x}		\bar{x}	\bar{x}				
ด้านเกี่ยวกับตัวครู	22.9058	22.2646	17.5383	16.8765	30.1266	29.6190	7.5833	7.1946	2.0273*
ด้านการเรียนการสอน	20.2273	20.1905	22.6778	24.4848	29.3506	28.7143	9.4857	9.9392	2.2037*
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	22.4545	22.4762	19.8513	21.4580	30.0812	29.7037	8.3875	10.7628	1.3010
ด้านสื่อการเรียนการสอน	22.9286	22.7831	23.9102	21.4580	30.4740	30.2487	9.4814	8.5070	0.8185
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23.3831	22.8307	29.2860	27.3648	29.9935	29.9524	10.7556	12.8541	0.1282

ตาราง 21 (ต่อ)

	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ		
	อายุต่ำกว่า 35 ปี	อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	t	อายุต่ำกว่า 35 ปี	อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป	t
	N = 308	N = 189		N = 308	N = 189	
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2
การปฏิบัติงานมีผลภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	21.8506	26.4988	21.8360	28.1059	0.0303	0.5069
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน	22.2917	17.6853	22.0635	17.6904	0.5872	1.3687
เฉลี่ย						

*.s.s.
หมายถึงค่าความแตกต่างระดับ .05

จากตาราง 21 แสดงว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติแตกต่างกันอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านเกี่ยวกับตัวครู และด้านการเรียนการสอน นอกนั้น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน

ตาราง 22 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนะของครูอาจารย์ ที่มีผลแตกต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานนี้ เทศภายใน
ของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติงานจริงและที่ควรปฏิบัติ

การปฏิบัติงานนี้ เทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ที่ปฏิบัติจริง			ที่ควรปฏิบัติ			t			
	รู้สึกต่ำกว่าปริญญาตรี		รู้สึกตรงเท่ากับปริญญาตรีขึ้นไป		รู้สึกต่ำกว่าปริญญาตรี			รู้สึกตรงเท่ากับปริญญาตรีขึ้นไป		
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		\bar{X}	S^2	
ด้านเกี่ยวกับตัวครู	22.8365	17.4121	22.4658	17.2799	0.9905	29.9430	7.9700	29.9231	6.9640	0.0812
ด้านการเรียนการสอน	20.5247	22.6320	19.8632	23.9555	1.5230	29.0494	9.8487	29.1752	9.6387	-0.4485
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	22.7110	19.9236	22.1838	19.9789	1.3135	30.0913	8.5336	29.7650	10.1548	1.1848
ด้านสื่อการเรียนการสอน	23.0608	23.5917	22.6624	22.2160	0.9273	30.4063	9.1888	30.3675	9.0489	0.1449
ด้านการสร้างความสัมพันธ์ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	23.3650	27.3540	22.9573	29.9724	0.8464	30.0228	11.5720	29.9274	11.5269	0.3126

ตาราง 22 (ต่อ)

การปฏิบัติงานพิเศษภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	ที่ปฏิบัติจริง				ที่ควรปฏิบัติ					
	ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี		ผู้ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป		ผู้ต่ำกว่าปริญญาตรี		ผู้ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป			
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2		
	N = 263	N = 234	t	N = 263	N = 234	t				
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน	22.1483	26.2871	21.5043	27.8133	1.3768	29.9544	10.3720	30.0299	11.1451	-0.2560
เฉลี่ย	22.4411	17.2988	21.9395	18.0164	1.3275	29.9113	5.9911	29.8647	6.7467	0.2051

จากตาราง 22 แสดงว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงาน ทั่วประเทศมีเกษียณอายุ
นครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน
เป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัย
สำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันที่ปฏิบัติจริง
ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันที่ควรปฏิบัติ
ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกัน
อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ตาราง 23 แสดงการเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน ต่อการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ

	ที่ปฏิบัติจริง				ที่ควรปฏิบัติ				
	ประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี		ประสบการณ์ 12 ปีขึ้นไป		ประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี		ประสบการณ์ 12 ปีขึ้นไป		
	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	\bar{x}	s^2	
การปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน									t
ด้านเกี่ยวกับตัวครู	22.8584	18.4542	22.2667	14.9894	30.0964	7.5858	29.6061	7.1548	1.9055
ด้านการเรียนการสอน	20.2681	22.8433	20.1030	24.3979	29.1446	9.9790	29.0364	9.2931	0.3682
ด้านการพัฒนาหลักสูตร	22.5271	20.2863	22.3333	19.4553	30.0211	8.6787	29.7697	10.1784	0.8454
ด้านสื่อการเรียนการสอน	22.9709	23.6884	22.6606	21.4939	30.4127	9.4516	30.3394	8.4573	0.2595
ด้านการสร้างทราดส์เซ็นเตอร์	23.5331	29.0775	22.4485	26.9318	29.9849	11.3744	29.9636	11.9133	0.0653
ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน									

ตาราง 23 (ต่อ)

	ทฤษฎีจริง			ทฤษฎีปฏิบัติ					
	ประสบการณ์ต่ำกว่า 2 ปี			ประสบการณ์ 2 ปีขึ้นไป					
	$N = 332$	$N = 165$	t	$N = 332$	$N = 165$	t			
	\bar{X}	S^2	\bar{X}	S^2	S^2				
การปฏิบัติงานในเขตภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน	21.8825	26.1463	21.7697	29.0442	0.2235	29.9187	30.1333	10.5431	-0.6911
ด้านการประเมินผลการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน	22.3414	17.9029	21.9303	17.1755	1.0341	29.9297	29.8081	6.3674	0.5065

* สมมุติฐานทางสถิติระดับ .05

จากตาราง 23 แสดงว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียน เป็นดังนี้

ที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ปฏิบัติจริง ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบของการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปี ขึ้นไป มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้าน เช่นกัน

ตอนที่ 6 ประมวลข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ ในการปรับปรุง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน ซึ่งรวบรวมจากแบบสอบถามปลาย เปิด (ตอนที่ 3)

การเสนอข้อมูลในตอนนี้ เป็นการประมวลข้อเสนอแนะที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความ คิดเห็น มีสาระสำคัญตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ

ตาราง 24 ข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียนเป็นรายด้าน ตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
	<u>ด้านเกี่ยวกับตัวครู</u>	
1	ควรจัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถ ความถนัด และมอบหมายงานให้ อย่างทั่วถึง	54
2	ควรจัดให้มีการนิเทศครูโดยให้ฝ่ายวิชาการหรือบุคลากรในโรงเรียนร่วมเป็น ผู้นิเทศ	46
3	ควรจัดอบรมให้แก่ผู้บริหารและครูมีความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา	41
4	ควรสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานในทุกด้าน	36
5	ควรจัดให้มีการปฐมนิเทศเพื่อชี้แจงนโยบายของโรงเรียนและวัตถุประสงค์ใน การทำงาน	31
6	ควรสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและจัดให้มีเอกสารทางการศึกษาที่ ทันสมัยแก่ครู	29
7	ควรนิเทศเป็นรายบุคคล โดยเน้นให้มีความรับผิดชอบและคุณธรรม	24

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
	<u>ด้านเกี่ยวกับตัวครู</u>	
8	ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ปรึกษาปัญหาทั้งทางวิชาการและส่วนตัว ตลอดจนให้มีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน	20
9	ควรส่งเสริมให้ครูได้เข้าร่วมชมรมหรือสมาคมทางวิชาชีพ เพื่อเปิดโอกาสให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	15
10	ควรจัดทำหลักฐานพฤติกรรมของครู วิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงและนิเทศให้ตรงกับปัญหาและความต้องการของครู	12
11	ควรจัดให้ครูมีโอกาสได้พบปะประชุมกลุ่มย่อยทั้งในแง่ความสนใจและด้านวิชาการ	12
12	ควรเชิญวิทยากรจากภายนอกมานิเทศหรือให้ความรู้แก่ครูให้มากขึ้น	11
13	ควรจัดให้มีการเปลี่ยนแปลงงานในโรงเรียนหรือย้ายไปสอนโรงเรียนอื่นบ้าง	6
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>	
1	ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ	44
2	ควรนิเทศ ควบคุม กำกับให้มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง	38
3	ควรจัดสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน	37
4	ควรนิเทศ กำกับ ควบคุม ประเมินผล เพื่อเน้นเป้าหมายเร่งรัดคุณภาพการศึกษา	27
5	ควรนิเทศให้ครูสอนตรงตามกำหนดการสอน ใช้สื่อการสอน และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร	27
6	ควรนิเทศ ควบคุมให้ครูสอนให้เต็มเวลา เพิ่มความสามารถ และเพิ่มหลักสูตร	22
7	ควรจัดให้ครูได้ไปศึกษาดูงานการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนอื่น ๆ	21
8	ควรส่งเสริมให้ครูสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจัง	21
9	ควรจัดให้มีการสาธิตการสอนโดยใช้บุคลากรในโรงเรียน	20
10	ควรเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในด้านการสอน เพื่อสามารถแนะนำครูได้อย่างใกล้ชิด	14

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
11	ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนในหลาย ๆ แบบ	11
	<u>ด้านการพัฒนาหลักสูตร</u>	
1	ควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและนักเรียน	60
2	ควรจัดให้มีการวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตร เพื่อจัดการเรียนการสอนให้ เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อยู่	41
3	ควรจัดหาเอกสาร ตำราเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อส่งเสริมให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับ หลักสูตรอย่างกว้างขวาง	37
4	ควรจัดอบรมสัมมนาเกี่ยวกับกลุ่มวิชาประสบการณ์ต่าง ๆ ตามหลักสูตร	25
5	ควรนิเทศให้ครูเตรียมการสอน หนังสือนิทรรศการการสอน ให้ตรงตามคู่มือหลักสูตรที่ใช้	17
6	ควรจัดให้มีศูนย์บริการหลักสูตรชั้นในระดับ โรงเรียนหรือระดับกลุ่มโรงเรียน	15
7	ควรช่วยเหลือให้ครูได้ทดลองทำการสอนแบบใหม่ ๆ	13
8	ควรจัดสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาในการใช้หลักสูตรอย่างน้อยปีละครั้ง	8
9	ควรช่วยเหลือครูในการแก้ปัญหาและข้อบกพร่องในการใช้หลักสูตร	5
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>	
1	ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครูและจัดระบบในการเก็บ รักษาเพื่อให้สะดวกในการใช้	51
2	ควรควบคุม กำกับ และติดตามผลให้ครูได้ใช้สื่อประกอบการสอนอย่างแท้จริง	47
3	ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการเรียนการสอนจากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจริงจัง	40
4	ควรจัดทำหลักฐานการใช้สื่อการสอนของครูและติดตามผลเป็นประจำ	38
5	ควรขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อและการใช้สื่อ	24
6	ควรจัดอบรมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยีใหม่ ๆ	17
7	ควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนที่ตรงกับเนื้อหาของหลักสูตร	15

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>	
8	ควรจัดให้มีการสาธิตการใช้สื่อและเทคโนโลยีใหม่ ๆ ทุกกลุ่มวิชา	11
9	ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนสื่อการเรียนการสอนระหว่างโรงเรียน	11
10	ควรจัดให้มีห้องสมุดที่สมบูรณ์เพื่อบริการแก่ครูและนักเรียน	6
11	ควรใช้สื่อที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และหาสื่อที่จำเป็นเพิ่มเติมให้พอเพียง	4
	<u>ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>	
1	ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	86
2	ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน	84
3	ควรจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการศึกษา กรรมการพัฒนาโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละหนึ่งครั้ง	45
4	ควรจัดบริการข่าวสารแก่ชุมชน เช่นการจัดทำจุลสารเดือนละครั้ง	38
5	ควรนิเทศแนะนำให้ครูได้รู้จักและเข้าใจสภาพของชุมชนเป็นอย่างดี ทั้งในแง่ส่วนตัวและส่วนรวม	37
6	ควรส่งเสริมให้ครูได้ขอความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ปัญหาของนักเรียน ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือในด้านทรัพยากรและสื่อต่าง ๆ ที่ขาดแคลน	34
7	ควรนิเทศ ควบคุมให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนโดยใช้การศึกษาเพื่อพัฒนาให้ชุมชนเปลี่ยนแปลงดีขึ้น	16
8	ควรนิเทศแนะนำให้ครูวางตัวให้เป็นที่เคารพนับถือของชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์และชุมชน	13
9	ควรมีการกำหนดเป็นแผนงาน โครงการ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไว้อย่างชัดเจน	2

ตาราง 24 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
<u>ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน</u>		
1	ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์	70
2	ควรประเมินผลงานของครูจากโครงการและแผนงานของโรงเรียน	63
3	ควรเน้นให้มีการนำผลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน	55
4	ควรจัดประเมินผลโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของนักเรียน	41
5	ควรจัดประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยเป็นไปตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และเป้าหมายของหลักสูตร	33
6	ควรสร้างแบบวัดคุณภาพประสงค์หรือข้อสอบมาตรฐานในการวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียน	23
7	ควรให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้วย	23
8	ควรประชุมชี้แจงให้ครูเข้าใจในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครู	20
9	ควรประเมินผลการปฏิบัติงานของครูด้วยความยุติธรรม เพื่อบำรุงขวัญและกำลังใจแก่ครู	16
10	ควรประเมินผลการปฏิบัติงานของครูให้ครอบคลุมทั้ง 6 งาน และนำไปเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ ด้วย	8
11	ควรมีป้ายแสดงผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของครู เพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงาน	8
12	ควรควบคุมนิเทศให้ครูประเมินผลการเรียนของนักเรียน โดยมีแผนการวัด ชั่ง ชั่ง เพื่อให้เป็นไปตามเนื้อหาที่สอนและหลักสูตรที่ใช้	4

จากตาราง 24 แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหาร
โรงเรียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายใน ด้านเกี่ยวกับตัวครู จำนวน 13 ข้อ
ด้านการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 9 ข้อ ด้านสื่อการเรียน
การสอน จำนวน 11 ข้อ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 19 ข้อ
และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน จำนวน 12 ข้อ รวมจำนวน 65 ข้อ

เมื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
จากข้อที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดนครราชสีมา มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรจัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถ ความถนัด และมอบหมายงานให้อย่าง
ทั่วถึง
2. ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ
3. ควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน
4. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครูและจัดระบบในการเก็บ
รักษา เพื่อให้สะดวกในการใช้
5. ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน
6. ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์

ตาราง 25 ข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ
ผู้บริหารโรงเรียน เป็นรายด้าน ตามลำดับความถี่ของผู้ตอบ

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
	<u>ด้านเกี่ยวกับตัวครู</u>	
1	ควรให้คำปรึกษาที่ดีแก่ครูทั้งในด้านวิชาการและปัญหาส่วนตัว และยอมรับความคิดเห็นของครู	113
2	ควรจัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถและความถนัด	106
3	ควรจัดให้หลักฐานการนิเทศภายในเป็นรายวิชา	89
4	ควรจัดประชุมชี้แจงให้ครูทราบถึงนโยบาย แผนงานของโรงเรียน ตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูได้มีส่วนร่วม	83
5	ควรสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีเอกสารใหม่ ๆ ทางการศึกษาบริการแก่ครูอย่างทั่วถึง	69
6	ควรบำรุงขวัญและกำลังใจให้ครูปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ	77
7	ควรจัดให้ครูประจำชั้น หรือประจำวิชาต่าง ๆ ได้นำปัญหามาแก้ร่วมกัน	46
8	ควรจัดทำหลักฐานพฤติกรรมของครู เพื่อที่จะนิเทศได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของครู	43
9	ควรที่จะติดตามสังเกตพฤติกรรมการสอนและพฤติกรรมต่าง ๆ ของครูตามสมควร	14
	<u>ด้านการเรียนการสอน</u>	
1	ควรสังเกตการสอนเป็นระยะ ๆ	81
2	ควรนิเทศ ควบคุม กำกับ ให้มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง	63
3	ควรจัดให้ครูไปศึกษาดูงานด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนดีเด่นในระดับต่าง ๆ	61
4	ควรจัดให้มีการสาธิตการสอนขึ้นในโรงเรียน	51

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>		
5	ควรจัดให้มีการสัมมนาหรือประชุมคณะครู เมื่อมีปัญหาการเรียนการสอน	48
6	ควรส่งเสริมให้ครูทำการสอนซ่อมเสริมอย่างจริงจัง	38
7	ควรจัดให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนอย่างมีหลักเกณฑ์และสม่ำเสมอ	38
8	ควรส่งเสริม ควบคุมให้ครูสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถ และเต็มหลักสูตร	35
9	ควรต้องร่วมวางแผนการสอนกับครูเป็นระยะ ๆ	27
10	ควรติดตามควบคุมให้ครูสอนให้เป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตร	26
11	ควรหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่ครู	21
12	ควรที่ผู้บริหารจะต้องฝึกฝนให้มีความรู้ความสามารถในด้านการสอนเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถนิเทศหรือเป็นที่ปรึกษาที่ดีแก่ครูได้	21
13	ควรติดตามคุณสมบัติสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพื่อศึกษาว่ามีปัญหาที่จุดใด	18
14	ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนในหลาย ๆ แบบ ตลอดจนถึงการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ	12
15	ควรแบ่งงานให้ครูรับผิดชอบอย่างชัดเจน และสามารถร่วมกันสอนเป็นทีมได้	8
16	ควรนิเทศควบคุมให้ครูทำการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์ตามหลักสูตร และโดยเจตนาเน้นให้เกิดคุณธรรมด้วย	5
<u>ด้านการพัฒนาหลักสูตร</u>		
1	ควรส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน	88
2	ควรจัดให้มีการอบรมให้ครูมีความเข้าใจในหลักสูตรทุกกลุ่มประสบการณ์ที่สอน	82
3	ควรจัดหาเอกสารเพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรอย่างกว้างขวาง และนำมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรได้	80

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความดี
	<u>ด้านการพัฒนาหลักสูตร</u>	
4	ควรจัดให้มีคู่มือครู กำหนดการสอน คู่มือการใช้หลักสูตรบริการแก่ครู	34
5	ควรจัดให้มีการอบรมการสอนแบบใหม่ ๆ ให้แก่ครู	92
6	ควรจัดให้มีศูนย์บริการหลักสูตรในระดับกลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน	30
7	ควรนิเทศแนะนำให้ครูทำประมวลการสอน แผนการสอน บันทึกการสอน หนังสือเสริมความรู้นักเรียน ตามหลักสูตรที่ใช้อยู่	26
8	ควรติดตามผลการใช้หลักสูตรของครูและประเมินผลเป็นระยะ ๆ	21
9	ควรจัดดำเนินการวิเคราะห์เป้าหมายของหลักสูตรว่าครูสอนเป็นไปตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด	19
10	ควรที่ผู้บริหารจะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถแนะนำช่วยเหลือครูได้	16
11	ควรจัดสัมมนาเพื่อแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรที่ใช้อยู่ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น	14
12	ควรส่งเสริมให้ครูมีความเป็นอิสระทางวิชาการในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	9
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>	
1	ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความต้องการของครูผู้สอนและจัดระบบการเก็บให้สะดวกต่อการใช้	116
2	ควรส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อจากวัสดุในท้องถิ่นหรือทรัพยากรที่มีอยู่	95
3	ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อประกอบการสอนอย่างจริงจัง	71
4	ควรจัดทำหลักฐานการสื่อการสอนของครูเพื่อสะดวกในการติดตามผล	51
5	ควรขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องชาวหรือสถาบันต่าง ๆ เพื่อผลิตและใช้สื่อการสอน	47
6	ควรจัดให้มีการสาธิตการผลิตสื่อ การใช้สื่อ ตลอดจนเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการเรียนการสอนแก่ครู	34

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เฉพาะภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>	
7	ควรจัดอบรมเพื่อให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนและเทคโนโลยีใหม่ ๆ	33
8	ควรจัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการแก่ครูและนักเรียน	22
9	ควรประสานงานให้มีโครงการแลกเปลี่ยนสื่อระหว่างโรงเรียน	21
10	ควรจัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนการสอนเพื่อแหล่งกลางในการเก็บรักษาและสะดวกในการใช้	6
11	ควรแนะนำให้มีการใช้สื่ออย่างประหยัดและติดตามผลการใช้สื่อของครู	6
	<u>ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>	
1	ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมในชุมชนตามโอกาส	115
2	ควรจัดให้มีการประชุมพบปะผู้ปกครองนักเรียนให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	87
3	ควรนิเทศ แนะนำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจชุมชนเป็นอย่างดี	81
4	ควรจัดให้มีการบริการข่าวสาร เช่นจัดทำจุลสารอย่างน้อยเดือนละครั้ง	60
5	ควรจัดโครงการเยี่ยมบ้านให้ครูได้รู้จักสภาพที่แท้จริงของนักเรียน	56
6	ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน	55
7	ควรชี้แจงแนะนำให้ผู้ปกครองรู้ถึงการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตรที่ใช้อยู่	47
8	ควรมีสื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างครูกับผู้ปกครองหรือจัดตั้งสมาคมครูผู้ปกครองนักเรียนขึ้น	36
9	ควรส่งเสริมให้ครูขอความร่วมมือจากชุมชนในการแก้ปัญหาความประหลาดใจของนักเรียน	30
10	ควรส่งเสริมให้ครูขอความร่วมมือจากชุมชนในการผลิตสื่อและสนับสนุนสื่อการเรียนการสอน	22

ตาราง 25 (ต่อ)

ลำดับที่	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เพื่อภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ความถี่
<u>ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u>		
11	ควรนิเทศ ควบคุม กำกับให้ครูเร่งรัดคุณภาพการศึกษา เพื่อเผยแพร่ชื่อเสียงของโรงเรียน	18
12	ควรส่งเสริมให้ครูทำแบบสำรวจหรือแบบสอบถาม เพื่อศึกษาชุมชนในด้านต่าง ๆ ตลอดจนถึงทัศนคติต่อการจัดการเรียนการสอน	8
<u>ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน</u>		
1	ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน จัดให้มีการสัมมนาเพื่อปรับปรุงงานที่ยังไม่ได้ผลดี	103
2	ควรให้ครูประเมินผลการปฏิบัติงานของเพื่อนครูในโรงเรียนและประเมินตนเอง	88
3	ควรให้มีประเมินผลเกี่ยวกับตัวครู นักเรียน และโรงเรียนเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	72
4	ควรประเมินผลการเรียนโดยเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน	62
5	ควรแจ้งผลการประเมินผลให้ครูและนักเรียนทราบทุกครั้ง	59
6	ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี	46
7	ควรเปิดโอกาสให้ครูได้ประเมินผลปฏิบัติของผู้บริหารบ้าง	40
8	ควรประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนและแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน	18
9	ควรควบคุม กำกับให้ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปอย่างถูกต้อง	8
10	ควรจัดทำเครื่องมือการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน และการปฏิบัติงานของครู ให้ครอบคลุมและเป็นมาตรฐาน	5

จากตาราง 25 แสดงว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานพิเศษภายใน เกี่ยวเกี่ยวกับตัวครู จำนวน 9 ข้อ ด้านการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ ด้านการพัฒนาหลักสูตร จำนวน 12 ข้อ ด้านสื่อการเรียนการสอน จำนวน 11 ข้อ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จำนวน 12 ข้อ และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน จำนวน 10 ข้อ รวมจำนวน 70 ข้อ

เมื่อประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน จากข้อที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ปรากฏว่า ครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ควรให้คำปรึกษาที่แก่ครูทั้งในด้านวิชาการและปัญหาส่วนตัว ตลอดจนยอมรับความคิดเห็นของครู
2. ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ
3. ควรส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและนักเรียน
4. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความต้องการของครูผู้สอน และจัดระบบการเก็บรักษาให้สะดวกต่อการใช้
5. ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมในชุมชนตามโอกาส
6. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน จัดให้มีการสัมมนาเพื่อปรับปรุงงานที่ยังไม่ได้ผลดี

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึง ความมุ่งหมายของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับ

ความมุ่งหมายในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติว่าอยู่ในระดับใด และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งจำแนกตามลักษณะความแตกต่าง ด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์ ซึ่งจำแนกตามลักษณะความแตกต่าง ด้านเพศ วัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ และเพื่อทราบข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ คือผู้วิจัยหาข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งถามผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ในปีการศึกษา 2529 ผู้บริหารโรงเรียนสุ่มจากจำนวนประชากร 796 คน โดยใช้วิธีสุ่มตามระดับชั้น จำนวนร้อยละ 30 ได้กลุ่มตัวอย่าง 238 คน และครูอาจารย์ สุ่มจากจำนวนประชากร 9,945 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตามระดับชั้น จำนวนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 497 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 735 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยยึดเนื้อหาสาระภายใต้โครงสร้างประกอบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน คือ การปฏิบัติงานนิเทศภายในด้านเกี่ยวกับตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านผลการเรียนการสอน ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน แบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ จำนวน 5 ข้อ ถามเกี่ยวกับเพศ วิทยุณี คุณวุฒิ ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และประสบการณ์ในการเป็นครู ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 ระดับตัวเลือก จำนวน 42 ข้อ ภายใต้โครงสร้างประกอบการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งถามความคิดเห็นของผู้ตอบ ให้แสดงทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดสำหรับผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ได้เสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้มีความเที่ยงตรง แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับประชากร ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำนวน 30 คน ปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นการปฏิบัติงานนิเทศที่ปฏิบัติจริงเท่ากับ 0.9298 และที่ควรปฏิบัติเท่ากับ 0.9208 ซึ่งเป็นความเชื่อมั่นที่สูง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวขอละขอความร่วมมือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แล้วขอหนังสือแนะนำตัว และขอความร่วมมือจากผู้ว่าการการประถมศึกษาจังหวัด ไปถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการออกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ในสังกัด ทั้งนี้ผู้วิจัยจะไปประสานงานทุกอำเภอด้วยตนเอง ซึ่งปรากฏว่าจากแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 735 ชุด ได้รับคืนมาทั้งหมดเมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วสามารถนำเข้าสู่การวิเคราะห์ได้ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์
2. วิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

โดยการจัดลำดับความดีในแต่ประเด็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

1. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม และจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1.1 ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เช่นกัน

1.2 ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนโดยส่วนรวม และจำแนกเป็นรายองค์ประกอบ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

2.1 ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

2.2 ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ซึ่งมีความแตกต่างด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ดังนี้

3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านวัยวุฒิ

3.1.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

3.1.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่าด้านเกี่ยวกับตัวครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการเรียนการสอน และด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านคุณวุฒิ

3.2.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

3.2.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

3.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

3.3.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

3.3.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4. ผลการเปรียบเทียบทักษะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งมีความแตกต่างด้านเพศ วิทยุศิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติดังนี้

4.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านเพศ

4.1.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.1.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทักษะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทักษะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านวัยวุฒิ

4.2.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.2.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่าในด้านการปฏิบัติงานพิเศษเกี่ยวกับตัวครู และด้านการเรียนการสอน มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านคุณวุฒิ

4.3.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.3.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์

4.4.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานพิเศษภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่ามีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

4.4.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่ามีทัศนะแตกต่างกันอย่างไรมีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน

5. ประมวลข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

5.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้เสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในจากแบบสอบถามปลายเปิด รวมทั้งหาค่าจำนวน 65 ข้อ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้านดังนี้

1. ควรจัดวางตัวครูเข้าสอนตามความสามารถ ความถนัด และมอบหมายงานให้อย่างทั่วถึง

2. ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ

3. ควรดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและนักเรียน

4. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของครู และจัดระบบการเก็บรักษาเพื่อให้สะดวกในการใช้

5. ควรส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทและส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน

6. ควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักเกณฑ์

5.2 ครูอาจารย์ ได้เสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายใน จากแบบสอบถามปลายเปิด รวมทั้งหาค่า 70 ข้อ เมื่อประมวลข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ควรให้คำปรึกษาที่แก่ครูทั้งในด้านวิชาการและปัญหาส่วนตัว ตลอดถึงยอมรับความคิดเห็นของครู

2. ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ

3. ควรส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและนักเรียน

4. ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความต้องการของครูผู้สอน และจัดระบบการเก็บรักษาให้สะดวกต่อการใช้
5. ควรส่งเสริมให้ครูและนักเรียนร่วมกิจกรรมในชุมชนตามโอกาส
6. ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงการปฏิบัติงาน จัดให้มีการสัมมนาเพื่อปรับปรุงงานที่ยังไม่ได้ผลดี

การอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีประเด็นที่น่าสนใจควรนำมาอภิปรายดังนี้

1.1 ที่ปฏิบัติจริง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่าผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางทุกด้านเช่นกัน

ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย ทะสดีศย์ (วินัย ทะสดีศย์ 2522 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 2 อยู่ในระดับน้อย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ปรีชาหาญ (นิตยา ปรีชาหาญ 2523 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการสำรวจความคิดเห็นของครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชลอ จันทรกุล (ชลอ จันทรกุล 2524 : 117) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ มีบทบาทการนิเทศภายในอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งยังสอดคล้องกับการวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในข้อการจัดการนิเทศภายใน อยู่ในระดับปานกลางอีกด้วย

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบสอดคล้องกัน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจาก ผู้บริหารโรงเรียนได้มองเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานนิเทศภายในมากยิ่งขึ้น ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2524) ได้ออกระเบียบว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2524 ข้อที่ 3 กำหนดให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ ส่งเสริมให้โรงเรียนและกลุ่มโรงเรียนจัดการนิเทศภายในโรงเรียนได้ และตั้งแต่ปีการศึกษา 2528 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 4) ได้กำหนดนโยบายและแผนงานให้โรงเรียนดำเนินการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยเน้นให้จัดการศึกษาประกอบด้วยสามกระบวนการใหญ่ ๆ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้วางโครงการอบรมผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ทั่วประเทศ จึงทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันในการปฏิบัติงานนิเทศภายในดังกล่าว จึงเป็นที่น่าสนใจว่าหากผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ได้รับการอบรมชี้แจงให้เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ตลอดจนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหารระดับสูง ให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในอยู่ในระดับที่น่าพอใจกว่านี้ ย่อมที่จะส่งผลให้คุณภาพการศึกษาสูงตามขึ้นไปด้วย ซึ่ง ชลอ จันทรกุล (ชลอ จันทรกุล 2524 : 117) ได้เสนอแนะว่า ควรจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ด้านการนิเทศการศึกษาให้แก่ผู้บริหารโรงเรียนอย่างทั่วถึงและจริงจัง และ ชารี มณีศรี (ชารี มณีศรี 2524 : 61-68) ได้กล่าวถึงงานนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องจัดทำขึ้นในโรงเรียน มีดังนี้คือ การช่วยเหลือทางด้านวิชาการและด้านบริหารได้แก่ จัดให้มีการประชุมนิเทศครูใหม่ จัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน การเยี่ยมชั้นเรียน การสังเกตการสอน การสาธิตการสอนในโรงเรียน การนิเทศให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล การอบรมหรือสัมมนาครู และการจัดทำหนังสือ เอกสารทางวิชาการ และอื่น ๆ ให้ครูอ่านอย่างกว้างขวาง การช่วยเหลือครูในปัญหาส่วนตัว การสร้างขวัญของคณะครูในโรงเรียน และการประเมินผลการปฏิบัติงาน จึงน่าจะประสพผลดีกว่า ถ้าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติตามกระบวนการนิเทศภายในที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 90)

เสนอว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดลำดับขั้นตอนการปฏิบัติงานนี้เทศภายในดังนี้คือ ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียน ภาวะวางแผน กำหนดทางเลือก การดำเนินงานให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือ ตลอดจนพัฒนาวิธีการต่าง ๆ ที่จะใช้ในการนิเทศ การปฏิบัติงานนี้เทศได้แก่ การลงมือปฏิบัติตามแผนด้วยสื่อและเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นมา และการประเมินผลและการรายงาน คือการประเมินผลการปฏิบัติตามแผนและผู้ตอบแบบสอบถามยังได้เสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนี้เทศภายใน ของผู้บริหารโรงเรียนไว้ค่อนข้างน่าสนใจว่า ควรให้คำปรึกษาที่ดี สิ่งที่ผู้บริหารระดับสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนใจและคำนึงถึง จากผลการวิจัยครั้งนี้คือ การปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริงตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งโดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบนั้น แสดงว่า ผู้บริหารโรงเรียนในขณะนี้ได้ให้ความสำคัญในภารกิจนี้มากยิ่งขึ้น จึงสมควรที่จะได้รับการสนับสนุน ส่งเสริม จากศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอและจังหวัด ตลอดจนผู้บริหารระดับสูง ไม่ว่าจะเป็นด้านการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ การจัดสรรอัตรากำลังคน ตลอดจนงบประมาณในการดำเนินการ และจัดให้มีการประเมินผล ควบคุม กำกับ และติดตามผลให้มีการปฏิบัติงานนี้เทศภายในอย่างจริงจังและต่อเนื่องต่อไป

1.2 ที่ควรปฏิบัติ ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า การปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่าอยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบเช่นกัน

ผลการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำเนียร กุณาศล (จำเนียร กุณาศล 2521 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการจัดอาคารสถานที่ ด้านสื่อการเรียนการสอน และในด้านการประเมินผล อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริณญา รอดแก้ว (ปริณญา รอดแก้ว 2529 : 104) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่า อยู่ในระดับมากทุกองค์ประกอบเช่นกัน

จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวม และรายองค์ประกอบสอดคล้องกันว่า ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศภายใน มากกว่าปฏิบัติอยู่แล้วในทุก ๆ เรื่อง ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ มองเห็นว่าในการจัดการศึกษา ในปัจจุบันนี้จะต้องจกัให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น เพราะว่าจะต้องบริหารงานให้เป็นไปตามโครงการเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษา ที่มุ่งเน้นยกระดับคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตาม เป้าหมายของหลักสูตร และเพื่อให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 7-8) ที่ได้กำหนดแผนด้านบริหารและสนับสนุน ให้มีการนิเทศและติดตามผลโดยผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและทุกสัปดาห์ และยังสอดคล้องกับ ทัศนะของ สิปปนนท์ เกตุทัต (สิปปนนท์ เกตุทัต 2518 : 132) ที่ว่า การนิเทศการศึกษาเป็น เครื่องมืออย่างหนึ่งในหลายอย่างที่จะต้องใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และเพื่อให้การจัดการเรียน การสอนเป็นไปตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างแท้จริง การนิเทศการศึกษาต้องเน้นที่การนิเทศภายใน นอกจากนี้ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ 2524 : 67) ยังได้กล่าวถึงความจำเป็น ในการนิเทศภายในไว้ดังนี้คือ การนิเทศภายในเป็นการส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอนพัฒนาทางด้าน วิชาการ การนิเทศจะช่วยจำแนกคุณภาพของครู ช่วยให้รู้ถึงความต้องการและปัญหาต่าง ๆ ของครู การนิเทศภายในสามารถกระตุ้นแนะนำทางความคิดใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นกับครู ตลอดจนการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของคณะครู จึงน่าจะดีกว่าถ้าตัวผู้บริหารโรงเรียนเองและบุคลากรภายในโรงเรียน ได้ให้ความร่วมมือกันจัดให้มีการนิเทศภายในทั้งทางตรงและทางอ้อม หรือเป็นรายบุคคลและนิเทศเป็น รายกลุ่ม ซึ่ง สุนทร ไคลมี (สุนทร ไคลมี 2527 : บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัยสภาพการจัด การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี สนับสนุน ไว้ว่า การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนนั้น จะต้องปฏิบัติให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการหรือการเรียนการสอนภายในโรงเรียนโดยตรง งานด้านการพัฒนาครูภายในโรงเรียน และงานสนับสนุนและบริการด้านการเรียนการสอน และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

จึงน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ให้อยู่ใน ระดับที่สูงขึ้น ถ้าสามารถที่จะจัดสรรงบประมาณสนับสนุนในการนี้เทศภายใน เช่น งบประมาณการ จัดซื้อเอกสารตำราทางวิชาการ งบประมาณในการจัดอบรมสัมมนาภายในโรงเรียน ส่งเสริมให้ ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษาต่อหรือหาความรู้เพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น และส่งเสริมให้กลุ่มโรงเรียนและ โรงเรียนได้ร่วมกันจัดการนี้เทศภายใน ซึ่งอาจทำตามข้อเสนอแนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ที่เสนอไว้ในแบบสอบถามปลายเปิด เช่น ควรสนับสนุนให้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและจัดให้มีเอกสาร ทางการศึกษาที่ทันสมัยแก่ครู จัดสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีศูนย์บริการ หลักสูตรชั้นในระดับโรงเรียนหรือกลุ่มโรงเรียน และควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ คั้งที่ เนกเลย์ และอีแวนส์ (Neagley and Evans 1957 อ้างจาก วิจิตร ตรีสะอ้าน 2525 : 42-43) ได้กล่าวไว้ว่า งานนี้เทศภายในเป็นงานด้านหนึ่งในงานหลักของการบริหารของ โรงเรียน ซึ่งการนี้เทศการศึกษาจะประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายได้นั้น ต้องอาศัยปัจจัยพื้นฐานคือ บุคลากรจะต้องเป็นบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีอำนาจเพียงพอต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายใน มีงบประมาณสนับสนุนเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นในการปฏิบัติงานนี้เทศภายในโรงเรียน มีวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกตามความต้องการจำเป็นตามโครงการ หรือแผนปฏิบัติงานนี้เทศ ภายใน ในปริมาณที่เพียงพอและทันต่อเหตุการณ์ และประการสุดท้ายต้องมีระบบการจัดการนี้เทศใน ลักษณะที่เป็นกระบวนการขั้นตอนเหมาะสมกับสภาพโรงเรียน ในอันที่จะทำให้การปฏิบัติงานนี้เทศ ภายในโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีความแตกต่างด้านวัยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร ต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติปรากฏว่า

2.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านวัยวุฒิ

2.1.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้านของการปฏิบัติงาน นี้เทศภายในก็พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเช่นกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ผลงานวิจัยนี้ชี้ชัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 70) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประดิษฐ์ ะสีตานนท์ (ประดิษฐ์ ะสีตานนท์ 2528 : 53-54) ที่ศึกษาพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีวัยวุฒิต่างกันบริหารงานด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจํักบุคลากร การอำนวยการ และการประสานงาน ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ ปริณูตา รอดแก้ว (ปริณูตา รอดแก้ว 2529 : 111) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 45 ปี กับ 45 ปีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนเหมือนกัน ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ น่าจะมีสาเหตุมาจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12) ได้กำหนดแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน และการพัฒนาบุคลากร โดยเน้นการพัฒนาทั้งครูผู้สอนและผู้บริหาร โดยเฉพาะผู้บริหารจะได้รับการพัฒนาทุกคนอย่างทั่วถึง การเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารจะต้องผ่านการฝึกอบรมก่อน และที่สำคัญในปัจจุบันนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้ส่งคู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้ทุกโรงเรียน เพื่อให้ผู้บริหารได้ศึกษาเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในงาน ขอบข่ายงาน การวางแผน นอกจากนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยังกำหนดนโยบายเร่งรัดคุณภาพการศึกษา โดยให้ศึกษาพิเศษที่ระดับจังหวัดและระดับอำเภอได้ควบคุม กำกับ และติดตามผลด้วย ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารโรงเรียนทุกคนจึงได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เพราะการจัดให้มีการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา หรือการเผยแพร่ความรู้ทางเอกสาร คู่มือปฏิบัติงาน จะทำให้ผู้บริหารสามารถที่จะปฏิบัติงานนิเทศภายในด้วยความมั่นใจ ซึ่งหมายถึงระดับการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน ดังนั้นความแตกต่างระหว่างวัยวุฒิไม่ส่งผลต่อระดับการปฏิบัติงานแต่อย่างใด

จึงน่าจะเป็นผลดีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าผู้บริหารหรือศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอหรือจังหวัด ส่งเสริมการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนด้วยการจัดอบรม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ เผยแพร่ความรู้ทางเอกสาร และการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อควรให้กระทำโดยทั่วถึง ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงวุฒิของผู้บริหารโรงเรียน เพราะวุฒิไม่เป็นตัวแปรที่ทำให้ระดับการปฏิบัติงานแตกต่างกัน

2.1.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ปรากฏว่า การปฏิบัติงานนิเทศด้านเกี่ยวกับตัวครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการเรียนการสอนและด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนองค์ประกอบอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวุฒิต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 70) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ ศรีวรรณชาติ (อรุณ ศรีวรรณชาติ 2529 : 83) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีชวัญในการปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ประคิษฐ์ ระสิตานนท์ (ประคิษฐ์ ระสิตานนท์ 2528 : 47-54) ที่ศึกษาพบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีวุฒิต่างกัน บริหารงานไม่แตกต่างกันและยังขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ ปริญญา รอดแก้ว (ปริญญา รอดแก้ว 2529 : 112) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี เป็นวัยที่กำลังทำงาน สภาพร่างกายและจิตใจพร้อมกว่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง ส่วนผู้บริหารโรงเรียนที่มีวัยวุฒิตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไปนั้น นวลศิริ เปาวโรหิตย์ จันทมาศ ปรัชยานุช และ อรทัย ชื่นมณุษย์ (นวลศิริ เปาวโรหิตย์ จันทมาศ ปรัชยานุช และ อรทัย ชื่นมณุษย์ 2520 : 290) ได้อธิบายว่า เป็นวัยที่ปรับตัวมาก เพราะอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะเข้าสู่วัยชรา จึงเริ่มแสวงหาความมั่นคง จากเหตุผลดังกล่าวนี้จะเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี และ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ แตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์กว่า ถ้าสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด หรือสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เน้นในเรื่องการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะครูควบคู่กันไปกับการควบคุม กำกับ นิเทศ และติดตามผลแต่เพียงอย่างเดียว นอกจากนี้จะมุ่งประสิทธิภาพของงานแล้ว ควรที่จะเน้นถึงแนวทางแห่งความก้าวหน้าของบุคลากรด้วย เช่น กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบอย่างยุติธรรมและมีระบบ มีการประกาศเกียรติคุณและเชิดชูให้ปรากฏอย่างจริงจัง รวมทั้งการจัดสรรงบประมาณค่าตอบแทนและรางวัลต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเป็นธรรม

2.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านคุณวุฒิ

2.2.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกัน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : 67) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย

(สมมาตร แก้วลาย 2528 : 68) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญญา รอดแก้ว (ปริญญา รอดแก้ว 2529 : 106) ได้พบอีกว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไรไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงาน นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมและรายองค์ประกอบไม่แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจากผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่างกันดังกล่าว ประเมินการปฏิบัติงานของตนใน ฐานะที่มีบทบาทและความรับผิดชอบอย่างเดียวกัน ทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันดังนี้ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ 2527 : 117) กล่าวว่า การรับรู้โดยบุคคลที่ไม่แตกต่างกันย่อมไม่แตกต่างกันและสาเหตุอีกประการหนึ่ง การพัฒนาคุณวุฒิของผู้บริหารโรงเรียนในปัจจุบัน กระทำได้ไม่ยากนัก โดยสามารถศึกษาหาความรู้ได้ทั้งในและนอกระบบ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี บางคนอาจกำลัง ศึกษาในระดับปริญญาตรีตามหลักสูตรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หรือ โครงการอบรมครู และ บุคลากรทางการศึกษาของวิทยาลัยครูก็ได้ นอกจากนี้การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาแห่งชาติในปัจจุบันได้กำหนดนโยบายในการเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษา และปรับปรุง ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียน โดยมุ่งเน้นที่จะพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง สำนักงานโครงการรับ ความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12-13) ได้กำหนดแนวทางในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา ดังนี้คือ ประการแรกศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาอย่างละเอียด รอบคอบ เป็นระบบ ชัดเจน ประการที่สอง มีการใช้สื่อประสมใน การฝึกอบรม ซึ่งช่วยให้ผู้เข้ารับการศึกษาสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือกลุ่มของตนเอง เช่น

วดีโอ สไลด์ วิทิว เป็นต้น และประการสุดท้าย การพัฒนาผู้บริหาร จะมีกรอบผู้บริหารทุกคน เพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน การพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนจะส่งผลไปถึงการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการประถมศึกษา ผลการเปรียบเทียบที่ชนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิต่างกัน จึงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติดังกล่าว

จึงน่าจะประสพผลดีกว่า ถ้าผู้บริหารระดับสูงหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติงานนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงยิ่งขึ้น ด้วยการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ศึกษาต่ออย่างน้อยระดับปริญญาตรี หรือระดับที่สูงกว่า หรือจัดโครงการอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนโดยการขอความร่วมมือจากอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากมหาวิทยาลัยใกล้เคียง มาให้ความรู้ความเข้าใจ หรืออาจจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน แจกจ่ายให้ผู้บริหารโรงเรียนอย่างทั่วถึง

2.2.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีที่ชนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน ก็พบว่า มีที่ชนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยครั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ ต่อตระกูล (ประจวบ ต่อตระกูล 2519 : 47) ที่พบว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันมีความคาดหวังในเรื่องบทบาทการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : 67) ที่พบว่า ที่ชนะของครูที่มีคุณวุฒิต่างกันต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกับงานวิจัยของ ประดิษฐ์ ระสีตานนท์ (ประดิษฐ์ ระสีตานนท์ 2528 : 53) ที่พบว่า ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส ที่มีคุณวุฒิต่างกัน บริหารงานด้านการวางแผนและการงบประมาณไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญา รอดแก้ว (ปริญา รอดแก้ว 2529 : 108) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงาน
นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
น่าจะมีสาเหตุมาจาก การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนนั้น เป็นที่ยอมรับว่าเป็นหน้าที่
ของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องกระทำ ซึ่ง ชารี มณีศรี (ชารี มณีศรี 2524 : 119) กล่าวว่า
ผู้ที่เข้าใจปัญหาของครูและช่วยเหลือครูได้ดีที่สุด ก็ผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องทำ
หน้าที่บริหารโดยนิตินัย และโดยพฤตินัย จะต้องปฏิบัติงานนิเทศไปพร้อมกันด้วย และเหตุผลที่สำคัญ
อีกประการหนึ่งที่ทำให้ทัศนะของผู้บริหารโรงเรียน ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความเห็นไม่แตกต่างกันคือ
ในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประ
ถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : คำนำ) เห็นว่า วิธีการที่ดีที่สุดที่จะพัฒนาผู้บริหารให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ
เท่าเทียมกัน คือการจัดทำแผนงาน โครงการ รวมทั้งคู่มือการบริหารโรงเรียนแจกจ่ายอย่างทั่วถึง
นอกจากนั้น สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 4) ได้จัดทำหนังสือคู่มือชุดฝึกอบรม
ตนเอง เรื่องการจัดการนิเทศภายใน ซึ่งใช้อบรมผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศไปแล้ว ตั้งแต่ปีการ
ศึกษา 2528 และยังได้ติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผู้
บริหารโรงเรียนมีความรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนสำคัญในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ซึ่ง ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์
(ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ 2525 : 6) ได้กล่าวสนับสนุนไว้ว่า เมื่อบุคลากรมีความรู้สึกว่าคุณเองมี
ความสำคัญในการปฏิบัติงาน เขาย่อมที่จะทำงานด้วยความมั่นใจสูง และเป็นที่เชื่อมั่นได้ว่าเขามี
ความปรารถนาที่จะทำอีกต่อไป ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประ
ถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีความเห็นเหมือนกันว่า
ผู้บริหารโรงเรียนควรปฏิบัติงานนิเทศภายในอยู่ในระดับสูงและไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะประสพผลดีกว่า ถ้าสำนักงานการประถมศึกษาทั้งในระดับอำเภอ จังหวัด และประเทศ
ตลอดถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ส่งเสริมให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ใน
ระดับที่มากยิ่งขึ้น ตามผลการวิจัยที่พบว่า ควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยไม่ต้องคำนึงถึงคุณวุฒิของ
ผู้บริหาร ซึ่งอาจทำได้โดยควบคุม กำกับ ติดตามให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติภารกิจนี้อย่าง

จริงจังและต่อเนื่อง ซึ่งมีข้อเสนอแนะในแบบสอบถามปลายเปิดไว้น่าสนใจดังนี้คือ ผู้บริหารจะต้องฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารณในด้านการสอนและหลักสูตรเป็นอย่างดี เพื่อให้สามารถนิเทศ หรือเป็นที่ปรึกษาที่ค้ำแก่ครูได้นิเทศ ควบคุมให้ครูสอนเต็มเวลา เต็มความสามารถและเต็มหลักสูตร รวมทั้งการจัดทำหลักสูตรพฤติกรรมของครู เพื่อที่จะนิเทศได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของครู

2.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประสพการณ์ในการเป็นผู้บริหาร

2.3.1 ที่ปฏิบัติจริง ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ต่ำกว่า 12 ปี กับตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จำลอง ยาห้องกาศ (จำลอง ยาห้องกาศ 2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ในตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลกแตกต่างกัน และขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 97) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับ 12 ปีขึ้นไป มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานบริหารของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อรุณ ศรีวรรณชาติ (อรุณ ศรีวรรณชาติ 2529 : 93) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสพการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี กับ 10 ปีขึ้นไป มีระดับขวัญในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญญา รอดแก้ว (ปริญญา รอดแก้ว 2529 : 116) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสพการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดนครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับ 12 ปีขึ้นไป
มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน แม้จะสืบเนื่องมาจาก
ปัจจุบันนี้ในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนจะต้องผ่านการสอบคัดเลือก และผ่านการอบรม
ผู้บริหาร จากสถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมาก่อน และเป็นที่น่า
ภูมิใจว่าในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดให้มีการฝึกอบรมผู้
บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ
ครู (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู 2526 : 23) ได้กำหนดมาตรฐานสำหรับตำแหน่ง
ผู้บริหารโรงเรียนชั้น โดยกำหนดให้ผู้ที่จะเข้าสู่ตำแหน่งดังกล่าว จะต้องมีความรู้ความสามารถ
ปริญญาตรี จึงทำให้ผู้บริหารที่เข้าสู่ตำแหน่งใหม่ แม้จะมีประสบการณ์โดยแต่สามารถทำงานได้
ด้วยความมั่นใจ และอาศัยหลักวิชาที่เรียนมาได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้น ประสบการณ์ในตำแหน่ง
ผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน จึงไม่ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานนิเทศภายในแตกต่างกัน

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าหากจะ
ได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมกันปรึกษาหารือ ส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในระดับกลุ่ม
โรงเรียน จัดให้มีการสัมมนาเกี่ยวกับปัญหาการนิเทศภายใน และปัญหาในการจัดการเรียนการ
สอนร่วมกัน ทั้งนี้สามารถที่จะนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติได้โดยให้คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนกำหนด
นโยบาย และแผนงานเกี่ยวกับการนิเทศภายในไว้อย่างชัดเจน และร่วมมือกันปฏิบัติ ตลอดจน
ช่วยกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นร่วมกัน ผู้ที่มีประสบการณ์น้อยก็จะได้รับการช่วยเหลือจากผู้ที่มีประสบการณ์
มากกว่า ความแตกต่างในด้านประสบการณ์จึงไม่ใช่อุปสรรคในการทำงานร่วมกัน และเชื่อมั่น
ว่ามีความเป็นไปได้สูงมากหากศึกษานิเทศก์อำเภอได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ
พ.ศ. 2524 ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ข้อ 3 ที่
กำหนดให้ศึกษานิเทศก์อำเภอ สนับสนุนส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในระดับโรงเรียนและกลุ่ม
โรงเรียนได้

2.3.2 ที่ควรปฏิบัติ ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 12 ปี กับตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ ก็พบว่ามีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : 67) ที่พบว่า การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารที่มีอายุราชการต่างกัน ไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประดิษฐา รอดแก้ว (ประดิษฐา รอดแก้ว 2529 : 120) ที่ศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ ในตำแหน่งผู้บริหารต่างกัน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหารต่ำกว่า 12 ปี กับตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกัน ที่ควรปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนประถมศึกษาทุกโรงเรียนในปัจจุบันนี้ ต่างก็มีความปรารถนาที่จะพัฒนาโรงเรียนของตนเองให้เป็นไปตามนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และเป็นไปตามความพอใจของชุมชน เมื่อการนี้แตกต่างกัน เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างหนึ่ง ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มประสบการณ์จึงมีความเห็นสอดคล้องกัน ต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันภายในของผู้บริหารโรงเรียน ว่าควรปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และไม่แตกต่างกันอีกประการหนึ่งเพราะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2526 : 15) ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดบริหารโรงเรียนตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพสูงขึ้น โดยปรับปรุงคุณภาพบุคลากรโดยใช้วิธีการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา สนับสนุนให้ศึกษาต่อ จัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ ทั้งการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้แก่ผู้บริหารทุกระดับ การดำเนินงานดังกล่าวทำให้ผู้บริหารโรงเรียนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพและความสามารถของตนเองเท่าเทียมกัน จึงเป็นแรงจูงใจให้เขามุ่งมั่นที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

วิธีการดำเนินงานให้มีคุณภาพ ดังนั้นประสบการณ์ในตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนต่างกัน จึงไม่ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนปฏิบัติงานนิเทศภายในแตกต่างกัน

จึงเป็นที่น่าสนใจว่า ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช มีความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกันไม่ว่าจะมีประสบการณ์มากหรือน้อย จึงสมควรที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในให้อยู่ในระดับที่น่าพอใจกว่านี้ ทั้งนี้อาจนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติได้โดยวิธีการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ควบคุม กำกับ ให้มีการวางแผนงานการนิเทศภายในอย่างเป็นกระบวนการ และขั้นตอน และกระตุ้นให้มีการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างจริงจัง

3. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีความแตกต่างด้านเพศ วิทยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์ ทั้งที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ปรากฏว่า

3.1 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านเพศ

3.1.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีเพศชายกับเพศหญิง มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่ามีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปราโมทย์ จิตบรรจง (ปราโมทย์ จิตบรรจง 2522 : 67) ที่พบว่า ทัศนะของครูที่มีต่อพฤติกรรมการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง ครูเพศชายและเพศหญิงมีความเห็นไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 99) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ด้านการบริหารบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่า แม้ครูจะมีเพศต่างกันแต่ตามระเบียบข้าราชการครูแล้ว จะมีสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ในการปฏิบัติงานได้เท่าเทียมกัน มีสิทธิที่จะศึกษาเกินกว่าให้เท่าเทียมกัน ซึ่งตรงกับทัศนะของ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (เอกชัย กี่สุขพันธ์ 2527 : 30) ที่สนับสนุนไว้ว่า ในโลกยุคปัจจุบันนี้ความแตกต่างในเรื่องเพศไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารงาน ทั้งนี้เพราะมี เทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยให้ทุกคนทำงานได้เท่าเทียมกัน

จึงน่าจะประสพผลดีกว่า ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน ศึกษาพฤติกรรมปัญหาและความต้องการของครูอย่างแท้จริง และสามารถที่จะช่วยเหลือครูได้ในทุกโอกาส ซึ่งมีข้อเสนอแนะของครูอาจารย์จากแบบสอบถามหลายเปิดที่น่าสนใจ ได้แก่ ควรให้คำปรึกษาที่แก่ครูทั้งในด้านวิชาการและปัญหาส่วนตัว และยอมรับความคิดเห็นของครู ควรจัดทำหลักฐานพฤติกรรมของครู เพื่อที่จะนิเทศได้ตรงกับปัญหาและความต้องการของครู ควรส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลาย ๆ แบบ ตลอดจนการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ และควรจัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะ ๆ อย่างมีหลักการ เพื่อนำผลนั้นมาใช้ในการปรับปรุงให้ดีกว่า

3.1.2 ที่สำรวจปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีเพศชาย กับเพศหญิง มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมที่ควรปฏิบัติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประจวบ ต่อตระกูล (ประจวบ ต่อตระกูล 2519 : บทคัดย่อ) พบว่า บทบาทการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตามทัศนะของครูอาจารย์ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด แต่ขัดแย้งกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย ที่พบว่า ครูประจำการที่เป็นเพศชาย และเพศหญิง มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าครูอาจารย์ ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเดียวกัน ย่อมได้รับผลจากการบริหารที่เหมือนกัน ย่อม ทำให้ความคิดเห็นของครูอาจารย์ ทั้งเพศชาย และเพศหญิงไม่แตกต่างกัน ประกอบกับในปัจจุบันนี้ ครูอาจารย์ทั้งสองเพศมีลักษณะเท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะ เป็นในด้านปริมาณหรือคุณภาพ ซึ่ง เอกชัย กี่สุขพันธ์ (เอกชัย กี่สุขพันธ์ 2527 : 30) ได้กล่าวสนับสนุนไว้ว่า ในโลกยุคปัจจุบันนี้ความ แตกต่างในเรื่องเพศ ไม่เป็นอุปสรรคในการบริหารงาน ทั้งนี้เพราะมีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้ทุกคน ทำงานได้เท่าเทียมกัน

จึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน เมื่อได้ทราบว่า ครูอาจารย์ที่มีเพศชายและเพศหญิง มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ที่ควรปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก และไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจทำได้โดย ผู้บริหารจะต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่คณะครู ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ และจัดครูไปดูงานการเรียนการสอนของโรงเรียน อื่น ๆ ด้วย เมื่อครูอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายใน มีขวัญและกำลังใจใน การทำงาน ครูอาจารย์ก็ย่อมที่จะให้ความร่วมมือและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

3.2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านวัยวุฒิ

3.2.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อ การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง สถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติใน ทุกด้านเช่นกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ ชัดแจ้งกับผลงานวิจัยของ ปราโมทย์ จิตบรรจง (ปราโมทย์ จิตบรรจง 2522 : 66) พบว่า ทัศนะของครูอาจารย์ต่อพฤติกรรมการบริหารของ ครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ที่มีวัยวุฒิต่างกัน มีทัศนะแตกต่าง กันและเช่นเดียวกัน สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 101) พบอีกด้วยว่า ครูประจำการที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับครูประจำการที่มีวัยวุฒิ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการ

ปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้รับการฝึกอบรม ประชุมสัมมนาอยู่เสมอ นอกจากนั้นในปัจจุบัน สำนักงานโครงการรับความช่วยเหลือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12) ยังได้จัดทำคู่มือชุดฝึกอบรมตนเอง จำนวน 20 เล่ม แจกให้ครูอย่างทั่วถึง เพื่อให้ฝึกอบรมด้วยตนเอง และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอจะติดตามผลเป็นระยะ ๆ จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูอาจารย์ที่มีอายุต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

จึงน่าจะคิดว่า ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารในระดับสูงได้ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ในสังกัดทุกระดับอายุ ได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยเฉพาะผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความใกล้ชิดกับครูอาจารย์มากที่สุด ย่อมเข้าใจปัญหาและความต้องการของครูอาจารย์เป็นอย่างดี ซึ่งสามารถนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติได้ ตามข้อเสนอแนะของครูอาจารย์ในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน จากแบบสอบถามปลายเปิดครั้งนี้คือ ควรให้คำปรึกษาที่ดีแก่ครูทั้งในด้านการวิชาการและปัญหาส่วนตัว ควรสังเกตการสอนในห้องเรียนเป็นระยะ ๆ ควรส่งเสริมให้ครูนำหลักสูตรมาใช้ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและผู้เรียน ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความต้องการของครู

3.2.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี กับอายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ชัดแจ้งกับสมมติฐานที่วางไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ในด้านการปฏิบัติงานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู และด้านการเรียนการสอน มีทัศนะแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ชัดแจ้งกับสมมติฐานที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญา รอดแก้ว (ปริญา รอดแก้ว 2529 : 112) ที่พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่มีวัยวุฒิต่างกัน ปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ แต่ชัดเจนกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 101) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ควรปฏิบัติไม่แตกต่างกัน อาจจะเป็นเพราะว่าการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในปัจจุบันนี้ มีการจัดโครงสร้างการบริหารในรูปคณะกรรมการ โดยเฉพาะระดับใกล้ชิดกับโรงเรียนคือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ซึ่งมีผู้บริหารโรงเรียนทุกคนเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง คณะกรรมการที่มาจากการเลือกตั้งผู้แทนข้าราชการครู โดยมีประธานคณะกรรมการกลุ่มเป็นหัวหน้าในการบริหารงาน การทำงานในระดับนี้จึงช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ร่วมกันทำงาน ร่วมกันตัดสินใจ ลักษณะของความคิดเห็นในการบริหารงานจึงมีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน จึงทำให้ครูอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ที่ควรปฏิบัติโดยส่วนรวมไม่แตกต่างกัน

เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ด้านการปฏิบัติงานนิเทศเกี่ยวกับตัวครู และด้านการเรียนการสอน ปรากฏว่า ครูอาจารย์ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้จะเป็นเพราะว่า ครูอาจารย์มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศในด้านนี้ไม่สอดคล้องกับด้านอื่น ๆ ทั้งนี้เพราะครูอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ย่อมมีสภาพร่างกายและจิตใจที่พร้อมกว่า มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สูง กล้าเสี่ยง มีความคิดริเริ่มในการทำงาน (พรณี ชูทัย 2522 : 11) ส่วนครูอาจารย์ที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไปนั้น นวลศิริ เปาวโรหิตย์

จินตมาศ ปรัชยานุช และ อรทัย ชื่นมนุชย์ (นวลศิริ เปาวโรหิตย์ จินตมาศ ปรัชยานุช และ อรทัย ชื่นมนุชย์ 2520 : 290) ให้อธิบายว่า เป็นวัยที่เริ่มปรับตัวมากเพราะอยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อที่จะเข้าสู่วัยชรา จึงมีแนวความคิดที่จะแสวงหาความมั่นคง จากเหตุผลดังกล่าวจึงอาจมีส่วนที่จะทำให้ทัศนคติของครูอาจารย์ ที่มีวัยวุฒิต่ำกว่า 35 ปี กับตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป มีต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติในด้านเกี่ยวกับตัวครูและด้านการเรียนการสอนแตกต่างกัน

น่าจะเป็นประโยชน์กว่า ถ้าหากผู้บริหารระดับสูง และผู้ที่เกี่ยวข้องได้มองเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานนี้แก่ผู้บริหารโรงเรียน โดยส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศการศึกษา และให้ความสำคัญถึงปัญหาและความต้องการของครูในเรื่องที่จะต้องนิเทศ ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดโครงการอบรมระยะสั้น ให้ครูอาจารย์และผู้บริหารโรงเรียน หรือจัดประชุมสัมมนาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูอาจารย์ เพื่อแก้ปัญหาร่วมกันในการปฏิบัติงานนี้แก่ผู้บริหารโรงเรียน

3.3 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านคุณวุฒิ

3.3.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนี้แก่ผู้บริหาร โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่า มีทัศนคติแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : 67) ที่พบว่า ทัศนคติของครูที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ไม่แตกต่างกันเช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 68) ได้พบอีกว่า ครูประจำการ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ ที่มีคุณวุฒิต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ปริญญา รอดแก้ว (ปริญญา รอดแก้ว 2529 : 106) พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศ ภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริง โดยส่วนรวมและเป็นรายองค์ประกอบ ไม่แตกต่างกัน น่าจะมีสาเหตุมาจาก ในปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12) ได้มีโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษา โดยมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2528 ได้จัดทำคู่มือชุดฝึกอบรมตนเอง จำนวน 20 เล่ม แจกให้ครูได้ ศึกษาอย่างทั่วถึง จึงทำให้ครูอาจารย์มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี คุณวุฒิของครูอาจารย์ที่ ต่างกัน จึงไม่มีผลต่อทัศนะที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

จึงน่าจะประสมผลดีกว่า ถ้าจะพัฒนาส่งเสริมครูอาจารย์ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ งานนิเทศภายในไปพร้อม ๆ กับผู้บริหารโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนเองก็ควรที่จะเปิดโอกาส ให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียนด้วย

3.3.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มี ทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่าทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้ และขัดแย้งกับผลงานวิจัย ของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2525 : 99) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีคุณวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีความเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่สอดคล้อง กับผลงานวิจัยของ ปราโมทย์ จิตบรรจง (ปราโมทย์ จิตบรรจง 2522 : 67) ที่ศึกษาทัศนะ ของครูที่มีต่อพฤติกรรมบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพัทลุง และผลการวิจัยของ จำลอง ยาห้องภาค (จำลอง ยาห้องภาค 2524 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษา การบริหารงานทางวิชาการของครูใหญ่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และพึงประสงค์ในทัศนะของครูใหญ่และ ครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ซึ่งพบว่าครูที่มีคุณวุฒิต่างกันมี ความคิดเห็นไม่แตกต่างกันเช่นกัน

จากผลการวิจัยนี้แสดงว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี กับตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมและเป็นรายองค์ประกอบ ที่ควรปฏิบัติไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะว่าการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน เป็นภารกิจที่ไม่ยากที่ผู้บริหารจะทำความเข้าใจให้แก่ครู ตลอดจนถึงขั้นลงนโยบายและวัตถุประสงค์ได้อย่างชัดเจนประกอบกับ หลักการนิเทศการศึกษาโดยทั่วไป ซึ่ง ชาร์ลี มณีศรี (ชาร์ลี มณีศรี 2524 : 86) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศจะต้องเป็นกระบวนการแห่งความร่วมมือ หมายถึงว่าในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนจริง ๆ แล้ว ผู้บริหารโรงเรียนไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงคนเดียว แต่ต้องอาศัยความร่วมมือจากคณะครู หรืออาจจะให้คณะครูนิเทศกันเองก็ได้ ครูที่มีประสบการณ์มากก็จะช่วยเหลือครูที่มีประสบการณ์น้อย นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 80) ยังได้เห็นถึงการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ว่าจะต้องทำตามกระบวนการและมีแผนงาน เพื่อให้บุคลากรมีความเข้าใจร่วมกัน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดทำเอกสารและตำราแจกแก่ครูอาจารย์ทุกโรงเรียน ฉะนั้นถึงแม้ว่าครูอาจารย์จะมีคุณวุฒิต่างกันก็ตาม แต่ความคิดเห็นก็ไม่แตกต่างกันอย่างใด

จึงน่าจะเป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าหากผู้บริหารโรงเรียนได้เปิดโอกาสให้คณะครูได้มีส่วนร่วมในการนิเทศ หรือมอบให้คนใดคนหนึ่งที่มีความเชี่ยวชาญหรือจัดตั้งเป็นคณะทำงานขึ้นเฉพาะ เพื่อให้ครูได้นิเทศกันเองภายในโรงเรียนให้มากที่สุด นอกจากนั้น เพื่อให้ครูได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้เท่าเทียมกันและมากที่สุด ควรที่จะส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ศึกษาต่อ ส่งเข้าร่วมอบรมสัมมนา ตลอดจนพาคณะครูไปดูงานการเรียนการสอนในโรงเรียนอื่น ๆ บ้าง

3.4 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างด้านประสบการณ์ในการเป็นครูอาจารย์

3.4.1 ที่ปฏิบัติจริง ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับ ประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายองค์ประกอบ ก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ผลการวิจัยนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่วางไว้

แต่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมพงษ์ ตรีเขต (สมพงษ์ ตรีเขต 2523 : 41-43) ที่ศึกษากระบวนการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าครูใหญ่ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่างกัน บริหารงานด้านการจัดองค์การแตกต่างกัน ผลงานวิจัยของ โชคชัย ไกรนรา (โชคชัย ไกรนรา 2525 : 67) พบเช่นเดียวกันว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามที่ทัศนะของครูที่มีอายุราชการต่างกัน ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 102) พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูดำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนคติต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันในของผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนรวมและเป็นรายองค์ประกอบแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้จะมีสาเหตุมาจากครูอาจารย์ในปัจจุบันได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และตามโครงสร้างการบริหารงานของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาตินั้น เปิดโอกาสให้ครูอาจารย์สามารถมีตัวแทนเข้าร่วมกำหนดนโยบายในการบริหาร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จึงทำให้ครูอาจารย์มีความมั่นใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากยิ่งขึ้น เหมือนกับที่ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2522 : 170) ให้ความเห็นว่า ในสังคมประชาธิปไตย จำเป็นจะต้องส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศของการทำงานเป็นหมู่คณะ และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะทำให้เขามีความรู้สึกว่าเขามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของหน่วยงาน และมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ประกอบกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528 : 12) ได้มีนโยบายมุ่งพัฒนาคุณภาพของการประถมศึกษา โดยปรับปรุงคุณภาพของบุคลากรทุกระดับก่อน ด้วยวิธีการฝึกอบรม ประชุมสัมมนา สนับสนุนให้ศึกษาค้นคว้า รวมถึงการจัดทำเอกสารเผยแพร่ และจัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้แก่บุคลากรทุกระดับ การดำเนินงานดังกล่าวจึงทำให้ครูอาจารย์

ได้มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเอง จากเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน

จึงนำที่จะนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติ โดยที่ผู้บริหารระดับสูง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้พยายาม ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ลาศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ให้เสนอแนะไว้ในแบบสอบถามปลายเปิดดังนี้คือ สืบค้นพบได้ครูศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และมีเอกสารใหม่ทางการศึกษารักษาการแก่ครูอย่างทั่วถึง ควรหาวิทยากรหรือผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาให้ความรู้ในการจัดการเรียนการสอน จัดให้มีการอบรมทุกกลุ่มประสบการณ์ ให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และจัดให้มีห้องสมุดขึ้นบริการแก่ครูและนักเรียน

3.4.2 ที่ควรปฏิบัติ ครูอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ โดย ส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบก็พบว่า มีทัศนะแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้านเช่นกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่วางไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ จำลอง ยาห้องกาฬ (จำลอง ยาห้องกาฬ 2524 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานด้านงานวิชาการ ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก ไม่แตกต่างกัน แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ สมมาตร แก้วลาย (สมมาตร แก้วลาย 2528 : 101) ที่พบว่า ครูประจำการที่มีประสบการณ์ปฏิบัติงานต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ครูอาจารย์สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด นครราชสีมา ที่มีประสบการณ์ในการเป็นครูต่ำกว่า 12 ปี กับประสบการณ์ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป มีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันของผู้บริหารโรงเรียน ที่ควรปฏิบัติ ทั้งโดยส่วนรวมและรายองค์ ประกอบไม่แตกต่างกัน น่าจะสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติงานนี้แตกต่างกันโรงเรียน เป็นภารกิจที่กำลัง ได้รับความสนใจ และมีการนำเข้าสู่ภาคปฏิบัติอย่างจริงจังในปัจจุบันนี้ ซึ่ง สัจจ อูทรานันท์ (สัจจ อูทรานันท์ 2529 : 218-220) ได้กล่าวว่า การนี้แตกต่างกันเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่ง ที่จะช่วยในการดำเนินการแก้ปัญหาและสนองความต้องการของโรงเรียน การนี้แตกต่างกันจึงเป็น

ที่การนิเทศภายในโรงเรียน โดยให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนิเทศ และสาเหตุประการหนึ่งที่ครูอาจารย์ ที่มีประสบการณ์ต่างกันมีทัศนะต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน คาดหวังให้ปฏิบัติอยู่ในระดับมากและไม่แตกต่างกัน ก็เพราะว่าในปัจจุบันนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2529 : 34) ได้กำหนดเป้าหมายไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2530-2534 มุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนใช้กระบวนการวางแผนในการบริหาร และส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโดยผู้บริหารโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์

จึงน่าจะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ถ้าหากการนิเทศภายในจะได้รับความสนใจ และนำไปปฏิบัติกันอย่างแพร่หลาย หากผู้บริหารการศึกษาระดับสูงได้กำหนดเป็นนโยบายสำหรับการปฏิบัติงานของโรงเรียน และในระหว่างที่ส่งเสริมเผยแพร่แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในไปสู่โรงเรียนต่าง ๆ นั้น ก็ศึกษานิเทศก์อำเภอควรจะมีบทบาทในการช่วยเหลือส่งเสริมอย่างจริงจัง และควรที่จะสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารโรงเรียนที่มีผลต่อความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ โดยส่วนรวมทั้งหมดทำให้ทราบทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ที่มีต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ว่าที่ปฏิบัติจริงมีความเห็นสอดคล้องกันว่าอยู่ในระดับปานกลาง และที่ควรปฏิบัติมีความคาดหวังสอดคล้องกันว่าควรพัฒนาปรับปรุงให้อยู่ในระดับมากยิ่งขึ้น วิทยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร และเพศ วิทยวุฒิ คุณวุฒิ และประสบการณ์ในการเป็นครู เป็นตัวแปรที่ไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนแต่อย่างใด

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรที่ผู้บริหารการศึกษาระดับสูง ได้กำหนดเป็นนโยบายสำหรับการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียนไว้ให้ชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานไปตามแนวมาตรฐานเดียวกัน
2. ควรที่ศึกษานิเทศก์ระดับอำเภอและจังหวัด จะต้องมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ และส่งเสริมอย่างจริงจัง ในการส่งเสริมและเผยแพร่แนวความคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในไปสู่โรงเรียนต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อจะกระตุ้นและเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง

3. ควรเริ่มต้นการปฏิบัติงานนิเทศภายในด้วยการตระหนัก เพื่อแก้ปัญหาคงและ/หรือสนองความต้องการของโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรทุกคนถูกฝ่ายใดเพียงถึงวางสำคัญ และให้ความร่วมมือในที่สุด

4. ควรสร้างเสริมขวัญและกำลังใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในการร่วมกันปฏิบัติงานนิเทศภายใน ทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนมีความเต็มใจและพอใจในการทำงานร่วมกัน

5. ควรจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานนิเทศ ทั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะส่งผลถึงคุณภาพการจัดการเรียนการสอนในที่สุด

6. ควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ได้ศึกษาต่อเพิ่มเติมในระดับที่สูงขึ้น หรือเข้ารับการฝึกอบรมในโครงการระยะสั้นต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ครูได้รับความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงรอบด้าน ทั้งยังเป็นการยกระดับฐานะของตนเองด้วย

7. ควรจัดให้มีห้องสมุดหรือศูนย์บริการทางวิชาการ หรือหลักสูตรในระดัปกุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ได้มีแหล่งค้นคว้าหาความรู้ เป็นการสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างได้ผลยิ่งขึ้น

8. ควรที่ผู้บริหารระดับสูงและผู้ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในเป็นไปตามความปรารถนาของผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ คือให้อยู่ในระดับมากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยการจัดสรรงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนบุคลากรให้พอเพียงต่อความต้องการจำเป็นในการนิเทศภายใน ทั้งนี้เพื่อจะให้การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน มีลักษณะการปฏิบัติงานที่เป็นไปได้สูง และส่งผลไปยังคุณภาพการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

9. ควรที่จะเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานนิเทศภายในอย่างจริงจัง ทั้งนี้เพื่อที่จะสร้างความรู้สึกร่วมกันในการทำงาน และเป็นการระดมพลังความสามารถของบุคลากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงาน

10. ควรร่วมมือกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ ในการแสวงหาความร่วมมือจากชุมชน เช่น ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และผู้เชี่ยวชาญจากชุมชน เข้ามามีส่วนช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศภายใน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาด้วย ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาคงความขาดแคลนในด้านต่าง ๆ และยังเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันมีส่วนร่วมให้แก่ชุมชนด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา เป็นระยะ ๆ เพราะการปฏิบัติงานเป็นสิ่งที่ไม่คงที่ตลอดไป อาจเปลี่ยนแปลงตามโอกาส ทั้งนี้เพื่อที่จะเปรียบเทียบและนำผลการวิจัยมาใช้ได้เหมาะสมกับเวลาและเหตุการณ์

2. ควรศึกษาการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน ในระดับเขตการศึกษา ระดับภาค หรือระดับประเทศ เพื่อจะได้ทราบการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่กว้างออกไปและจะได้เปรียบเทียบกัน

3. ควรได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศภายใน ทั้งในแง่ลึกและกว้างในด้านอื่น ๆ บ้าง เช่น กระบวนการนิเทศภายใน การวิจัยเชิงพัฒนาระบบการนิเทศภายใน พฤติกรรมผู้นิเทศ ผลของการนิเทศที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และการพัฒนาเครื่องมือวัดประสิทธิภาพหรือผลสัมฤทธิ์ของการนิเทศภายใน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจะได้้นำผลการศึกษามาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติงานนิเทศภายในได้

4. ควรได้มีการศึกษาวิจัยการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ในจังหวัดนครราชสีมา เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับที่พบจากการวิจัยครั้งนี้

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฤษฎี น้ำเพชร วิธีปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยม วิทยานิพนธ์ ค.ม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 174 หน้า อัดสำเนา

การประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช, สำนักงาน การจัดทำแผนงานวิจัยโรงเรียน เอกสารทาง

วิชาการ ฉบับที่ 4 ปีการศึกษา 2525 โรงพิมพ์วิบูลย์สาร 2525, 168 หน้า

----- การประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2527 ฝ่ายนิเทศการศึกษา

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2528, 149 หน้า อัดสำเนา

----- ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ตามหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ฝ่ายนิเทศการศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ 2526, 122 หน้า อัดสำเนา

เกษม ศิริสัมพันธ์ "จดหมายจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ" ประชาศึกษา 1. : 5

ตุลาคม 2525

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ร่วมกับกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย เอกสาร

ประกอบคำบรรยายอบรมครูใหญ่ประธานกลุ่ม ถึงกักตวงค์การบริหารส่วนจังหวัด ครั้งที่ 6 2523,

120 หน้า อัดสำเนา

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา

โรงพิมพ์คุรุสภา 2526, 248 หน้า

----- คู่มือการบริหารประถมศึกษาจังหวัด เล่มที่ 3 โรงพิมพ์คุรุสภา 2527, 86 หน้า

----- ทฤษฎีและแนวคิดในการบริหารและการนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์กรมการศาสนา 2527,

160 หน้า

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน คู่มือนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา
ศึกษา เอกสาร สปช. ที่ 45/2526 หน่วยศึกษานิเทศก์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2527, 208 หน้า

----- ผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ระดับประเทศ ปีการศึกษา 2527
เล่มที่ 2 กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2528, 136 หน้า
อัครสำเนา

----- แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ระดับก่อนประถมศึกษา
และประถมศึกษา (ฉบับร่าง) 2529, 136 หน้า อัครสำเนา

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน รายงานการสัมมนา การวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียน
ประถมศึกษา 3-5 สิงหาคม 2520 พัทยา โรงพิมพ์ทำปกเจริญผล 2521, 148 หน้า

โครงการรับความช่วยเหลือ, สำนักงาน ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา โครงการ
ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2528, 158 หน้า

จำลอง ยาทองกาต การบริหารทางวิชาการของครูใหญ่ตามที่ เป็นอยู่ในปัจจุบัน และที่พึงประสงค์
ในทัศนะของครูใหญ่และครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก
ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก 2524, 113 หน้า อัครสำเนา

จำเนียร กุณาศล ความเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการนิเทศการศึกษาของครูใหญ่โรงเรียนประถม
ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, บทคัดย่อ

ฉลอง บุญญานันต์ รายงานการวิเคราะห์ปัญหาการนิเทศการศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญ
ศึกษา 2515, 156 หน้า

ชารี มณีศรี การนิเทศการศึกษา ศิลปบรรณาการ 2524, 331 หน้า

ชาญชัย อาจันสมาจาร การนิเทศการศึกษา (เอกสารการนิเทศการศึกษา ฉบับที่ 243) หน่วย
ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู 2525, 100 หน้า

โชคชัย ไกรนรา บทบาทการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร 2525, บทคัดย่อ

ชลอ จันทรกุล บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในจังหวัดศรี
วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, 155 หน้า อักษรย่อ

ถวิล วรรณปะเก ความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน และครูประถมศึกษาเกี่ยวกับ
การนิเทศการศึกษภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
เขตการศึกษา 6 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, บทคัดย่อ

นวลศิริ เปาวโรหิตย์ จันทมาศ ปรัชยานุช และ อรทัย ชื่นมณูชัย จิตวิทยาพัฒนาการ
พิมพ์ครั้งที่ 3 มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2520, 340 หน้า

นิตยา ปรีชาหาญ การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, บทคัดย่อ

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ "ความสัมพันธ์ของการนิเทศการศึกษากับการบริหารโรงเรียน" นักบริหาร
วารสารพัฒนาหลักสูตร 13 : 48 กรกฎาคม 2521

นิภา ศรีไพโรจน์ หลักการวิจัยเบื้องต้น ศึกษาพรจำกัด 2527, 258 หน้า

นิคม ทองพิทักษ์ บทบาททางวิชาการของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดอุบลราชธานี วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, บทคัดย่อ

นิพนธ์ กินาวงศ์ หลักเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2
โรงพิมพ์พิมพ์เด่น 2523, 134 หน้า

ประจวบ ต่อตระกูล บทบาทการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอ่างทอง ตามที่ทัศนะของครูและประชาชน ปรินฎยานันท์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 51 หน้า อักสำเนา

ประติษฐ์ ระสีคานนท์ การศึกษากระบวนการบริหารของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา ปรินฎยานันท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา
 2528, 117 หน้า อักสำเนา

ปรินฎญา รอดแก้ว การศึกษางานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ปรินฎยานันท์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2529, 176 หน้า อักสำเนา

ประจวบ อุ่นเคียร การศึกษาการบริหารงานที่ปฏิบัติจริงและที่ควรปฏิบัติ ของคณะกรรมการบริหาร
งานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 3 ปรินฎยานันท์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528, 272 หน้า อักสำเนา

ประชา สิกขปัญญา การปฏิบัติจริงในการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ใน
จังหวัดสมุทรปราการ วิทยานันท์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524, บทคัดย่อ

ประหยัด ทาสิตะพันธ์ เอกสารประกอบคำบรรยายวิชานิเทศการศึกษา ระดับปริญญาโท 2528,
 6 หน้า

พนัส พันนาคินทร์ หลักการบริหารโรงเรียน สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช 2524, 363 หน้า

ปิฎกโชติ สาธิต บริหารการศึกษา ก.สการพิมพ์ 2523, 537 หน้า

ยง วัชชวัลลภ การนิเทศการศึกษา สำนักพิมพ์บัณฑิตไทย 2524, 172 หน้า

ล้วน สายยศ และอังกลา สายยศ หลักการวิจัยทางการศึกษา พิมพ์ครั้งที่ 2 ทวีกิจการพิมพ์
 2524, 287 หน้า

วิจิตร ศรีสะถ้าน และคนอื่น ๆ เอกสารการสอนชุดวิชาโดยศึกษา เล่มที่ 1 ตอนที่ 1-4 สาขา
วิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2524, 170 หน้า

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ การนิเทศการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษาระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2524, 133 หน้า อัดสำเนา

วิชัย ตะสดี สำรวจการปฏิบัติจริงในการจัดนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา ในเขต
การศึกษา 2 วิทยานิพนธ์ ค.ม.

สมาน แสงมณี "การประถมศึกษาในปีที่ 200 ของกรุงรัตนโกสินทร์" ประชาศึกษา 7 : 4-6
เมษายน 2525

โสภณ รอดทอง ปัญหาในการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายสามัญศึกษาประจำจังหวัด
วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 117 หน้า อัดสำเนา

สาย ภาคุรัตน์ หลักการนิเทศการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 187 หน้า

สันต์ ธรรมบำรุง การนิเทศการศึกษา วารุณีการพิมพ์ 2519, 220 หน้า

สุชาติ ศรีสุวรรณ การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดเลย วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, บทคัดย่อ

สวัสดิ์ นิเทศวรวิทย์ "การนิเทศศึกษากับการพัฒนาหลักสูตรสิ่งที่จะต้องทำคู่กันวันนี้" วารสารพัฒนา
หลักสูตร 12 : 25-26 กันยายน 2525

สิปปนนท์ เกตุทัต การปฏิรูปการศึกษา วัฒนาพานิช 2513, 294 หน้า

สุนีย์ เข้มมอดุลย์ การจัดการนิเทศภายในวิทยาลัยครูภาคเหนือ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 2523, 293 หน้า อัดสำเนา

สุนทร ไตลมี การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน สังกัคณาธิการประถมศึกษาจังหวัด
กาญจนบุรี วิทยานันท์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2527, บทคัดย่อ

สุภากร ราชากรกิจ เอกสารทางวิชาการหลักสูตรและการสอนระดับประถมศึกษา แผนกวิชาประถม
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, 118 หน้า อัดสำเนา

สุวิมลยา ศีร์กุล และวิจิตร ธีร์กุล เอกสารประกอบการเรียนวิชาการบริหารโรงเรียน และการ
นิเทศการศึกษา 2519, 124 หน้า อัดสำเนา

สำเร็จ มุรชัย ความคิดเห็นของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยเอ็ด
เกี่ยวกับงานด้านวิชาการ วิทยานันท์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2519, บทคัดย่อ

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ พฤติกรรมผู้นำทางการศึกษา พิมพ์ 2522, 203 หน้า

สมพงษ์ ศิริเชต กระบวนการบริหารงานของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดนครศรีธรรมราช ปรินุญานันท์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน 2523,
66 หน้า อัดสำเนา

สมบุญดี พรรณภาพ หลักเบื้องต้นการบริหารโรงเรียน บรรณกิจ 2521, 269 หน้า

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา ประมวลบทความการนิเทศการศึกษา ปี 2520 พระนครสินทวี
2520, 453 หน้า

อาจารย์ภาควิชาบริหารการศึกษา, คณะ การบริหารการนิเทศการศึกษา ภาควิชาบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2528, 226 หน้า อัดสำเนา

อาคม จันทสุนทร "การนิเทศภายในโรงเรียน" มิตรครู 1 : 36-38 กันยายน 2522

อุทัย บุญประเสริฐ และ ชโลมใจ กิ่งการวัฒน์ หลักและแนวทางในการจัดนิเทศภายในโรงเรียน
รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์ 2528, 200 หน้า

เวกซ์ลีย์ กีนส์เบิร์ก หลักการบริหารการศึกษาทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 2 ออกรุ่นถือการพิมพ์ 2527,
236 หน้า

อรุณ ศรีวรรณชาติ ขวัญของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครราชสีมา ปริญญาโท กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา 2529, 107 หน้า
อำนวยการ

Barr A.S, Burton W.H. and Burckner L.U. Supervision. New York, Appleton-Century-Croft, 1947. 210 p.

Best John W. Research in Education. 3rd, ed. New Jersey, Prentice Hall, Inc., 1977. 210 p.

Brown Royal Thomas, "Changing Roles and Responsibilities of the Elementary School Principals," 1974. Dissertation Abstracts International.

Briggs T.H. and Sustman Joseph. Improving Instruction through Supervision New York, McMillan, 1952. 410 p.

Bartley John A. Supervision as Human Relations Boston. Boston, Co., 1955. 212 p.

Bruner, Jerome S. Toward Theory of Instruction. Cambridge Massachusette, The Bellknap of Harvard University, 1966. 748 p.

Douglass H.R. & Others. Democratic Supervision in Secondary School. Boston Houghton Mifflin, 1961. 228 p.

Elsbree, Willard S.; McNally, Harold J. and Wynn, Richard. Elementary School Administration and Supervision. New York, American Book Company, 1967. 483 p.

Erikson, Carl W.H.. Administering Instructional Media Programs. New York, The McMillan Company, 1968. 487 p.

Jeran Daniel, "Role Expectation of Elementary School Supervisors in Open Space Schools which Emphasize Team Teaching and Individualized Instruction. 1975. Dissertation Abstracts International.

McKeon C. Robert and Mill H.H. The Supervisor Delhi, Prentice - Hall, 1955. 454 p.

Marks, Jane R., Stoops, Emery., and Stoops Joice King. Handbook of Educational Supervision. A Guide for the Practitioner, Boston, Allyn and Bacon Inc., 1971. 507 p.

Wiles Kimball : Supervision for Better Schools. New Jersey, Prentice - Hall, Inc., 1967. 343 p.

Wayne Bullis Elmer, "Perception of Elementary School Concerning Their Role in Supervision," 1980. Dissertation Abstracts International.

Yeager William A. Administration and the Teacher. New York, Harper & Rows, 1954. 378 p.

ภาคผนวก

ที่ ทม 1018(6)/756

กรุงเทพ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

อ. เมือง จ. สงขลา 90000

2 ตุลาคม 2529

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

บัณฑิตวิทยาลัยขอรับรองว่า นายชินวรณ์ บุญเกียรติ เป็นนิสิตระดับปริญญาโทวิชาเอก
การบริหารการศึกษา ชั้นปีที่ 2 ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นิสิตผู้นี้ต้องการมาติดต่อเพื่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
นครศรีธรรมราช

ซึ่งขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

ผศ.ดร. ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์

ประธาน

อ. อนันต์ ประศาสน์กุล

กรรมการ

สิ่งที่นิสิตใคร่ขอความอนุเคราะห์คือ ขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยทำหนังสือแนะนำตัว
ผู้วิจัย และขอความร่วมมือไปยังหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอ เพื่อแจกแบบสอบถามไปยัง
ผู้บริหารโรงเรียนและครูอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และรับคืน

บัณฑิตวิทยาลัยรู้สึกเป็นพระคุณอย่างสูงในความอนุเคราะห์ที่ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์

(ผศ.ดร. ธีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์)

รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 313153

ที่ ศธ 1423/9255

ครุฑ

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

อาคาร 5 โรงเรียนวัดพระมหาธาตุ รหัส 80000

9 ตุลาคม 2529

เรื่อง ขอลงความอนุเคราะห์

เรียน หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอทุกอำเภอและกิ่งอำเภอ

ด้วยบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปฏิญานพันธกิจของ นายชินวรณ์ บุญเกียรติ ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านคลองกุย อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช นิสิตปริญญาโทวิชาเอก การบริหารการศึกษา เรื่อง "การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช"

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาแล้วเห็นว่า การตอบแบบสอบถามปฏิญานพันธกิจเรื่องนี้ ไม่มีผลกระทบต่อการบริหารการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์แต่อย่างใด แต่จะมีประโยชน์ต่อการบริหารการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชในอนาคตอีกด้วย จึงขอความร่วมมือสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ แจกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เมื่อเสร็จให้ส่งคืนสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ.2529 เพื่อให้ผู้วิจัยมารับคืนด้วยตนเอง พร้อมหนังสือนี้ได้ให้ นายชินวรณ์ บุญเกียรติ มาประสานงานด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ ดง หัสโกวิท

(นายดง หัสโกวิท)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดรักษาราชการแทน

ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ฝ่ายบริหารทั่วไป

โทร. (075) 356442

23 ตุลาคม 2529

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชและบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา ได้ขอความอนุเคราะห์ในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำปฏิญานิพนธ์ ของ นายชินวรณ์ บุญเกียรติ ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านคลองกุย อำเภอฉวาง จังหวัด นครศรีธรรมราช ซึ่งกำลังศึกษาในระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา เรื่อง "การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช"

สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่า การตอบแบบสอบถามปฏิญานิพนธ์ เรื่องนี้ ไม่มีผลกระทบต่อการบริหารราชการของผู้บริหารโรงเรียน และครูอาจารย์แต่อย่างใด แต่จะมีประโยชน์ต่อการบริหารการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในอนาคตอีกด้วย จึงขอความร่วมมือมายังท่านและครูอาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้กรุณาตอบแบบสอบถามที่ส่งมาพร้อมนี้ให้สมบูรณ์ครบทุกข้อ แล้วรีบส่งสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ภายในวันที่ 6 พฤศจิกายน พ.ศ. 2529

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ

()

หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ.....

ฝ่ายบริหารทั่วไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

ผู้วิจัย

นายชินวรณ์ บุญเกียรติ

ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

คณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท

ศศ. ดร. ชีรวุฒิ ประทุมพรรัตน์
อ. อนันต์ ประศาสน์กุล

ประธานกรรมการ
กรรมการ

แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารโรงเรียน และครู อาจารย์

เรื่อง

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
 - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
2. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. คำตอบของรายบุคคลจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายชินวรณ์ บุญเกียรติ
 นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

ตอนที่ 1

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

เมื่ออ่านแล้วกรุณาทำเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความ
ตามความเป็นจริง

1. เพศ ชาย หญิง
 2. วิทยุฒิ อายุต่ำกว่า 35 ปี อายุตั้งแต่ 35 ปีขึ้นไป
 3. คุณวุฒิ ต่ำกว่าปริญญาตรี ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป
- ข้อนี้สำหรับผู้บริหารโรงเรียน
4. ประสบการณ์ในการเป็นผู้บริหาร เป็นผู้บริหารโรงเรียนมาต่ำกว่า 12 ปี เป็นผู้บริหารโรงเรียนตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป
- ข้อนี้สำหรับครูอาจารย์
5. ประสบการณ์ในการเป็นครู เป็นครู อาจารย์ มาต่ำกว่า 12 ปี เป็นครู อาจารย์ ตั้งแต่ 12 ปีขึ้นไป

ช่องนี้สำหรับ
ผู้วิจัย

1

2

3

4

5

ตอนที่ 2

การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน

คำชี้แจง

แบบสอบถามตอนนี ้ได้แบ่งการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ออกเป็น 6 ด้าน คือ การปฏิบัติงานนิเทศด้านเกี่ยวกับตัวครู การปฏิบัติงานนิเทศด้านการเรียน การสอน การปฏิบัติงานนิเทศด้านพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติงานนิเทศด้านสื่อการเรียน การสอน การปฏิบัติงานนิเทศด้านสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการปฏิบัติงานนิเทศด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน

ในแบบสอบถามแต่ละข้อ กรุณาตอบทั้งสองลักษณะ คือ

- ระดับการปฏิบัติงานที่ปฏิบัติจริง หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในที่ผู้บริหารโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่จริงๆ ในขณะที่ตอบแบบสอบถาม
 - ระดับการปฏิบัติงานที่ควรปฏิบัติ หมายความว่า ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนที่ท่านคิดว่า ควรปฏิบัติ โดยไม่คำนึงถึงสภาพที่เป็นจริงในขณะนี้
- กรุณาอ่านข้อความอย่างละเอียด แล้วทำเครื่องหมายลงในช่องทางขวามือทั้งสองลักษณะ ดังนี้

ตัวอย่าง

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องน สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	
0	วางแผนการสอนร่วมกับ ครูเป็นระยะๆ		✓							✓		0 <input type="checkbox"/>
00	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากร ในท้องถิ่นในการพัฒนา หลักสูตร			✓							✓	00 <input type="checkbox"/>

ตัวอย่างในข้อ 0 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนได้วางแผนการสอนร่วมกับครูเป็นระยะๆ ที่ปฏิบัติ
จริง น้อย และเห็นว่าควรปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับ มาก

ตัวอย่างในข้อ 00 แสดงว่าผู้บริหารโรงเรียนได้ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรในท้องถิ่น ในการพัฒนา
หลักสูตร ที่ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ ปานกลาง และเห็นว่าควรปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ในระดับ มากที่สุด

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
1	<p><u>การปฏิบัติงานนิเทศภายใน</u> <u>เกี่ยวกับตัวครู</u></p> <p>จัดให้มีการประชุมนิเทศครู เพื่อรับทราบนโยบาย วัตถุประสงค์และสภาพ ทั่วไปของโรงเรียน</p>											6 <input type="checkbox"/>
2	จัดวางตัวครูเข้าสอนตาม ความสามารถและความถนัด											8 <input type="checkbox"/>
3	ให้คำปรึกษาที่ดีแก่ครูใน ทุกโอกาส ทั้งปัญหาทาง วิชาการและส่วนตัว											10 <input type="checkbox"/>
4	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม โดยการเข้าอบรม หรือ อนุญาตให้ลาศึกษาต่อ											12 <input type="checkbox"/>
												13 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนี้เทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย	
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ						
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5				
5	จัดให้มีเอกสารใหม่ ๆ ทางการศึกษา หรือ เอกสารทางวิชาชีพให้ แก่ครู												14 <input type="checkbox"/>
6	จัดประชุมครูเพื่อเปิด โอกาสให้ครูมีส่วนร่วม ในการวางนโยบายและ แผนงานของโรงเรียน												15 <input type="checkbox"/>
7	สนับสนุนให้เข้าร่วม สมาคมทางวิชาชีพ												16 <input type="checkbox"/>
8	<u>การปฏิบัติงานนี้เทศด้าน</u> <u>การเรียนการสอน</u> วางแผนการสอนร่วมกับ ครูเป็นระยะ ๆ												17 <input type="checkbox"/>
													18 <input type="checkbox"/>
													19 <input type="checkbox"/>
													20 <input type="checkbox"/>
													21 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานในเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย	
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ						
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5	น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5		
9	ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียน การสอนตามหลักสูตรที่ โรงเรียนใช้อยู่												22 <input type="checkbox"/>
10	สังเกตการสอนในชั้นเรียน เป็นระยะๆ												24 <input type="checkbox"/> 25 <input type="checkbox"/>
11	จัดให้มีการสวดการสอน ชั้นในโรงเรียน												26 <input type="checkbox"/> 27 <input type="checkbox"/>
12	จัดให้ครูไปศึกษาดูงาน การจัดการเรียนการสอน ของโรงเรียนอื่น ๆ												28 <input type="checkbox"/> 29 <input type="checkbox"/>
13	จัดให้มีการประชุมครู แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทางวิชาการเพื่อแก้ ปัญหาการจัดการเรียน การสอน												30 <input type="checkbox"/> 31 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
14	จัดให้มีคณะกรรมการเพื่อ ทำหน้าที่ปรึกษาและบริหาร งานวิชาการในโรงเรียน											32 <input type="checkbox"/>
15	<u>การปฏิบัติงานนิเทศด้าน</u> <u>การพัฒนาหลักสูตร</u> ส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตร ประมวลการสอน แผนการ สอน และเอกสารเกี่ยวกับ หลักสูตร											34 <input type="checkbox"/>
16	ส่งเสริมให้ครูทำประมวล การสอนและบันทึกการสอน											35 <input type="checkbox"/>
17	จัดให้มี คู่มือการใช้ หลักสูตรขึ้นบริการแก่ครู											36 <input type="checkbox"/>
18	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากร ท้องถิ่นในการพัฒนาหลักสูตร											37 <input type="checkbox"/>
												38 <input type="checkbox"/>
												39 <input type="checkbox"/>
												40 <input type="checkbox"/>
												41 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย	
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ						
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5				
19	ชี้แจงให้ครูทราบเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ทางการศึกษาและหลักสูตร												42 <input type="checkbox"/>
20	จัดให้มีการอบรมครูในโรงเรียนเกี่ยวกับกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ ในหลักสูตร												43 <input type="checkbox"/>
21	ช่วยเหลือครูในการทดลองการสอนแบบใหม่ ๆ												44 <input type="checkbox"/>
22	<u>การปฏิบัติงานนิเทศด้าน</u> <u>สื่อการเรียนการสอน</u> ให้ความรู้แก่ครูในเรื่อง สื่อการเรียนการสอน												45 <input type="checkbox"/>
23	จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนตามความต้องการของผู้สอน												46 <input type="checkbox"/>
													47 <input type="checkbox"/>
													48 <input type="checkbox"/>
													49 <input type="checkbox"/>
													50 <input type="checkbox"/>
													51 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนี้ตกภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
24	จัดให้มีระบบในการเก็บ รักษาสื่อการเรียนการสอน โดยให้มีผู้รับผิดชอบโดยตรง											52 <input type="checkbox"/>
25	ส่งเสริมให้ครูใช้ทรัพยากรที่ มีอยู่ในท้องถิ่นมาทำสื่อการ เรียนการสอน											53 <input type="checkbox"/>
26	ขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ ช่วยเหลือครูในการสร้าง และใช้สื่อการเรียนการสอน											54 <input type="checkbox"/>
27	ส่งเสริมให้ครุนำสื่อการเรียน การสอนไปใช้อย่างเต็มที่											55 <input type="checkbox"/>
28	จัดให้มีห้องสมุดเพื่อบริการ แก่ครูและนักเรียน											56 <input type="checkbox"/>
												57 <input type="checkbox"/>
												58 <input type="checkbox"/>
												59 <input type="checkbox"/>
												60 <input type="checkbox"/>
												61 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานในเขตภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ช่องนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
29	<u>การปฏิบัติงานในเขตด้าน</u> <u>การสร้างความสัมพันธ์</u> <u>ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน</u> ส่งเสริมให้ครูเร่งรัดคุณภาพ การศึกษาเพื่อเผยแพร่ ชื่อเสียงของโรงเรียน											62 <input type="checkbox"/>
30	จัดบริการชุมชนทางด้าน วิชาการและ/หรือด้าน อาคารสถานที่											64 <input type="checkbox"/> 65 <input type="checkbox"/>
31	เชิญผู้ปกครองนักเรียนมา เยี่ยมชมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น											66 <input type="checkbox"/> 67 <input type="checkbox"/>
32	แนะนำให้ผู้ปกครองทราบ ถึงแนวทางในการจัดการเรียน การสอนที่โรงเรียน ใช้อยู่											68 <input type="checkbox"/> 69 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย	
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ						
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด		
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5				
33	ให้โอกาสผู้ปกครองนักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา โรงเรียน												70 <input type="checkbox"/>
34	ให้ผู้ปกครองนักเรียนมี ส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ความประพฤติของนักเรียน												71 <input type="checkbox"/>
35	ส่งเสริมให้มีการสื่อสารที่ดี ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน												72 <input type="checkbox"/>
36	<u>การปฏิบัติงานนิเทศด้านการ</u> <u>ประเมินผลการปฏิบัติงานใน</u> <u>โรงเรียน</u> ชี้แจงให้ครูเข้าใจวัตถุประสงค์ ของการประเมินผล ทั้งใน ด้านเกี่ยวกับนักเรียน และ เกี่ยวกับครู												73 <input type="checkbox"/>
													74 <input type="checkbox"/>
													75 <input type="checkbox"/>
													76 <input type="checkbox"/>
													77 <input type="checkbox"/>

ข้อที่	งาน / กิจกรรมที่ปฏิบัติ	ระดับการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน										ข้อนี้ สำหรับ ผู้วิจัย
		ที่ปฏิบัติจริง					ที่ควรปฏิบัติ					
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
1	2	3	4	5	1	2	3	4	5			
37	จัดประเมินผลการเรียน ของนักเรียนว่ามีความรู้ ตามเนื้อหาที่เรียน											78 <input type="checkbox"/>
38	ส่งเสริมให้ครูประเมินผล การปฏิบัติงานของตนเอง											80 <input type="checkbox"/>
39	ดำเนินการประเมินผล การปฏิบัติงานของครู ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีหลักเกณฑ์											81 <input type="checkbox"/>
40	จัดให้มีการประเมินผล โครงการต่าง ๆ จาก แผนปฏิบัติงานประจำปี ของโรงเรียน											82 <input type="checkbox"/>
41	เปิดโอกาสให้ครูประเมิน ผลการปฏิบัติงานของ ผู้บริหารโรงเรียนด้าน การนิเทศภายใน											83 <input type="checkbox"/>
42	นำผลที่ได้จากการประเมิน ผลการปฏิบัติงานมาใช้ใน การปรับปรุงการปฏิบัติงาน											84 <input type="checkbox"/>
												85 <input type="checkbox"/>
												86 <input type="checkbox"/>
												87 <input type="checkbox"/>
												88 <input type="checkbox"/>
												89 <input type="checkbox"/>

ตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน
คำชี้แจง กรุณาเขียนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา
 เป็นข้อๆ

องค์ประกอบการปฏิบัติงาน นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ข้อเสนอแนะ
<u>ด้านเกี่ยวกับตัวครู</u>	1. 2. 3. 4.
<u>ด้านการเรียนการสอน</u>	1. 2. 3. 4.
<u>ด้านพัฒนาหลักสูตร</u>	1. 2. 3. 4.
<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>	1. 2. 3. 4.

องค์ประกอบการปฏิบัติงาน: นิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียน	ข้อเสนอแนะ
<u>ด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน กับชุมชน</u>	1. 2. 3. 4.
<u>ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานในโรงเรียน</u>	1. 2. 3. 4.

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง

ฉันทวรรณ บุษบเกียรติ

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

ตาราง 26 แสดงการหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยสูตรต่อไปนี้ แสดงว่า

$$\text{ความเชื่อมั่น } \alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right\}$$

การปฏิบัติงานมีผลภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติจริง				การปฏิบัติงานมีผลภายในของผู้บริหารโรงเรียน ที่ถวรมปฏิบัติ			
N	$\sum s_i^2$	s_t^2	α	n	$\sum s_i^2$	s_t^2	α
30	32.8621	468.256	0.9298	30	32.0443	404.695	0.9208